# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 12ης Ιουλίου 2011 *

Στην υπόθεση T-132/07,

**Fuji Electric Co. Ltd,** πρώην Fuji Electric Holdings Co. Ltd και διάδοχος της Fuji Electric Systems Co. Ltd, με έδρα στο Kawasaki (Ιαπωνία), εκπροσωπούμενη από τους P. Chappatte και P. Walter, solicitors,

προσφεύγουσα,

κατά

**Ευρωπαϊκής Επιτροπής,** εκπροσωπούμενης αρχικώς από τον F. Arbault, εν συνεχεία από τους X. Lewis, J. Bourke και F. Ronkes Agerbeek, και, τέλος, από τους N. Khan και Ronkes Agerbeek, επικουρούμενους από τον J. Holmes, barrister,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή με την οποία ζητείται η μερική ακύρωση της αποφάσεως C(2006) 6762 τελικό της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της [Σ]υμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση COMP/F/38.899 – Εξοπλισμός μεταγωγής με μόνωση αερίου), καθώς και η μείωση του επιβληθέντος στη Fuji Electric Holdings και στη Fuji Electric Systems προστίμου,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Pelikánová (εισηγήτρια), πρόεδρο, K. Jürimäe και S. Soldevila Fragoso, δικαστές,

γραμματέας: K. Andová, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Φεβρουαρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

**Απόφαση**

**Ιστορικό της διαφοράς**

1 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως προκύπτει κατά βάσιν από τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή με την απόφαση C(2006) 6762 τελικό της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της [Σ]υμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση COMP/F/38.899 – Εξοπλισμός μεταγωγής με μόνωση αερίου) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), έχει ως ακολούθως.

1. *Προϊόν*

2 Ο εξοπλισμός μεταγωγής με μόνωση αερίου (στο εξής: EMMA) χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της ενεργειακής ροής στα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας. Πρόκειται για ηλεκτρολογικό υλικό βαρέος τύπου που χρησιμοποιείται ως κύριο εξάρτημα ετοιμοπαράδοτων υποσταθμών ηλεκτρικής ενέργειας.

3 Οι υποσταθμοί είναι βοηθητικοί σταθμοί μετασχηματισμού του ηλεκτρικού ρεύματος. Τα βασικά εξαρτήματα των υποσταθμών, πέραν του μετασχηματιστή, είναι τα συστήματα ελέγχου, οι διακόπτες, οι συσσωρευτές, οι φορτιστές και ο εξοπλισμός μεταγωγής. Η λειτουργία του εξοπλισμού μεταγωγής συνίσταται στην προστασία του μετασχηματιστή από υπερφόρτωση και/ή στην απομόνωση του κυκλώματος και του μετασχηματιστή που έχει υποστεί βλάβη.

4 Ο εξοπλισμός μεταγωγής φέρει είτε μόνωση αερίου είτε μόνωση αέρα είτε υβριδική μόνωση, η οποία συνδυάζει τις δύο προηγούμενες τεχνικές. Οι EMMA πωλούνται σε όλον τον κόσμο ως αναπόσπαστο τμήμα ετοιμοπαράδοτων υποσταθμών ηλεκτρικής ενέργειας ή ως εξάρτημα το οποίο πρέπει να ενσωματωθεί σε τέτοιους υποσταθμούς. Η αξία των EMMA αντιστοιχεί περίπου στο 30 έως 60 % της συνολικής τιμής των υποσταθμών.

5 Η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά έργα EMMA τάσεως υψηλότερης ή ίσης των 72,5 kV (στο εξής: έργα EMMA), ήτοι έργα που εμπερικλείουν τους EMMA ως μεμονωμένο προϊόν, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των συναφών με αυτούς υπηρεσιών (μεταφορά, εγκατάσταση, δοκιμές, μόνωση κ.λπ.), καθώς και τους ετοιμοπαράδοτους υποσταθμούς με ενσωματωμένο EMMA οι οποίοι περιλαμβάνουν, πέραν του EMMA, τα λοιπά εξαρτήματα του υποσταθμού, όπως είναι οι μετασχηματιστές και όλες οι συναφείς υπηρεσίες (μεταφορά, καλωδίωση, εγκατάσταση, μόνωση κ.λπ.).

2. *Εμπλεκόμενες επιχειρήσεις*

6 Η Fuji Electric Holdings Co. Ltd (στο εξής: FEH) είναι η εταιρεία χαρτοφυλακίου του ομίλου Fuji, η οποία διευθύνει τέσσερις ασκούσες παραγωγική δραστηριότητα εταιρείες, στις οποίες καταλέγεται η Fuji Electric Systems Co. Ltd (στο εξής: FES). Ο όμιλος Fuji κατασκευάζει και εμπορεύεται ένα ευρύ φάσμα προϊόντων, μεταξύ των οποίων έργα ΕΜΜΑ. Οι δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των ΕΜΜΑ ασκούνταν, μεταξύ άλλων, από τις FEH και FES.

7 Την 1η Οκτωβρίου 2002 ο όμιλος Fuji εκχώρησε τις δραστηριότητές του στον τομέα των ΕΜΜΑ στην Japan AE Power Systems Corp. (στο εξής: JAEPS), εταιρεία ανήκουσα από κοινού στον όμιλο Fuji, στη Hitachi Ltd και στη Meidensha Corp.· ειδικότερα, ο όμιλος Fuji κατέχει το 30 % του εταιρικού κεφαλαίου της JAEPS, ενώ η Hitachi Ltd και η Meidensha Corp., αντιστοίχως, το λοιπό 50 % και 20 %.

3. *Διοικητική διαδικασία*

8 Την 3η Μαρτίου 2004 η εταιρεία ABB Ltd επισήμανε στην Επιτροπή την ύπαρξη αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πρακτικών στον τομέα των έργων ΕΜΜΑ και υπέβαλε προφορική αίτηση απαλλαγής από πρόστιμα, βάσει της ανακοινώσεως της Επιτροπής της 19ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχειρίσεως).

9 Οι καταγγελθείσες από την ABB πρακτικές συνίσταντο σε συντονισμό των πωλήσεων έργων ΕΜΜΑ παγκοσμίως, ο οποίος συνεπαγόταν κατανομή των αγορών, καθορισμό ποσοστώσεων και διατήρηση των αντίστοιχων μεριδίων αγοράς, ανάθεση έργων ΕΜΜΑ σε προκαθορισμένους προς τούτο κατασκευαστές και νόθευση μειοδοτικών διαγωνισμών, με σκοπό την ανάθεση των συμβάσεων σε συγκεκριμένους κατασκευαστές, καθορισμό τιμών μέσω πολύπλοκων συμφωνιών για μη ανατεθέντα

έργα ΕΜΜΑ, καταγγελία συμβάσεων δικαιοχρήσεως με εταιρείες που δεν μετείχαν στη σύμπραξη και ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριακών στοιχείων σε σχέση με την αγορά.

10 Η υποβληθείσα από την ABB προφορική αίτηση απαλλαγής από πρόστιμα συμπληρώθηκε, κατά το πλείστον την 7η Μαΐου 2004, με προφορικές παρατηρήσεις και αποδεικτικά έγγραφα. Την 25η Απριλίου 2004 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση περί απαλλαγής της ABB υπό όρους.

11 Βάσει των δηλώσεων της ABB, η Επιτροπή κίνησε έρευνα και την 11η και 12η Μαΐου 2004 διενήργησε επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις διαφόρων εταιρειών οι οποίες δραστηριοποιούνταν στον τομέα των ΕΜΜΑ.

12 Μεταξύ 14ης και 25ης Μαΐου 2004 ο όμιλος Areva, στο πλαίσιο της συνεργασίας του με την Επιτροπή, διαβίβασε σε αυτήν, βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, διάφορα αποδεικτικά έγγραφα, καθώς και πληροφοριακά στοιχεία.

13 Την 30ή Ιουλίου 2004, στο πλαίσιο της συνεργασίας του με την Επιτροπή, ο όμιλος του οποίου μητρική εταιρεία ήταν η VA Technologie AG (στο εξής: όμιλος VA Tech) διαβίβασε στην Επιτροπή, βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, διάφορα αποδεικτικά έγγραφα, καθώς και πληροφοριακά στοιχεία.

14 Από της 9ης Σεπτεμβρίου 2004, οπότε και εγκαινιάσθηκε ομοίως η συνεργασία τους με την Επιτροπή, οι εκπρόσωποι του ομίλου Hitachi ή της JAEPS άρχισαν να διαβιβάζουν στην Επιτροπή, βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, αποδεικτικά έγγραφα, καθώς και πληροφοριακά στοιχεία.

15 Την 4η Οκτωβρίου 2004 η ΓΕΗ και η FES απάντησαν σε αίτηση παροχής πληροφοριακών στοιχείων την οποία τους είχε απευθύνει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] (ΕΕ L 1, σ. 1) (στο εξής: απάντηση της 4ης Οκτωβρίου 2004 επί της αιτήσεως παροχής πληροφοριακών στοιχείων). Την ίδια ημέρα απάντησε σε αίτηση παροχής πληροφοριακών στοιχείων της Επιτροπής και η ABB.

16 Την 4η Νοεμβρίου 2004 η Mitsubishi Electric System Corp. (στο εξής: Melco) υπέβαλε στην Επιτροπή αίτηση, βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, η οποία αφορούσε «το ιστορικό της συμμετοχής της σε ορισμένες συμφωνίες σχετικές με την αγορά των [έργων] EMMA».

17 Την 5η Νοεμβρίου 2004 ο όμιλος Areva απάντησε σε αίτηση της Επιτροπής για παροχή πληροφοριακών στοιχείων.

18 Την 20ή Απριλίου 2006 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση αιτιάσεων, την οποία απηύθυνε, πέραν των ΓΕΗ και FES, στην ABB, στην Alstom, ανώνυμη εταιρεία, στην Areva, ανώνυμη εταιρεία, στην Areva T & D AG, στην Areva T & D Holding SA και στην Areva T & D SA (στο εξής, ομού: εταιρείες του ομίλου Areva), στη Hitachi και στη Hitachi Europe Ltd (στο εξής, ομού: εταιρείες του ομίλου Hitachi), στην JAEPS, στη Melco, στη Nuova Magrini Galileo SpA, στη Schneider Electric SA (στο εξής: Schneider), στη Siemens AG, στην Toshiba Corp., καθώς και σε πέντε εταιρείες του ομίλου VA Tech, μεταξύ των οποίων η VA Technologie.

19 Την 30ή Ιουνίου 2006, η ΓΕΗ και η FES διαβίβασαν εμπροθέσμως στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Στην εν λόγω απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων η ΓΕΗ και η FES επισύναψαν διάφορες δηλώσεις και έγγραφα, ζητώντας την εμπιστευτική μεταχείρισή τους. Στην ανακοίνωση

των αιτιάσεων απάντησαν εγγράφως εντός της ταχθείσας προθεσμίας ομοίως η ABB, η Alstom, οι εταιρείες του ομίλου Areva, οι εταιρείες του ομίλου Hitachi ή η JAEPS, η Melco, η Schneider, η Siemens AG Österreich, η Siemens και η Toshiba.

20 Στο πλαίσιο συνεργασίας τους με την Επιτροπή, με έγγραφο της 12ης Ιουλίου 2006, η FEH και η FES διαβίβασαν σε αυτήν, βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, διάφορα αποδεικτικά έγγραφα, καθώς και πληροφοριακά στοιχεία.

21 Τη 14η Ιουλίου 2006 η ABB απέστειλε στην Επιτροπή «συμπληρωματική απάντηση επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων».

22 Τη 18η και τη 19η Ιουλίου 2006 η Επιτροπή προέβη σε ακρόαση των εταιρειών στις οποίες είχε απευθύνει την ανακοίνωση των αιτιάσεων.

23 Την 25η Αυγούστου 2006 η Επιτροπή έθεσε υπόψη των μετεχόντων στη διαδικασία μερών, με σκοπό την εκ μέρους τους υποβολή παρατηρήσεων, αποσπάσματα της μη εμπιστευτικής εκδοχής της απαντήσεως της FEH και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, την αίτηση που είχαν υποβάλει η FEH και η FES βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως τη 12η Ιουλίου 2006, τη συμπληρωματική απάντηση της ABB επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, καθώς και συμπληρωματικά έγγραφα.

24 Την 11η Σεπτεμβρίου 2006 η FEH και η FES υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί της συμπληρωματικής απαντήσεως της ABB επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.

25 Με έγγραφο της 29ης Σεπτεμβρίου 2006 η FEH και η FES διαβίβασαν στην Επιτροπή νέα μαρτυρία, προερχόμενη από πρώην υπάλληλό τους, τον M. H.

26 Με έγγραφο της 10ης Νοεμβρίου 2006 η FEH και η FES υπέβαλαν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους επί των σχολίων που είχαν διατυπώσει οι εταιρείες του ομίλου Hitachi ή η JAEPS, με έγγραφο της 29ης Σεπτεμβρίου 2006, επί του ζητήματος της διοικήσεως της JAEPS.

27 Με έγγραφο της 14ης Νοεμβρίου 2006 η Επιτροπή ζήτησε από τη FEH και τη FES να διατυπώσουν πρόσθετα σχόλια επί διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων τα οποία αυτές θεωρούσαν ικανά να ασκήσουν επιρροή επί της τελικής αποφάσεως. Η FEH και η FES απάντησαν με έγγραφο της 21ης Νοεμβρίου 2006.

4. *Προσβαλλόμενη απόφαση*

28 Την 24η Ιανουαρίου 2007 η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, περίληψη της οποίας δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της 10ης Ιανουαρίου 2008 (ΕΕ C 5, σ. 7). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στη FEH και στη FES την 9η Φεβρουαρίου 2007.

29 Πέραν των FEH και FES, αποδέκτες της προσβαλλόμενης αποφάσεως είναι η ABB, η Alstom, οι εταιρείες του ομίλου Areva, οι εταιρείες του ομίλου Hitachi, η JAEPS, η Melco, η Nuova Magrini Galileo, η Schneider, η Siemens, η Siemens AG Österreich, η Siemens Transmission & Distribution Ltd (στο εξής: Reyrolle), η Siemens Transmission & Distribution SA, η Toshiba και η VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG.

30 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 113 έως 123 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι μετασχούσες στη σύμπραξη επιχειρήσεις είχαν συντονίσει

την ανάθεση έργων ΕΜΜΑ σε παγκόσμια κλίμακα, εξαιρουμένων ορισμένων αγορών, βάσει συνομολογηθέντων κανόνων, με σκοπό τη διατήρηση ποσοστώσεων οι οποίες σε μεγάλο βαθμό αντιστοιχούσαν στα εκτιμώμενα μερίδια που αυτές παραδοσιακώς κατείχαν στην αγορά. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η ανάθεση έργων ΕΜΜΑ τελείτο βάσει μιας κοινής «ιαπωνικής» ποσοστώσεως και μιας κοινής «ευρωπαϊκής» ποσοστώσεως, οι οποίες εν συνεχεία κατανέμονταν αντιστοίχως μεταξύ των Ιαπώνων και των Ευρωπαίων κατασκευαστών. Με συμφωνία υπογραφείσα στη Βιέννη τη 15η Απριλίου 1988 (στο εξής: συμφωνία GQ) είχαν καθορισθεί οι κανόνες για την κατανομή των έργων ΕΜΜΑ μεταξύ των Ιαπώνων και των Ευρωπαίων κατασκευαστών, καθώς και οι κανόνες για τον καταλογισμό της αξίας των έργων στην αντίστοιχη ποσόστωση. Επιπροσθέτως, με τις αιτιολογικές σκέψεις 124 έως 132 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι οι μετασχούσες στη σύμπραξη επιχειρήσεις είχαν καταλήξει σε άτυπη συμφωνία (στο εξής: κοινό σύμφωνο), δυνάμει της οποίας τα έργα ΕΜΜΑ στην Ιαπωνία, αφενός, και στις χώρες των Ευρωπαίων κατασκευαστών, αφετέρου, οι οποίες αποκαλούνταν ομού «κατασκευάστριες χώρες» ΕΜΜΑ, προορίζονταν αποκλειστικώς για τις μετέχουσες στο καρτέλ ιαπωνικές και ευρωπαϊκές εταιρείες, αντιστοίχως. Τα έργα ΕΜΜΑ στις «κατασκευάστριες χώρες» δεν εμπερικλείονταν στην ανταλλαγή πληροφοριακών στοιχείων μεταξύ των δύο ομάδων και δεν καταλογίζονταν στις αντίστοιχες ποσοστώσεις.

31 Η συμφωνία GQ περιελάμβανε επίσης κανόνες σχετικούς με την ανταλλαγή, μεταξύ των δύο αυτών ομάδων κατασκευαστών, των πληροφοριακών στοιχείων που ήταν αναγκαία για τη λειτουργία του καρτέλ, την οποία εξασφάλιζαν οι γραμματείς των δύο ομάδων, για τη νόθευση των σχετικών διαγωνισμών και για τον καθορισμό τιμών για τα έργα ΕΜΜΑ που δεν ηδύναντο να ανατεθούν. Κατά το παράρτημά της 2, η συμφωνία GQ εφαρμοζόταν σε παγκόσμιο επίπεδο, με εξαίρεση τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την Ιαπωνία και 17 χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Επιπλέον, βάσει του κοινού συμφώνου, τα έργα ΕΜΜΑ στις λοιπές, πλην των «κατασκευαστριών», ευρωπαϊκές χώρες προορίζονταν αποκλειστικώς για την ομάδα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων του καρτέλ, καθώς οι αντίστοιχες ιαπωνικές επιχειρήσεις είχαν αναλάβει τη δέσμευση να μη μετέχουν σε διαγωνισμούς για έργα ΕΜΜΑ στην Ευρώπη.

32 Κατά την Επιτροπή, η διαμοίραση των έργων ΕΜΜΑ μεταξύ των Ευρωπαίων κατασκευαστών ρυθμιζόταν από συμφωνία υπογραφείσα επίσης στη Βιέννη, τη 15η Απριλίου 1988, με τίτλο «E-Group Operation Agreement for GQ-Agreement» (στο εξής: συμφωνία EQ). Η Επιτροπή επισήμανε ότι η κατανομή έργων ΕΜΜΑ στην Ευρώπη

πραγματοποιείτο βάσει κανόνων και διαδικασιών όμοιων με τους ισχύοντες για την ανάθεση έργων ΕΜΜΑ σε άλλες χώρες. Ειδικότερα, τα έργα ΕΜΜΑ στην Ευρώπη έπρεπε επίσης να αποτελούν αντικείμενο κοινοποιήσεως, καταγραφής, αναθέσεως, προσχεδιασμένης αναθέσεως ή κοστολογήσεως στο κατώτατο δυνατό επίπεδο.

33 Με την αιτιολογική σκέψη 142 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, στις συμφωνίες GQ και EQ, καθώς και στο πλαίσιο της οργανώσεως και της λειτουργίας της συμπράξεως, τα διάφορα μέλη της συμπράξεως ταυτοποιούνταν με κωδικό, αποτελούμενο από ψηφία, προκειμένου για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, και από γράμματα, προκειμένου για τις ιαπωνικές επιχειρήσεις. Οι αρχικοί κωδικοί αντικαταστάθηκαν με αριθμούς τον Ιούλιο του 2002.

34 Με το άρθρο 1, στοιχείο ζ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η FEH είχε παραβεί το άρθρο 81 ΕΚ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (στο εξής: Συμφωνία για τον ΕΟΧ), διά της συμμετοχής της σε σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα των έργων ΕΜΜΑ εντός του ΕΟΧ κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004, ενώ, με το άρθρο 1, στοιχείο η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι στην παράβαση είχε μετάσχει κατά το ίδιο διάστημα και η FES. Επιπροσθέτως, με το άρθρο 1, στοιχείο ια΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η JAEPS είχε μετάσχει στην ίδια παράβαση κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004.

35 Για τις διαπιστωθείσες με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παραβάσεις επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στη FEH και στη FES, με το άρθρο 2 της ιδίας αποφάσεως, πρόστιμο ύψους 2 400 000 ευρώ, ενώ, με το άρθρο 2, στοιχείο στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, επιβλήθηκε σε αυτές αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με την JAEPS και τη Hitachi πρόστιμο ύψους 1 350 000 ευρώ.

**Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων**

36 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου, στο εξής: Γενικό Δικαστήριο] τη 19η Απριλίου 2007, η FEH και η FES άσκησαν την υπό κρίση προσφυγή. Με το εν λόγω δικόγραφο, η FEH και η FES επισήμαναν, μεταξύ άλλων, ότι το κείμενο του δικογράφου, τα παραρτήματά του και τα κατατεθέντα στη Γραμματεία έγγραφα περιείχαν εμπιστευτικές πληροφορίες, οι οποίες έπρεπε να τύχουν αντίστοιχης εμπιστευτικής μεταχειρίσεως έναντι τρίτων.

37 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται από το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα και απηύθυνε σε αυτούς ορισμένες ερωτήσεις. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν εμπροθέσμως.

38 Με έγγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου την 26η Ιανουαρίου 2010 η FEH και η FES υπέβαλαν ορισμένες παρατηρήσεις επί της εκθέσεως ακροατηρίου, που τους είχε κοινοποιηθεί την 11η Ιανουαρίου 2010, σε σχέση με το χρονικό σημείο κατά το οποίο αυτές είχαν εκχωρήσει τις δραστηριότητές τους στον τομέα των EMMA στην JAEPS, καθώς και σε σχέση με το χρονικό σημείο κατά το οποίο είχαν αποκτήσει συμμετοχή στην JAEPS.

39 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 9ης Φεβρουαρίου 2010 οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου. Η FEH και η FES διευκρίνισαν, μεταξύ άλλων, ότι σκοπός των παρατηρήσεών τους επί της εκθέσεως ακροατηρίου δεν ήταν η παρεμπίπτουσα προβολή λόγου ακυρώσεως αντλούμενου από πραγματική πλάνη της Επιτροπής, η οποία, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δέχθηκε ότι η FES, ως μητρική εταιρεία της JAEPS, ήταν υπεύθυνη για τη συμμετοχή της JAEPS, μέσω των δραστηριοτήτων αυτής στον τομέα των EMMA, στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 2002 και 30ής Σεπτεμβρίου 2003. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση το Γενικό Δικαστήριο έλαβε νέο μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας, καλώντας τη FEH και τη FES να αποσαφηνίσουν το αντικείμενο του

αιτήματος εμπιστευτικής μεταχειρίσεως που είχαν διατυπώσει με το δικόγραφο της προσφυγής τους (βλ. ανωτέρω, σκέψη 36). Οι εν λόγω παρατηρήσεις της FEH και της FES και το προαναφερθέν μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας καταχωρίσθηκαν στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζητήσεως. Με έγγραφο της 23ης Φεβρουαρίου 2010 η FEH και η FES προσδιόρισαν το αντικείμενο του αιτήματός τους εμπιστευτικής μεταχειρίσεως.

40 Η προφορική διαδικασία περατώθηκε την 3η Μαρτίου 2010.

41 Με διάταξη της 25ης Νοεμβρίου 2010 το Γενικό Δικαστήριο διέταξε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεων της διαδικασίας που προβλέπονται από το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, απηύθυνε νέες ερωτήσεις στους διαδίκους. Οι διάδικοι κλήθηκαν, μεταξύ άλλων, να προσδιορίσουν τις συνέπειες, που έχουν, κατά την άποψή τους, επί της υπό κρίση υποθέσεως, οι σκέψεις 87 έως 92 της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 1ης Ιουλίου 2010, C-407/08 P, Knauf Gips κατά Επιτροπής (Συλλογή 2010, σ. I-6375). Οι διάδικοι απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου εμπροθέσμως.

42 Η προφορική διαδικασία περατώθηκε τη 10η Ιανουαρίου 2011.

43 Με έγγραφο της 22ας Ιουνίου 2011, στο οποίο επισυνάπτονταν συναφή στοιχεία, ο εκπρόσωπος της FEH και της FES ενημέρωσε το Γενικό Δικαστήριο ότι, από 1ης Απριλίου 2011, μετά την απορρόφησή της από τη FEH, η FES είχε παύσει να υφίσταται και ότι η νέα εμπορική επωνυμία της FEH ήταν Fuji Electric Co. Ltd (στο εξής: προσφεύγουσα). Με απόφαση του προέδρου του δευτέρου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 2011, το έγγραφο αυτό περιελήφθη στη δικογραφία, ενώ ενημερώθηκε συναφώς η Επιτροπή.

44 Η προσφεύγουσα, πρώην FEH και διάδοχος της FES, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει το άρθρο 1, στοιχείο ζ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον με αυτό γίνεται δεκτό ότι η προσαπτόμενη στη FEH παράβαση συνεχίσθηκε μετά τον Σεπτέμβριο του 2000·

— να ακυρώσει το άρθρο 1, στοιχείο η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως·

— να ακυρώσει το άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον με αυτό η FES ορίζεται αλληλεγγύως υπόχρεη για την καταβολή του επιβληθέντος προστίμου·

— να ακυρώσει το άρθρο 2, στοιχείο στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον με αυτό η FES και η FES ορίζονται αλληλεγγύως υπόχρεες για την καταβολή του επιβληθέντος προστίμου·

— να μειώσει το ύψος του επιβληθέντος στη FEH και στη FES προστίμου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

45 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

**Σκεπτικό**

46 Μολονότι η ΕΕΗ και η FES άσκησαν από κοινού την υπό κρίση προσφυγή, τα συμφέροντά τους, στο πλαίσιο αυτής, ταυτίζονταν μόνον εν μέρει, όπως προκύπτει από τα σημεία του δικογράφου που συνοψίζουν το αντικείμενο της ένδικης διαφοράς. Εντούτοις, από 1ης Απριλίου 2011, τα συμφέροντα της ΕΕΗ και της FES εκπροσωπούνται ομού από την προσφεύγουσα.

47 Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, η προσφεύγουσα ζητεί, κατ' ουσίαν, την ακύρωση του άρθρου 1, στοιχείο ζ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, με το οποίο η Επιτροπή αποφασίζει ότι η ΕΕΗ υπέχει ατομική ευθύνη για την παράβαση για το διάστημα από τον Σεπτέμβριο του 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002, καθώς και την ακύρωση του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, με το οποίο η Επιτροπή επιβάλλει συνακολούθως στη ΕΕΗ πρόστιμο ύψους 2 400 000 ευρώ, για την καταβολή του οποίου η ΕΕΗ είναι αλληλεγγύως υπόχρεη με τη FES. Προς στήριξη του εν λόγω αιτήματός της, η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως, αντλούμενους, αντιστοίχως, από πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως, καθώς και από προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη και παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας, από παράβαση των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως και από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

48 Επιπροσθέτως, η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση του άρθρου 1, στοιχείο η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, με το οποίο η Επιτροπή κρίνει ότι η FES υπέχει ατομική ευθύνη για την παράβαση για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004, καθώς και την ακύρωση του άρθρου 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, με το οποίο η Επιτροπή επιβάλλει συνακολούθως στη FES πρόστιμο ύψους 2 400 000 ευρώ, για την καταβολή του οποίου η FES είναι αλληλεγγύως υπόχρεη με τη ΕΕΗ, καθώς και πρόστιμο ύψους 1 350 000 ευρώ, για την καταβολή του οποίου η FES είναι αλληλεγγύως υπόχρεη με τη ΕΕΗ, την JAEPS και τη Hitachi. Προς στήριξη του εν λόγω αιτήματός της, η προσφεύγουσα προβάλλει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως.

49 Η προσφεύγουσα ζητεί, επίσης, την ακύρωση του άρθρου 2, στοιχείο στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον αυτό βασίζεται στη διαπίστωση της Επιτροπής ότι η FEH και η FES μπορούσαν να θεωρηθούν ατομικώς υπεύθυνες για τη συμμετοχή της JAEPS στην παράβαση κατά το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004 και καθόσον με αυτό η Επιτροπή επιβάλλει συνακολούθως στις εν λόγω εταιρείες πρόστιμο ύψους 1 350 000 ευρώ, για την καταβολή του οποίου αυτές είναι αλληλεγγύως υπόχρεες με την JAEPS και τη Hitachi. Προς στήριξη του συγκεκριμένου αιτήματός της, η προσφεύγουσα προβάλλει πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως στο πλαίσιο του τετάρτου και του πέμπτου λόγου ακυρώσεως.

50 Η προσφεύγουσα ζητεί, τέλος, τη μείωση των προστίμων που επιβλήθηκαν στη FEH και στη FES με το άρθρο 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Προς στήριξη του εν λόγω αιτήματός της, η προσφεύγουσα αναπτύσσει επιχειρηματολογία στο πλαίσιο πρόσθετου λόγου, του έκτου λόγου ακυρώσεως.

1. *Επί του αιτήματος μερικής ακυρώσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως*

51 Προς στήριξη του αιτήματός της μερικής ακυρώσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η προσφεύγουσα προβάλλει πέντε λόγους ακυρώσεως.

52 Στο πλαίσιο των τριών πρώτων λόγων ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 1, στοιχείο ζ΄, και το άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθούν, καθόσον η Επιτροπή διαπίστωσε ή στηρίχθηκε στη διαπίστωση ότι η FES παρέβη το άρθρο 81 ΕΚ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002, ημερομηνίας κατά την οποία ο όμιλος Fuji εκχώρησε τις δραστηριότητές του στον τομέα των EMMA στην JAEPS. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως, προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη, παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής in dubio pro reo, καθόσον, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δέχθηκε ότι η FEH εξακολούθησε να

μετέχει στη σύμπραξη που απορρέει από τη συμφωνία GQ μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών της συμπράξεως, η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000». Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παράβαση, εκ μέρους της Επιτροπής, των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παραβίαση, εκ μέρους της Επιτροπής, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

53 Στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 1, στοιχείο η΄, και το άρθρο 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει, στον βαθμό κατά τον οποίο ορίζουν ότι η FES είναι αλληλεγγύως υπόχρεη για την καταβολή των επιβληθέντων προστίμων, να ακυρωθούν, καθόσον βασίζονται σε προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως, ήτοι στην εκτίμηση ότι η FES ηδύνατο να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για την παράβαση για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004.

54 Στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 2, στοιχείο στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον βασίζεται σε προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως, ήτοι στην εκτίμηση ότι η FEH και η FES μπορούσαν, ως μητρικές εταιρείες της JAEPS, να θεωρηθούν ατομικώς και αλληλεγγύως με τη Hitachi και την JAEPS υπεύθυνες για την παράβαση για το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004.

*Προκαταρκτικές παρατηρήσεις περί των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1, στοιχεία ζ΄ και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση, καθώς και περί της ευθύνης που υπέχουν για τον λόγο αυτόν η FEH και η FES*

55 Προ της εξετάσεως των πέντε πρώτων λόγων ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα, επιβάλλεται να προσδιορισθούν οι επιχειρήσεις των οποίων η συμμετοχή στην παράβαση προσάπτεται, με το άρθρο 1, στοιχεία ζ΄ και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, στη FEH και στη FES.

56 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το δίκαιο του ανταγωνισμού αφορά «επιχειρήσεις» και ότι, στο πλαίσιο αυτό, ο όρος «επιχείρηση» πρέπει να νοείται ως δηλών μία οικονομική ενότητα από πλευράς αντικειμένου της επίδικης παραβάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1984, 170/83, Hydrotherm Gerätebau, Συλλογή 1984, σ. 2999, σκέψη 11· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 2000, Τ-234/95, DSG κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. ΙΙ-2603, σκέψη 124, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, Τ-325/01, DaimlerChrysler κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. ΙΙ-3319, σκέψη 85). Το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, επιβάλλοντας στις επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων, την απαγόρευση να συνάπτουν συμφωνίες ή να μετέχουν σε εναρμονισμένες πρακτικές δυνάμενες να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχουσες ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, αφορά οικονομικές οντότητες, εκάστη των οποίων συνίσταται σε ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και άυλων στοιχείων που έχουν ταχθεί στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου οικονομικού σκοπού, οργάνωση η οποία δύναται να συντελέσει στη διάπραξη παραβάσεως τυποποιούμενης με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Τ-6/89, Enichem Anic κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. ΙΙ-1623, σκέψη 235, και της 10ης Μαρτίου 1992, Τ-11/89, Shell κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. ΙΙ-757, σκέψη 311).

57 Εντούτοις, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η εφαρμογή και η εκτέλεσή τους, οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 81 ΕΚ πρέπει να απευθύνονται σε οντότητες με νομική προσωπικότητα (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, Τ-305/94 έως Τ-307/94, Τ-313/94 έως Τ-316/94, Τ-318/94, Τ-325/94, Τ-328/94, Τ-329/94 και Τ-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, γνωστή ως «PVC ΙΙ», Συλλογή 1999, σ. ΙΙ-931, σκέψη 978, και της 12ης Δεκεμβρίου 2007, Τ-112/05, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. ΙΙ-5049, σκέψη 59). Επομένως, όταν η Επιτροπή εκδίδει απόφαση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, πρέπει να προσδιορίζει τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για τη συμπεριφορά της οικείας επιχειρήσεως και να υποστούν συναφώς κυρώσεις και τα οποία θα είναι οι αποδέκτες της εν λόγω αποφάσεως (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 11 απόφαση Hydrotherm Gerätebau, σκέψη 56).

58 Συμφώνως προς την αρχή της προσωπικής ευθύνης (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής,

Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψεις 131 έως 141, της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 78, και της 11ης Δεκεμβρίου 2007, C-280/06, ETI κ.λπ., Συλλογή 2007, σ. I-10893, σκέψη 39· βλ., επίσης, προτάσεις της γενικής εισαγγελέως J. Kokott στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση ETI κ.λπ., Συλλογή 2007, σ. I-10896, σημεία 71 επ.), κατά την οποία ένα πρόσωπο δύναται να υπέχει ευθύνη μόνο για τις πράξεις που το ίδιο έχει διαπράξει (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Γ. Κοσμά στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4130, σημείο 74), το πρόσωπο που διηύθυνε την οικεία επιχείρηση κατά τον χρόνο συμμετοχής της στην παράβαση ευθύνεται κατ' αρχήν γι' αυτήν, ακόμη και αν, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως με την οποία διαπιστώνεται η παράβαση, η επιχείρηση τελεί υπό την ευθύνη ή τη διεύθυνση άλλου προσώπου (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-297/98 P, SCA Holding κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10101, σκέψη 27, και C-286/98 P, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9925, σκέψη 37· συναφώς βλ., επίσης, απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-279/98 P, Cascades κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9693, σκέψη 79).

59 Κατά τη νομολογία, οσάκις προσωπική ευθύνη για τη συμμετοχή μίας και της αυτής επιχειρήσεως, κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού, σε παράβαση δύναται να αποδοθεί σε πλείονα πρόσωπα, τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται αλληλεγγύως για τη συγκεκριμένη παράβαση (βλ., συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 41, και της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-294/98 P, Metsä-Serla κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-10065, σκέψεις 33 και 34· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-9/99, HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1487, σκέψεις 54, 524 και 525, της 15ης Ιουνίου 2005, T-71/03, T-74/03, T-87/03 και T-91/03, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 62, και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 57 απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 57 έως 62). Από τις προμνησθείσες αποφάσεις προκύπτει, εξάλλου, ότι προσωπικώς και αλληλεγγύως για τη συμμετοχή μίας και της αυτής επιχειρήσεως σε παράβαση δύναται να ευθύνεται το πρόσωπο υπό του οποίου την ευθύνη ή τη διεύθυνση τελούσε η επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως, καθώς και το πρόσωπο το οποίο, έχοντας τη δυνατότητα να ασκεί ουσιαστικό έλεγχο επί της επιχειρήσεως και να καθορίζει τη συμπεριφορά της στην αγορά, διηύθυνε εμμέσως την εν λόγω επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως (συναφώς βλ., επίσης, απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, C-322/07 P, C-327/07 P και C-338/07 P, Papierfabrik August Koehler κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. I-7191, σκέψεις 40, 43 και 44). Επομένως, η προμνησθείσα με τη σκέψη 58 νομολογία πρέπει να ερμηνεύεται ως αφορώσα τόσο την ατομική ευθύνη του προσώπου που διηύθυνε άμεσα

την επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως, όσο και την ατομική ευθύνη του προσώπου που, κατά το ίδιο χρονικό σημείο, διηύθυνε εμμέσως την εν λόγω επιχείρηση.

60 Οι προμνησθείσες με τις σκέψεις 56 έως 59 νομολογιακές θέσεις εφαρμόζονται, κατ' αναλογίαν, στο άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ και στις αποφάσεις που λαμβάνει η Επιτροπή κατ' εφαρμογήν του άρθρου αυτού.

61 Από την προσβαλλόμενη απόφαση και, ιδίως, από την περιγραφή του «τομέα τον οποίο αφορά η διαδικασία» (αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 87 της προσβαλλόμενης αποφάσεως) και των «επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη διαδικασία» (αιτιολογικές σκέψεις 28 έως 44 και 482 της προσβαλλόμενης αποφάσεως) ή της «διαφοροποιημένης μεταχειρίσεως» που προβλέπεται για τις επιχειρήσεις αυτές προκύπτει ότι η Επιτροπή ταυτοποίησε μεταξύ των επιχειρήσεων που μετέσχαν στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση, αφενός, την ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και άυλων στοιχείων η οποία ασκούσε τις δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 (στο εξής: πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση), και, αφετέρου, την ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και άυλων στοιχείων η οποία ασκούσε τις δραστηριότητες του ομίλου Fuji, της Hitachi και της Meidensha, δραστηριότητες οι οποίες εκχωρήθηκαν στην JAEPS, κατά το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004 (στο εξής: δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση).

62 Επιπροσθέτως, από την αιτιολογική σκέψη 379 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι η FEH και η FES κρίθηκαν ατομικώς και αλληλεγγύως υπεύθυνες για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 32, 33 και 373 της προσβαλλόμενης αποφάσεως συνάγεται ότι η ευθύνη την οποία υπέχουν για τον λόγο αυτόν η FEH και η FES απορρέει από το γεγονός ότι αυτές «ήταν επικεφαλής» ή διηύθυναν, «από κοινού με άλλους», την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση κατά το ίδιο διάστημα και ότι, συνεπώς, εμπλέκονταν άμεσα στη συμμετοχή της εν λόγω επιχειρήσεως στην παράβαση.

63 Από την αιτιολογική σκέψη 380 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει, περαιτέρω, ότι η FEH και η FES κρίθηκαν ατομικώς και αλληλεγγύως με τη Hitachi και την JAEPS υπεύθυνες για τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004. Προκύπτει επίσης, ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 380, 385 και 402 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η ευθύνη την οποία υπέχουν για τον λόγο αυτόν η FEH και η FES απορρέει αποκλειστικώς από το γεγονός ότι αυτές είχαν καθορίσει από κοινού με τη Hitachi την εμπορική συμπεριφορά της JAEPS, ήτοι της κοινής θυγατρικής τους εταιρείας η οποία ήταν άμεσα υπεύθυνη για τη δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση, και ότι, συνεπώς, εμπλέκονταν άμεσα στη συμμετοχή της εν λόγω επιχειρήσεως στην παράβαση, ως μητρικές εταιρείες της JAEPS.

64 Οι πέντε πρώτοι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα πρέπει, επομένως, να εξετασθούν υπό το πρίσμα των ανωτέρω διαπιστώσεων. Προς διευκόλυνση και επιτάχυνση της διαδικασίας, επιβάλλεται η συνεξέταση των δύο πρώτων λόγων ακυρώσεως, οι οποίοι αντλούνται από πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως, καθώς και από προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη, παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής in dubio pro reo, καθώς και παράβαση των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως.

*Επί του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται από πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως, καθώς και από προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη, παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής in dubio pro reo, καθώς και παράβαση των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως*

Επιχειρήματα των διαδίκων

65 Με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει, κατ' ουσίαν, στην Επιτροπή σειρά πρόδηλων πλανών εκτιμήσεως και παράβαση των

κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως, καθόσον, με το άρθρο 1, στοιχείο ζ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι η ΓΕΗ υπέχει ατομική ευθύνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα από της συναντήσεως των Ιαπώνων μελών της συμπράξεως, η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000», έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002, ημερομηνία κατά την οποία ο όμιλος Fuji εκχώρησε τις δραστηριότητές του στον τομέα των EMMA στην JAEPS, και καθόσον, με το άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επέβαλε συνακολούθως στη ΓΕΗ, αλληλεγγύως με τη FES, πρόστιμο ύψους 2 400 000 ευρώ. Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον, ως όφειλε, ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην «απορρέουσα από τη συμφωνία GQ σύμπραξη», η οποία συνεχίσθηκε μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών της συμπράξεως που έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000». Εξάλλου, κατά την προσφεύγουσα, η συλλογιστική της Επιτροπής ενέχει ως προς το σημείο αυτό διάφορες πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως των αποδεικτικών στοιχείων.

66 Η Επιτροπή αποκρούει τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας και ζητεί την απόρριψη του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

67 Προ της επί της ουσίας εξετάσεως του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, επιβάλλεται, αφενός, ο προσδιορισμός του αντικειμένου της αμφισβητήσεως στην οποία κατατείνουν οι λόγοι αυτοί, καθώς και των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που θίγονται συναφώς και, αφετέρου, η υπόμνηση των κανόνων που ισχύουν για την απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, καθώς για την απόδειξη της συμμετοχής επιχειρήσεως σε τέτοια παράβαση.

— Επί του ακριβούς αντικειμένου της αμφισβητήσεως που επιχειρείται με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως

68 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ούτε τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως τον Σεπτέμβριο του 2000, ούτε την ατομική ευθύνη που η ΕΕΗ υπέχει λόγω της συμμετοχής αυτής. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, εξάλλου, ότι διηύθυνε, από κοινού με άλλες εταιρείες, την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση κατά το διάστημα από τον Σεπτέμβριο του 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002.

69 Επιπροσθέτως, μολονότι η προσφεύγουσα διακρίνει την «απορρέουσα από τη συμφωνία GQ σύμπραξη», η οποία τερματίσθηκε με την αποχώρηση της Siemens και της Hitachi, από την «απορρέουσα από το νέο σχέδιο σύμπραξη», η οποία εγκαινιάσθηκε στα μέσα του 2002, δεν προβάλλει λόγους ακυρώσεως ή επιχειρήματα ειδικώς προς αμφισβήτηση των εκτιμήσεων τις οποίες διατυπώνει η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 2, 3, 248 και 270 έως 299 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, κατά τις οποίες οι διάφορες συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004 αποτελούσαν απλώς διαφορετικές εκφάνσεις ενός ενιαίου και κοινού σχεδίου. Συνεπώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι, με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα έθεσε εγκύρως υπό αμφισβήτηση τις εν λόγω εκτιμήσεις και, κατά συνέπεια, τον ενιαίο και διαρκή χαρακτήρα της παραβάσεως.

70 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι η δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση μετέσχε στην παράβαση κατά το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004. Η προσφεύγουσα αποκρούει απλώς τον καταλογισμό οιασδήποτε ευθύνης στη ΕΕΗ και, κατά συνέπεια, την επιβολή προστίμου σε αυτήν, καθόσον η ΕΕΗ δεν είχε καθορίσει τη συμπεριφορά της JAEPS στην αγορά και, συνεπώς, δεν

ήταν αναμεμειγμένη, ως μητρική εταιρεία της JAEPS, στη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση (βλ. κατωτέρω, σκέψεις 173 επ.).

71 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή πεπλανημένη εκτίμηση των υποβληθέντων σε αυτήν αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και προσβολή του δικαιώματός της για δίκαιη δίκη, παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής in dubio pro reo και παράβαση των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως, καθόσον η Επιτροπή δέχθηκε ότι η διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση συνεχίσθηκε κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002, ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση και ότι η FEH υπέχει ατομική ευθύνη λόγω του ελέγχου που ασκούσε στη συγκεκριμένη επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως. Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε στο αποδεικτικό βάρος που έφερε, καθώς, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον και άνευ προδήλως πεπλανημένης εκτιμήσεως των αποδεικτικών στοιχείων ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει, υπό τη διεύθυνσή της FEH, στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση, η οποία συνεχίσθηκε κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 2002 και 11ης Μαΐου 2004.

72 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, απέκειτο στις εταιρείες του ομίλου Fuji να αποδείξουν ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στην παράβαση κατά το επίδικο διάστημα.

73 Λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων των διαδίκων, επιβάλλεται να εξετασθεί αν, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η παράβαση συνεχίσθηκε, με τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως, κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

— Επί των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως οι οποίες θίγονται με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως

74 Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής που σχετίζονται, αφενός, με τη συνέχιση της παραβάσεως που διαπιστώνεται με το άρθρο 1 προσβαλλόμενης αποφάσεως κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002 και, αφετέρου, με τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην εν λόγω παράβαση κατά το ίδιο διάστημα είναι οι ακόλουθες.

75 Με την αιτιολογική σκέψη 323 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ των κατασκευαστών EMMA είχαν διαρκέσει τουλάχιστον από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004. Η εντοπιζόμενη στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη μνεία του έτους «1998», αντί του έτους «1988», οφείλεται σαφώς σε παρόραμα, το οποίο χρήζει διορθώσεως.

76 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 324, 326 και 373 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η FEH και η FES είχαν μετάσχει στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988, ημερομηνίας συνομολογήσεως και θέσεως σε ισχύ των συμφωνιών GQ και EQ, έως την 11η Μαΐου 2004, ημερομηνία της τελευταίας συναντήσεως εργασίας των μελών της συμπράξεως, η οποία διεκόπη αιφνιδίως λόγω των επιτόπιων έλεγχων της Επιτροπής. Η εντοπιζόμενη στην αιτιολογική σκέψη 324 της προσβαλλόμενης αποφάσεως μνεία του έτους «1998», αντί του έτους «1988», οφείλεται σαφώς σε παρόραμα, το οποίο χρήζει διορθώσεως.

77 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 177 έως 216 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή παρουσιάζει «το χρονικό της συμπράξεως». Στο πλαίσιο αυτό, με τις αιτιολογικές σκέψεις 178 και 179 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει τα εξής:

«(178) Η Siemens έπαυσε να μετέχει στις συναντήσεις της συμπράξεως τον Σεπτέμβριο του 1999, ακολουθούμενη το 2000 από τις Hitachi και Schneider/VA Tech. Η αποχώρηση της Siemens είχε ιδιαιτέρως αποσταθεροποιητικό

αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή πτυχή της συμπράξεως, διότι η εν λόγω εταιρεία είχε αναλάβει καθήκοντα γραμματέως της ευρωπαϊκής ομάδας της συμπράξεως από το 1988 και αποτελούσε σημαντικό παράγοντα της αγοράς, τόσο εντός όσο και εκτός Ευρώπης. Μολοντούτο, οι δραστηριότητες της συμπράξεως συνεχίσθηκαν και καθήκοντα γραμματέως της ευρωπαϊκής ομάδας ανέλαβε η Alstom. Λόγω της μειώσεως του αριθμού των μετεχόντων σε σχέση με το 1988, η υλικοτεχνική υποστήριξη απλουστεύθηκε, καθώς δεν ήταν πλέον αναγκαία η οργάνωση της συμπράξεως επί τη βάσει πολύπλοκης δομής.

(179) Το 2002 η Siemens, η Hitachi και η VA Tech επέστρεψαν στη σύμπραξη. […]»

78 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 270 έως 299 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή εκθέτει τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι «το σύνολο των συμφωνιών της υπό εξέταση υποθέσεως παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως». Με την αιτιολογική σκέψη 279 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι «[ο]ρισμένα μέλη της συμπράξεως υποστηρίζουν ότι, λόγω της εξελίξεως της συμπράξεως, η φύση αυτής είχε μεταβληθεί από τον Σεπτέμβριο του 2002 και ότι, συνεπώς, επιβάλλεται η διάκριση δύο επιμέρους παραβάσεων αντί της καταφάσεως μιας ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως». Εντούτοις, με τις αιτιολογικές σκέψεις 279 έως 299 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή εκθέτει τα στοιχεία που, κατά την άποψή της, πιστοποιούν ότι οι διάφορες συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές κατά το διάστημα μεταξύ 15ης Απριλίου 1988 και 11ης Μαΐου 2004 αποτελούν απλώς διαφορετικές εκφάνσεις ενός ενιαίου και κοινού σχεδίου, διευκρινίζοντας περαιτέρω ότι ο κατακερματισμός μιας παραβάσεως όπως η προκειμένη, η οποία παρουσιάζει σαφή συνέχεια και χαρακτηρίζεται από ενιαίο σκοπό, σε πλείονες επιμέρους παραβάσεις θα ήταν αφύσικος.

79 Με την αιτιολογική σκέψη 284 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει τα ακόλουθα:

«Η εξήγηση που παρέσχε η ABB για τις περιγραφείσες πρακτικές είναι συνεπής με τα γεγονότα και τα στοιχεία του φακέλου, συμπεριλαμβανομένων των έγγραφων

συμφωνιών. Οι δηλώσεις στις οποίες προέβησαν οι εν λόγω επιχειρήσεις, κατά τις οποίες υφίσταντο δύο διαδοχικές παραβάσεις, αποκλίνουν σημαντικά ως προς την ημερομηνία τερματισμού της πρώτης παραβάσεως [βλ. κατωτέρω, αιτιολογική σκέψη 290]. Οι αποκλίνουσες αυτές δηλώσεις διαφέρουν και από τις έγγραφες αποδείξεις που συνελέγησαν κατά τους επιτόπιους ελέγχους. Λεπτομερέστερη ανάλυση καταδεικνύει ότι οι διιστάμενες αυτές δηλώσεις συνιστούν στην πραγματικότητα απλές διαβεβαιώσεις (καμία εκ των οποίων δεν είναι σύγχρονη με τα πραγματικά περιστατικά), οι οποίες δεν ερείδονται σε κανένα ομόχρονο των γεγονότων ή άλλως πως καθοριστικής σημασίας στοιχείο αποδεικνύον ότι η σύμπραξη για τα [έργα] ΕΜΜΑ τερματίσθηκε κατά τις συγκεκριμένες ημερομηνίες. Οι εν λόγω δηλώσεις δεν συνιστούν αποδείξεις περί των πραγματικών περιστατικών αλλά εκτιμήσεις των εμπλεκόμενων μερών περί τα γεγονότα ή επαγωγικούς συλλογισμούς μαρτύρων οι οποίοι περιέχονται σε έγγραφα συντεταγμένα, καθ' υπόδειξιν των δικηγόρων, προς υπεράσπιση των εμπλεκόμενων στην παρούσα διαδικασία εταιρειών. Τα εμπλεκόμενα μέρη έχουν την τάση να παρουσιάζουν τις ημερομηνίες κατά τις οποίες θεωρούν ότι η σύμπραξη λειτουργούσε κατά τρόπο λιγότερο αποτελεσματικό ως ημερομηνίες κατά τις οποίες η σύμπραξη τερματίσθηκε de facto.»

80 Με την αιτιολογική σκέψη 290 της προσβαλλόμενης αποφάσεως επισημαίνονται, εξάλλου, τα ακόλουθα:

«(290) Η Επιτροπή δεν μπορεί να στηριχθεί στις δηλώσεις [των εταιρειών του ομίλου] Areva, [της] Melco, [των εταιρειών του ομίλου] Hitachi [ή] της JAEPS και [της] Toshiba, κατά τις οποίες, αντιστοίχως, η σύμπραξη τερματίσθηκε το πρώτον είτε εντός του 1997 ([θέση των εταιρειών του ομίλου] Areva [διατυπωθείσα με την υποβληθείσα δυνάμει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως αίτησή τους, βλ. ανωτέρω, σκέψη 12], είτε τον Σεπτέμβριο του 1999 (θέση της Melco [διατυπωθείσα με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων]) και της Toshiba [(διατυπωθείσα με την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων]) ή εντός του 1999, μετά την αποχώρηση της Siemens, ([θέση των εταιρειών του ομίλου] Hitachi [ή] της JAEPS [διατυπωθείσα με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων]), είτε ακόμη περί τον Σεπτέμβριο του 2000 ([θέση των FEH και FES διατυπωθείσα με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων]). Οι δηλώσεις των ως άνω εταιρειών δεν είναι αξιόπιστες ως προς το σημείο αυτό, διότι αντιφάσκουν μεταξύ τους, ενώ, όπως επισημάνθηκε, αντιφάσκουν και με τα αποδεικτικά στοιχεία που περιέχονται στον φάκελο της υποθέσεως. Η Melco, η

Toshiba, η Fuji, η ABB, η Alstom, η Reyrolle/VA Tech και η Magrini/Schneider (εν συνεχεία VAS και VA Tech) εξακολούθησαν να λαμβάνουν μέρος σε πολυμερείς συναντήσεις το 2000 και/ή το 2001 (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 191 έως 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως). Εξάλλου, οι δηλώσεις αυτές είναι διφορούμενες και στερούνται αποδεικτικής ισχύος.»

81 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 191 έως 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή παραθέτει στοιχεία υποβληθέντα από την ABB ή τις εταιρείες του ομίλου Fuji, τα οποία, κατά την άποψή της, αποδεικνύουν ότι η σύμπραξη συνεχίσθηκε μετά την αποχώρηση της Siemens, τον Σεπτέμβριο του 1999, την οποία ακολούθησαν το 2000 η Hitachi και η «Schneider/VA Tech», και έως τη επιστροφή των εν λόγω εταιρειών στη σύμπραξη, σταδιακώς από τον Μάρτιο του 2002. Κατ' αρχάς, με τις αιτιολογικές σκέψεις 191 έως 196 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επικαλείται έγγραφα κοινοποιηθέντα από την ABB με την αίτησή της απαλλαγής από πρόστιμα (βλ. ανωτέρω, σκέψη 8) και, συγκεκριμένα, τηλεομοιοτυπήματα που αντήλλαξαν οι ABB, Melco και Alstom κατά το διάστημα μεταξύ 18ης Δεκεμβρίου 2000 και 22ας Ιανουαρίου 2001 και τα οποία αφορούν συναντήσεις και αναθέσεις έργων EMMA. Εν συνεχεία, με την αιτιολογική σκέψη 197 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή αναφέρεται σε έγγραφο με ημερομηνία 12 Μαΐου 2000, κοινοποιηθέν από την ABB με την αίτησή της απαλλαγής από πρόστιμα, το οποίο περιέχει κατάλογο με τις «συναντήσεις της επιτροπής» κατά τα έτη 2000-2001. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τον κατάλογο αυτό, στις συναντήσεις μετείχαν οι Reyrolle, Alstom, Schneider, ABB, Melco και Toshiba, αλλά όχι η Siemens και η «JAEPS (Hitachi)», στοιχείο που συμφωνεί με την από 4 Οκτωβρίου 2004 απάντηση της ABB επί αιτήσεως παροχής πληροφοριακών στοιχείων που της είχε απευθύνει η Επιτροπή (βλ. ανωτέρω, σκέψη 15), «σύμφωνα με την οποία οι δύο αυτές εταιρείες δεν μετείχαν στη σύμπραξη κατά τον χρόνο εκείνο». Τέλος, με την αιτιολογική σκέψη 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επικαλείται σύνολο εγγράφων, τα οποία παρασχέθηκαν, αφενός, από τις FEH και FES, με την υποβληθείσα βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως αίτησή τους, και, αφετέρου, από την ABB, με έγγραφο της 7ης Μαΐου 2004, συμπληρωματικό της αιτήσεώς της απαλλαγής από πρόστιμα (βλ. ανωτέρω, σκέψη 10)· από τα έγγραφα αυτά προκύπτουν συμφωνίες που συνομολογήθηκαν μεταξύ των μελών της συμπράξεως για οκτώ έργα EMMA, τα οποία έφεραν, στο πλαίσιο της συμπράξεως, τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*] [1], πράγμα που αποδεικνύει ότι η σύμπραξη ήταν ενεργή κατά το εν λόγω διάστημα.

1– Παραλειπόμενα δεδομένα εμπιστευτικού χαρακτήρα.

82 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 372 επ. της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει, επίσης, ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στη σύμπραξη μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών της συμπράξεως η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000». Το οικείο απόσπασμα της προσβαλλόμενης αποφάσεως έχει ως εξής:

«(372) Για τον καταλογισμό της ευθύνης στις οικείες νομικές οντότητες [του ομίλου] Fuji επιβάλλεται η διάκριση δύο περιόδων: της περιόδου προ της εκχωρήσεως και της περιόδου μετά την εκχώρηση των δραστηριοτήτων [του ομίλου] Fuji στον τομέα των EMMA στην JAEPS την 1η Οκτωβρίου 2002.

(373) [Η FEH] και [η FES] μετέσχαν στις συμπαιγνιακές ενέργειες που περιγράφονται με την παρούσα απόφαση τουλάχιστον από της 15ης Απριλίου 1988 (ημερομηνίας κατά την οποία η Fuji προσχώρησε στη συμφωνία GQ) έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 (οι δραστηριότητες [του ομίλου] Fuji [στον τομέα] EMMA εκχωρήθηκαν στην JAEPS την 1η Οκτωβρίου 2002). Η [FEH] κατέχει το 100 % του κεφαλαίου της [FES].

Επιχειρήματα της Fuji

(374) Η Fuji παραδέχεται ότι μετέσχε στη σύμπραξη που περιγράφεται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων κατά το διάστημα μεταξύ 1988 και Σεπτεμβρίου 2000, αλλά όχι πέραν του καταληκτικού αυτού σημείου. Η συμμετοχή της Fuji στη σύμπραξη τερματίσθηκε "το αργότερο τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000. Η Fuji ουδέποτε μετέσχε στο νέο σχέδιο" καθώς δεν έλαβε μέρος στις κοινές συναντήσεις με τους Ευρωπαίους προμηθευτές ούτε συνέχισε την ανταλλαγή πληροφοριών.

(375) Η Fuji υποστηρίζει ότι, μολονότι ορισμένα σχέδια συμφωνιών υποβληθέντα από την [ίδια] (βλ. αιτιολογική σκέψη 198) "ισχύουν ρητώς πέραν της

ημερομηνίας αυτής (Σεπτέμβριος 2000), η Fuji δεν ήταν σε θέση να ενεργήσει επί τη βάσει τους μετά τον Σεπτέμβριο του 2000, καθώς όλες οι 'προθεσμίες υποβολής προσφορών είχαν εκπνεύσει προ πολλών μηνών'. Επιπροσθέτως, η Fuji είχε καταλάβει ότι οι προγενέστερες συμφωνίες που συνδέονταν με τη συμφωνία GQ δεν είχαν δεσμευτική ισχύ μεταξύ των μελών της συμπράξεως· η Fuji δεν επέτυχε την ανάθεση καμίας συμβάσεως και συνεπώς δεν άντλησε όφελος από καμία συμφωνία."

Εκτίμηση της Επιτροπής

(376) Δεδομένου ότι η Fuji δεν ήταν μέλος της επιτροπής "Ευρώπη/Ιαπωνία", δεν ήταν σε θέση να συναντά τους Ευρωπαίους κατασκευαστές ούτε σε επίπεδο διαχειρίσεως ούτε στο πλαίσιο των ομάδων εργασίας, αλλά αποκλειστικώς κατά τις ετήσιες συναντήσεις. Εξάλλου, οι ετήσιες συναντήσεις δεν διαδραμάτιζαν ουσιώδη ρόλο στην υλοποίηση της συμπράξεως, όπως επιβεβαίωσε εμμέσως η Fuji παραδεχόμενη ότι μετέσχε ομοίως στη σύμπραξη το 2000 (έτος κατά το οποίο δεν έλαβε χώρα καμία ετήσια συνάντηση).

(377) Η δήλωση της Fuji ότι αποχώρησε από τη σύμπραξη περί τον Σεπτέμβριο του 2000 δεν επιβεβαιώθηκε από κανένα εκ των μετεχόντων στη διαδικασία μερών, καίτοι πρόκειται για στοιχείο το οποίο ετέθη υπόψη αυτών προς διατύπωση σχολίων. Η δήλωση της Fuji είναι εξάλλου ασαφής, καθόσον, ενώ αυτή διατείνεται ότι αποχώρησε από τη σύμπραξη "τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000", σε άλλο σημείο του ιδίου εγγράφου δηλώνει ότι η αποχώρησή της έλαβε χώρα "το αργότερο τον Σεπτέμβριο του 2000". Η Fuji δηλώνει επίσης ότι "το τελευταίο δελτίο συμφωνίας που έλαβε ο [Oz.] έφερε την ημερομηνία 28 Σεπτεμβρίου 2000" και ότι, "μετά την ημερομηνία αυτήν, η Fuji διέκοψε την επικοινωνία της με τα μέλη της συμπράξεως στο πλαίσιο της συμφωνίας GQ". Βάσει του εν λόγω δελτίου συμφωνίας η Fuji καλείτο να

υποβάλει "προσυμφωνημένη" προσφορά σε πελάτη προκειμένου να δημιουργήσει την εντύπωση ότι υφίσταται ανταγωνισμός για το έργο· η Fuji δεν παρέχει, όμως, κανένα στοιχείο το οποίο να αποδεικνύει ότι απεσύρθη από το έργο ή ότι υπέβαλε προσφορά υπό πραγματικά ανταγωνιστικούς όρους. Επιπροσθέτως, κατά τη δήλωση του [I.H.], η Fuji αποχώρησε από τη σύμπραξη "λίγο μετά τη Siemens", ενώ έχει αποδειχθεί ότι η Siemens αποχώρησε τον Σεπτέμβριο του 1999. Ούτε όμως η δήλωση αυτή επιβεβαιώνεται, καθώς από καμία ένδειξη ή αποδεικτικό στοιχείο του φακέλου δεν δύναται να συναχθεί ότι η Fuji αποστασιοποιήθηκε ανοικτά από τη σύμβαση τον Σεπτέμβριο του 2000.

(378) Τέλος, ακόμη και αν η Επιτροπή όφειλε να αναγνωρίσει την απουσία οιασδήποτε επικοινωνίας μεταξύ της συμπράξεως και της Fuji έως την ίδρυση της JAEPS, επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη ομοίως το γεγονός ότι, στο πλαίσιο των εμπορικών της δραστηριοτήτων, η Fuji δεν ηδύνατο να αγνοήσει τις ήδη ανταλλαγείσες πληροφορίες και ότι οι ήδη συνομολογηθείσες συμφωνίες εξακολουθούσαν να ισχύουν. Από τα περιλαμβανόμενα στον φάκελο αποδεικτικά στοιχεία και, ιδίως, από τις παρασχεθείσες από τη Fuji πληροφορίες προκύπτει ότι αυτή μετείχε σε ορισμένες συμφωνίες για τις οποίες γίνεται μνεία με την αιτιολογική σκέψη 198, των οποίων η ισχύς εκτεινόταν πέραν του Σεπτεμβρίου του 2000 και των οποίων η μη τήρηση επέσυρε κυρώσεις. Μολονότι η Επιτροπή παρέσχε στη Fuji τη δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις και να υποβάλει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία προς αμφισβήτηση των συμπερασμάτων αυτών, η Fuji δεν υπέβαλε κανένα στοιχείο το οποίο να αποδεικνύει ότι αυτή είχε αποχωρήσει από τις συμφωνίες, ότι είχε πράγματι εναντιωθεί σε αυτές ή ότι δεν τις είχε τηρήσει. Τουναντίον, το γεγονός ότι, όπως επισημαίνει η Fuji, όλες "οι προθεσμίες υποβολής προσφορών είχαν εκπνεύσει προ πολλών μηνών" επιρρωννύει απλώς το συμπέρασμα ότι οι συμφωνίες είχαν ήδη συνομολογηθεί και τεθεί σε ισχύ. Επιπροσθέτως, το γεγονός ότι η προσφορά της Fuji δεν θα προκρινόταν εν τέλει (στοιχείο το οποίο προβάλλεται επίσης άνευ υποβολής συναφών αποδείξεων) δεν θέτει εν αμφιβόλω τα προεκτεθέντα συμπεράσματα. Πρώτον, η Fuji μετέσχε σε όλες τις απαριθμούμενες συμφωνίες, χωρίς, ωστόσο, να τις έχει η ίδια οργανώσει ή να ωφελείται κατ' ανάγκην η ίδια από αυτές. Η παρουσία της στον κατάλογο σήμαινε ότι αυτή έπρεπε να υποβάλλει προσφορές, αλλά όχι κατ' ανάγκην να επιλέγεται. Δεύτερον, ακόμη και αν η Fuji οριζόταν από τα μέλη της συμπράξεως ως επικρατών υποψήφιος (στοιχείο το οποίο η Fuji ούτε υποστήριξε ούτε απέδειξε), τούτο δεν εγγυόταν πλήρως την τελική επιλογή της προσφοράς της, καθώς υφίστατο πάντα το ενδεχόμενο προκρίσεως της προσφοράς άλλων υποψηφίων που δεν μετείχαν στη σύμπραξη.

(379) Για τους λόγους που εκτέθηκαν με τις αιτιολογικές σκέψεις 334 και 373, η [FEH] και η [FES] πρέπει να θεωρηθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνες για τη συμμετοχή της Fuji στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002.»

— Επί των κανόνων που ισχύουν για την απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, καθώς και για την απόδειξη της συμμετοχής επιχειρήσεως σε τέτοια παράβαση

83 Καθόσον οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το ζήτημα της κατανομής του βάρους αποδείξεως και, εν γένει, ως προς το ζήτημα της τηρήσεως ή μη, εν προκειμένω, των κανόνων που ισχύουν για την απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, καθώς και για την απόδειξη της συμμετοχής επιχειρήσεως σε τέτοια παράβαση, επιβάλλεται εκ προοιμίου η υπόμνηση των κανόνων που διέπουν το εν λόγω ζήτημα.

84 Κατά πάγια νομολογία περί του βάρους αποδείξεως, απόκειται, αφενός, στον διάδικο ή την αρχή που προβάλλει παράβαση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού να αποδείξει την παράβαση, αποδεικνύοντας, επαρκώς κατά νόμον, τα περιστατικά που τη στοιχειοθετούν, και, αφετέρου, στην επιχείρηση που αμύνεται με συγκεκριμένο μέσο έναντι της διαπιστώσεως παραβάσεως να αποδείξει ότι συντρέχουν οι όροι για την ευδοκίμηση του αμυντικού αυτού μέσου, υποχρεώνοντας σε μια τέτοια περίπτωση την εν λόγω αρχή να προσφύγει σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Νοεμβρίου 2006, Τ-120/04, Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-4441, σκέψη 50· βλ. επίσης, συναφώς, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 58, και της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 78). Η διάρκεια της παραβάσεως αποτελεί εγγενές στοιχείο της κατ' άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ έννοιας της παραβάσεως, το βάρος αποδείξεως του οποίου φέρει, κατ' αρχήν, η Επιτροπή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, Τ-43/92, Dunlop Slazenger

κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 79, και προπαρατεθείσα απόφαση Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, σκέψη 51).

85 Η εν λόγω κατανομή του βάρους αποδείξεως δύναται, εντούτοις, να διαφοροποιηθεί στην περίπτωση κατά την οποία τα πραγματικά στοιχεία που επικαλείται ένας διάδικος είναι ικανά να υποχρεώσουν τον άλλο διάδικο να παράσχει εξήγηση ή αιτιολογία, ελλείψει της οποίας να επιτρέπεται να συναχθεί ότι ο πρώτος διάδικος απηλλάγη του αποδεικτικού του βάρους (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσες με τη σκέψη 84 αποφάσεις Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 79, και Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, σκέψη 53).

86 Όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή, η αρχή που ισχύει στο δίκαιο του ανταγωνισμού είναι αυτή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιανουαρίου 2007, C-407/04 P, Dalmine κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-829, σκέψη 63· απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2501, σκέψη 273). Δεδομένου ότι η απαγόρευση συμμετοχής σε πρακτικές και συμφωνίες που θίγουν τον ανταγωνισμό, καθώς και οι κυρώσεις που η παραβίαση της απαγορεύσεως αυτής επισύρει είναι ευρέως γνωστές, είναι σύνηθες οι δραστηριότητες που οι εν λόγω συμφωνίες και πρακτικές εμπερικλείουν να ασκούνται κατά τρόπο συγκεκαλυμμένο, οι συναντήσεις να διεξάγονται μυστικώς, κατά το πλείστον σε τρίτες χώρες, και ο αριθμός των συναφών με αυτές εγγράφων να περιορίζεται στο ελάχιστο. Ακόμη και όταν η Επιτροπή ανακαλύπτει στοιχεία τα οποία πιστοποιούν κατά τρόπο σαφή παράνομες επαφές μεταξύ επιχειρήσεων, όπως είναι τα πρακτικά συναντήσεως, τα στοιχεία αυτά είναι κατά κανόνα αποσπασματικά και διάσπαρτα, με αποτέλεσμα να είναι συχνά αναγκαία η ανασύνθεση ορισμένων λεπτομερειών διά επαγωγικών συλλογισμών. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, η ύπαρξη πρακτικής ή συμφωνίας θίγουσας τον ανταγωνισμό πρέπει να συναχθεί από ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, ομού θεωρούμενες και ελλείψει άλλης εύλογης εξηγήσεως, δύνανται να αποτελέσουν απόδειξη περί παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 84 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 55 έως 57). Τέτοιου είδους στοιχεία και συμπτώσεις καθιστούν δυνατή την αποκάλυψη όχι μόνον της υπάρξεως αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού μορφών συμπεριφοράς ή συμφωνιών, αλλά και της διάρκειας μιας αντίθετης προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφοράς, καθώς και του χρονικού διαστήματος εφαρμογής συμφωνίας συνομολογηθείσας κατά παράβαση των κανόνων του δικαίου του

ανταγωνισμού (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, C-113/04 P, Technische Unie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-8831, σκέψη 166).

87 Εν πάση περιπτώσει, προς στήριξη της εδραίας πεποιθήσεώς της περί της υπάρξεως παραβάσεως, η Επιτροπή οφείλει να επικαλείται ακριβή και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 2000, T-62/98, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2707, σκέψεις 43 και 72 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση JFE Engineering κατά Επιτροπής, σκέψη 179 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Οκτωβρίου 2005, T-38/02, Groupe Danone κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-4407, σκέψη 217). Εντούτοις, δεν απαιτείται κατ' ανάγκην να πληροί έκαστο των προσκομιζόμενων από την Επιτροπή αποδεικτικών στοιχείων τα εν λόγω κριτήρια ως προς ένα έκαστο των στοιχείων της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το εν λόγω όργανο, σφαιρικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην επιταγή αυτή (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση JFE Engineering κατά Επιτροπής, σκέψη 180, και προπαρατεθείσα απόφαση Groupe Danone κατά Επιτροπής, σκέψη 218· συναφώς βλ., επίσης, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 57 απόφαση «PVC II», σκέψεις 768 έως 778 και, ιδίως, σκέψη 777). Όσον αφορά τη διάρκεια της παραβάσεως, κατ' επιταγήν της νομολογίας, στην περίπτωση κατά την οποία ελλείπουν στοιχεία δυνάμενα να αποδείξουν άμεσα τη διάρκεια αυτή, η Επιτροπή οφείλει να στηρίζεται, τουλάχιστον, σε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά που εμφανίζουν αποχρώσα χρονική εγγύτητα, ούτως ώστε να μπορεί ευλόγως να συναχθεί ότι η εν λόγω παράβαση συνεχίσθηκε αδιαλείπτως μεταξύ δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση Technische Unie κατά Επιτροπής, σκέψη 169, και προπαρατεθείσες με τη σκέψη 84 απόφαση Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, σκέψη 79, και Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, σκέψη 51).

88 Όσον αφορά την αξία των διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων, επιβάλλεται να τονισθεί ότι το μόνο πρόσφορο κριτήριο προς εκτίμηση των προσκομιζόμενων αποδείξεων είναι η αξιοπιστία τους (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 63 απόφαση Dalmine κατά Επιτροπής, σκέψη 63· βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-44/00, Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2223, σκέψη 84 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 273). Σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν εν γένει την απόδειξη, η αξιοπιστία και, συνεπώς, η αποδεικτική αξία ενός εγγράφου αποτελεί συνάρτηση της προελεύσεώς του, των περιστάσεων υπό τις οποίες συνετάχθη, του αποδέκτη του και του περιεχομένου του (απόφαση

του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, T-25/95, T-26/95, T-30/95 έως T-32/95, T-34/95 έως T-39/95, T-42/95 έως T-46/95, T-48/95, T-50/95 έως T-65/95, T-68/95 έως T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 και T-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψη 1053, και προτάσεις του δικαστή B. Vesterdorf, ασκήσαντος καθήκοντα γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-1/89, Rhône Poulenc κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-867, II-869, II-956). Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να αποδίδεται στο γεγονός ότι το έγγραφο συνετάχθη σε άμεση συνάφεια με τα πραγματικά περιστατικά (απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Μαρτίου 1999, T-157/94, Ensidesa κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-707, σκέψη 312) ή από μάρτυρα με άμεση γνώση των εν λόγω περιστατικών (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 207). Τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει ότι πραγματοποιήθηκαν επαφές μεταξύ διαφόρων επιχειρήσεων και ότι οι επιχειρήσεις αυτές επεδίωξαν συγκεκριμένα τον σκοπό εξαλείψεως εκ των προτέρων της αβεβαιότητας που σχετίζεται με τη μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής (βλ., συναφώς, απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψεις 175 και 179). Εξάλλου, δηλώσεις αντίθετες προς τα συμφέροντα του δηλούντος πρέπει, κατ' αρχήν, να θεωρούνται ως ιδιαιτέρως αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση JFE Engineering κατά Επιτροπής, σκέψεις 207, 211 και 212).

89 Τέλος, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι έργο του δικαστή που επιλαμβάνεται προσφυγής ακυρώσεως ασκηθείσας δυνάμει του άρθρου 230 ΕΚ κατά αποφάσεως της Επιτροπής με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού και επιβάλλονται πρόστιμα στους αποδέκτες της είναι να εκτιμά αν οι αποδείξεις και τα λοιπά στοιχεία που επικαλείται η Επιτροπή με την απόφασή της επαρκούν προς απόδειξη της παραβάσεως (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση JFE Engineering κατά Επιτροπής, σκέψεις 174 και 175· συναφώς βλ., επίσης, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 57 απόφαση «PVC II», σκέψη 891). Ενδεχόμενη αμφιβολία του δικαστή πρέπει να αποβαίνει υπέρ των αποδεκτών της αποφάσεως και, συνεπώς, ο δικαστής δεν δύναται να αποφανθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη της επίδικης παραβάσεως, αν διατηρεί αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αυτό (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 86 απόφαση JFE Engineering κατά Επιτροπής, σκέψη 177, και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 215 απόφαση Groupe Danone κατά Επιτροπής, σκέψη 215). Συγκεκριμένα, στη δεύτερη αυτή περίπτωση, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας, όπως αυτή κατοχυρώνεται με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που υπεγράφη στη Ρώμη την 4η Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), τεκμηρίου που αποτελεί μέρος των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία επιβεβαιώνεται,

εξάλλου, από το προοίμιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξεως και το άρθρο 6, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διακήρυξη του οποίου έγινε στη Νίκαια την 7η Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ C 364, σ. 1), προστατεύονται εντός της έννομης τάξεως της Ένωσης. Δεδομένης της φύσεως των οικείων παραβάσεων, καθώς και της φύσεως και της βαρύτητας των κυρώσεων που αυτές επισύρουν, η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας εφαρμόζεται και επί των διαδικασιών που σχετίζονται με παραβάσεις των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-199/92 P, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψεις 149 και 150, και C-235/92 P, Montecatini κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4539, σκέψεις 175 και 176· προπαρατεθείσα με τη σκέψη 87 απόφαση Groupe Danone κατά Επιτροπής, σκέψη 216).

90 Η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να αξιολογείται αποκλειστικώς βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που επικαλείται η Επιτροπή με την απόφασή της περί διαπιστώσεως της παραβάσεως και, συνεπώς, το μόνο καθοριστικής σημασίας ζήτημα είναι αν, επί της ουσίας, η παράβαση αποδεικνύεται ή όχι με τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 88 απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 726).

91 Η προμνησθείσα νομολογία εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στο άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ και στις αποφάσεις που εκδίδει η Επιτροπή κατ' εφαρμογήν του άρθρου αυτού.

92 Υπό το πρίσμα αυτών ακριβώς, ήτοι των προμνησθέντων με τις σκέψεις 84 έως 91, κανόνων πρέπει να εξακριβωθεί εάν, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επικαλέσθηκε στοιχεία αρκούντως αξιόπιστα, ακριβή και συγκλίνοντα προς στήριξη, στο πλαίσιο σφαιρικής εκτιμήσεως και κατόπιν εξετάσεως των εναλλακτικών εξηγήσεων ή δικαιολογητικών επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα, της εδραίας πεποιθήσεως ότι η διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση συνεχίσθηκε, με τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως,

κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002 και ότι, συνεπώς, η ΕΗ μπορούσε να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για τον λόγο ότι, κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως, διηύθυνε την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση.

— Επί των αποδεικτικών στοιχείων επί των οποίων θεμελιώνεται η προσβαλλόμενη απόφαση

93 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η υπόμνηση των βασικών πραγματικών στοιχείων επί των οποίων η Επιτροπή στήριξε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, την εκτίμησή της ότι η διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση συνεχίσθηκε, με τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως, κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

94 Με την αιτιολογική σκέψη 290 της προσβαλλόμενης αποφάσεως η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν έλαβε υπόψη τις δηλώσεις της ΕΗ και της FES, των εταιρειών του ομίλου Areva, της Melco, των εταιρειών του ομίλου Hitachi ή της JAEPS και της Toshiba, κατά τις οποίες η σύμπραξη τερματίσθηκε το πρώτον είτε εντός του 1997, είτε τον Σεπτέμβριο του 1999 ή εντός του 1999, μετά την αποχώρηση της Siemens, είτε ακόμη περί τον Σεπτέμβριο του 2000, για τον λόγο ότι οι δηλώσεις αυτές είναι αναξιόπιστες ή, ακόμη, διότι είναι διφορούμενες και στερούνται αποδεικτικής ισχύος, αφού αντιφάσκουν μεταξύ τους και προσκρούουν στα αποδεικτικά στοιχεία που περιέχονται στον φάκελο της υποθέσεως (βλ. ανωτέρω, σκέψη 80). Με την ίδια αιτιολογική σκέψη, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 191 έως 198, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση καθώς και άλλες επιχειρήσεις εξακολούθησαν να λαμβάνουν μέρος σε πολυμερείς συναντήσεις το 2000 και/ή το 2001. Τα στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή προκειμένου να αποδείξει ότι η σύμπραξη εξακολούθησε να λειτουργεί –με τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως– μετά την αποχώρηση της «Schneider/VA Tech», τη 13η Δεκεμβρίου 2000, αναφέρθηκαν ανωτέρω, με τη σκέψη 81 της παρούσας αποφάσεως.

95 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, τα τηλεομοιοτυπήματα που αντήλλαξαν ορισμένα μέλη της συμπράξεως κατά το διάστημα μεταξύ 18ης Δεκεμβρίου 2000 και 22ας Ιανουαρίου 2001, σε σχέση με τις συναντήσεις και την ανάθεση έργων EMMA, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, όπως αναγνωρίζει η Επιτροπή, οι επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος σε αυτή την αλληλογραφία είναι αποκλειστικώς η Alstom (μετέπειτα Areva), η Melco και η ABB. Επομένως, όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, μολονότι η αλληλογραφία αυτή, η οποία ανάγεται στον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, συνιστά αξιόπιστη και ακριβή ένδειξη για τις δραστηριότητες της συμπράξεως περί τους μήνες Δεκέμβριο του 2000 και Ιανουάριο του 2001, ουδεμία ένδειξη παρέχει περί της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως.

96 Όσον αφορά, περαιτέρω, τον κατάλογο της 12ης Μαΐου 2000, επιβάλλεται η επισήμανση ότι στο έγγραφο αυτό απαριθμούνται δεκατρείς «συναντήσεις της επιτροπής», οι οποίες είχαν προγραμματισθεί για το διάστημα μεταξύ 18ης Μαΐου 2000 και 17ης Μαΐου 2001. Ο επιζήμιος για τον ανταγωνισμό σκοπός των εν λόγω «συναντήσεων της επιτροπής» δύναται να συναχθεί από το γεγονός ότι εκάστη των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων είναι καταχωρισμένη στον κατάλογο με τον κωδικό που χρησιμοποιούσε στο πλαίσιο της συμπράξεως, όπως οι κωδικοί αυτοί παρατίθενται με τις αιτιολογικές σκέψεις 142 και 197 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, και ότι, όπως επιβεβαίωσαν πολλά μέλη της συμπράξεως και προκύπτει, εξάλλου, από τις αιτιολογικές σκέψεις 150 και 151 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, είχαν προγραμματισθεί συναντήσεις οργάνων –της κοινής επιτροπής «Ευρώπη/Ιαπωνία» και της επιτροπής «Ευρώπη»–επιφορτισμένων με τη λειτουργία της συμπράξεως. Εξάλλου, δεδομένου ότι η διεξαγωγή έξι εκ των συναντήσεων αυτών επιβεβαιώνεται είτε από ορισμένα μέλη της συμπράξεως είτε από άλλα στοιχεία της δικογραφίας, όπως σημειώματα για δαπάνες ταξιδίου ή σημειώσεις σε προσωπικά ημερολόγια, οι δραστηριότητες της συμπράξεως μπορούν να θεωρηθούν αποδεδειγμένες για το διάστημα από της 18ης Μαΐου 2000 έως τη 18η Ιανουαρίου 2001. Πλην όμως, όπως παραδέχεται η Επιτροπή, οι επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος σε αυτές τις συναντήσεις είναι αποκλειστικώς η Reyrolle, η Alstom, η Schneider, η ABB, η Melco και η Toshiba. Επομένως, όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, μολονότι ο κατάλογος αυτός αποδεικνύει κατά τρόπο αξιόπιστο και ακριβή τις δραστηριότητες της συμπράξεως κατά το διάστημα μεταξύ της 18ης Μαΐου 2000 και της 17ης Μαΐου 2001, ουδεμία ένδειξη παρέχει περί της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως.

97 Όσον αφορά, τέλος, τα έγγραφα που αναφέρονται σε γεγονότα σύγχρονα της συντάξεώς τους και τα οποία σχετίζονται με οκτώ έργα EMMA που φέρουν τους

αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*], με αυτά γίνεται μνεία σε συμφωνίες που συνομολογήθηκαν μεταξύ των μελών της συμπράξεως για την ανάθεση των συγκεκριμένων έργων EMMA και των οποίων η διάρκεια ισχύος ποικίλλει. Συγκεκριμένα, από τα έγγραφα αυτά προκύπτει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση μετέσχε, με άλλα μέλη της συμπράξεως, σε συμφωνίες για την ανάθεση οκτώ έργων EMMA, οργανωθείσες με πρωτοβουλία άλλων επιχειρήσεων που μετείχαν στη σύμπραξη, οι οποίες συνομολογήθηκαν ή ετέθησαν σε ισχύ κατά το διάστημα μεταξύ της [*εμπιστευτικό*] και της [*εμπιστευτικό*] και ίσχυαν περίπου για [*εμπιστευτικό*] από της ημερομηνίας συνομολογήσεώς τους, ήτοι, προκειμένου για το πρώτο έργο με αριθμό αναφοράς [*εμπιστευτικό*], έως την [*εμπιστευτικό*].

98 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, για την ύπαρξη συμφωνίας κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκφράσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφερθούν στην αγορά κατά καθορισμένο τρόπο (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-2/89, Petrofina κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1087, σκέψη 211, και της 10ης Μαρτίου 1992, T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψη 253· συναφώς βλ., επίσης, απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969, σ. 397, σκέψη 112). Εξάλλου, το άρθρο 81 ΕΚ εφαρμόζεται όταν η σύμπραξη εξακολούθησε να παράγει αποτελέσματα, χωρίς να έχει τυπικώς τερματισθεί (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 254, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 2001, T-48/98, Acerinox κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-3859, σκέψη 63). Η προμνησθείσα νομολογία εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στο άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

99 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ότι η FEH είχε συνάψει, κατ' εφαρμογήν των κανόνων της συμπράξεως, συμφωνίες για την ανάθεση, εντός της συμπράξεως, οκτώ έργων EMMA με τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*]. Επιπροσθέτως, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ότι, βάσει των όρων τους, οι συμφωνίες θα παρήγαν τα αποτελέσματά τους κατά το διάστημα μεταξύ της [*εμπιστευτικό*], ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος της συμφωνίας για το έργο με αριθμό αναφοράς [*εμπιστευτικό*], και της [*εμπιστευτικό*], ημερομηνίας λήξεως ισχύος της συμφωνίας για το έργο με αριθμό αναφοράς [*εμπιστευτικό*].

100 Εξάλλου, από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν προκύπτει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από τη σύμπραξη και τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο αυτής συμφωνίες. Μια επιχείρηση η οποία δεν αποστασιοποιείται δημοσίως από τα αποτελέσματα συναντήσεως στην οποία έλαβε μέρος ή συμφωνίας της οποίας αποτελούσε μέρος παραμένει, κατ' αρχήν, πλήρως υπεύθυνη για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη. Πράγματι, θα ήταν εξαιρετικά ευχερές για τις επιχειρήσεις να ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο καταβολής επαχθούς προστίμου αν αυτές ηδύναντο να αντλούν οφέλη από παράνομη σύμπραξη και να επιτυγχάνουν εν συνεχεία μείωση του προστίμου με την αιτιολογία ότι διαδραμάτισαν περιορισμένο μόνο ρόλο στη διάπραξη της παραβάσεως, όταν, αντιθέτως, η στάση τους παρακίνησε άλλες επιχειρήσεις να συμπεριφερθούν κατά τρόπο πιο επιζήμιο για τον ανταγωνισμό (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 88 απόφαση Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, σκέψη 278 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επομένως, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν συμμορφώθηκε προς το σύνολο των συμφωνιών που συνομολογήθηκαν στο πλαίσιο της συμπράξεως, το στοιχείο αυτό δεν αρκεί, ελλείψει αποδείξεως περί δημόσιας αποστασιοποιήσεώς της από τα λοιπά μέλη της συμπράξεως, για την απαλλαγή της από την ευθύνη που υπέχει λόγω της συμμετοχής της στις εν λόγω συμφωνίες και, μέσω αυτών, στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση.

101 Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι από τα τηλεομοιοτυπήματα που αντήλλαξαν ορισμένα μέλη της συμπράξεως κατά το διάστημα μεταξύ της 18ης Δεκεμβρίου 2000 και της 22ας Ιανουαρίου 2001, από τον κατάλογο των «συναντήσεων της επιτροπής» της 12ης Μαΐου 2000, καθώς και τα από σχετικά με οκτώ έργα EMMA έγγραφα, για τα οποία γίνεται λόγος με τις αιτιολογικές σκέψεις 191 έως 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, στις οποίες παραπέμπει η αιτιολογική σκέψη 290 αυτής, προκύπτει κατά τρόπο αξιόπιστο, ακριβή και συγκλίνοντα ότι η διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση συνεχίσθηκε κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002. Επιπροσθέτως, λαμβανομένων υπόψη, αφενός, της ιδιαιτέρως μακράς διάρκειας της διαπιστωθείσας με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παραβάσεως, της οποίας την ύπαρξη η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως τον Σεπτέμβριο του 2000, και, αφετέρου, των σύνθετων μέτρων προφυλάξεως που έλαβαν τα μέλη της συμπράξεως προκειμένου να συγκαλύψουν ή να αποκρύψουν την ύπαρξη της, όπως τα αναφερόμενα με την αιτιολογική σκέψη 170 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα ανωτέρω στοιχεία αποτελούν στοιχεία που σχετίζονται με πραγματικά περιστατικά τα οποία παρουσιάζουν αποχρώσα χρονική εγγύτητα κατά την έννοια της προμνησθείσας με τη σκέψη 87 νομολογίας, ούτως ώστε

να μπορεί ευλόγως να συναχθεί ότι η παράβαση συνεχίσθηκε αδιαλείπτως κατά το εν λόγω διάστημα.

102 Επιπροσθέτως, τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται συναφώς η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αρκούντως αξιόπιστα, ακριβή και συγκλίνοντα. Τα στοιχεία αυτά δεν δύνανται να ανασκευασθούν ούτε με τις δηλώσεις στις οποίες προέβησαν η FEH και η FES, με το από 21 Νοεμβρίου 2006 έγγραφο που απηύθυναν στην Επιτροπή και με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 19 και 27), ούτε με τις δηλώσεις στις οποίες προέβησαν η Melco, οι εταιρείες του ομίλου Hitachi ή η JAEPS και ο όμιλος VA Tech, με τις υποβληθείσες δυνάμει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως αιτήσεις τους (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 13, 14 και 16), κατά τις οποίες η σύμπραξη είχε τερματισθεί, το πρώτον, προ του διαστήματος μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω δηλώσεις, κατά τις οποίες η σύμπραξη είχε ήδη τερματισθεί δεν ερείδονται σε αξιόπιστα και ακριβή αποδεικτικά στοιχεία. Οι δηλώσεις αυτές είναι, άλλωστε, αντιφατικές, καθώς οι δηλούντες διατείνονται ότι η σύμπραξη τερματίσθηκε είτε εντός του 1997 (Melco), είτε εντός του 1999 (εταιρείες του ομίλου Hitachi ή JAEPS και όμιλος VA Tech), είτε ακόμη «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000» (FEH και FES). Συνεπώς, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 284, 285 και 290 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, οι δηλώσεις αυτές δεν είναι ικανές να θέσουν εν αμφιβόλω έγγραφες αποδείξεις ομόχρονες των πραγματικών περιστατικών στα οποία αναφέρονται και προερχόμενες από τις ίδιες τις επιχειρήσεις που μετέσχαν στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση, σύμφωνα με το οποίο η εν λόγω παράβαση συνεχίσθηκε κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

103 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, βεβαίως, ότι στις δηλώσεις οι οποίες περιέχονται στο έγγραφο της 21ης Νοεμβρίου 2006 που η FEH και η FES απηύθυναν στην Επιτροπή, καθώς και στην απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, θα πρέπει να αναγνωρισθεί ιδιαίτερη αποδεικτική αξία ή αξιοπιστία, δεδομένου ότι πρόκειται για δηλώσεις «αυτό-ενοχοποιητικές» για τις δηλούσες (βλ. ανωτέρω, σκέψη 88, και κατωτέρω, σκέψη 107). Εντούτοις, οι δηλώσεις αυτές, με τις οποίες η FEH και η FES επισημαίνουν ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να μετέχει στη σύμπραξη μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία διεξήχθη «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000» δεν μπορούν να θεωρηθούν αντίθετες προς τα

συμφέροντά τους. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω δηλώσεις τείνουν περισσότερο προς την υποβάθμιση της συμβολής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση και, συνεπώς, στον περιορισμό της ατομικής ευθύνης που η ΓΕΗ υπέχει ως διευθύνουσα την εν λόγω επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως. Κατά συνέπεια, τέτοιες δηλώσεις δεν δύνανται να ανατρέψουν τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

104 Επομένως, η προσφεύγουσα αβασίμως προσάπτει στην Επιτροπή ότι αυτή, δεχόμενη ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε μετάσχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002 και ότι, συνεπώς, η ΓΕΗ μπορούσε να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη ως διευθύνουσα την εν λόγω επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως, αγνόησε την αποδεικτική αξία των δηλώσεων που περιέχονται στο από 21 Νοεμβρίου 2006 έγγραφο της ΓΕΗ και της FES προς την Επιτροπή, καθώς και στην απάντηση αυτών επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων.

105 Επιπροσθέτως, τα έγγραφα που σχετίζονται με τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο της συμπράξεως συμφωνίες, για τα οποία γίνεται λόγος με τις αιτιολογικές σκέψεις 191 και 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, θεμελιώνουν με αξιοπιστία και ακρίβεια την εκτίμηση της Επιτροπής ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002, καθόσον σε αυτά αναφέρεται ότι η «Fuji» αποτελούσε μέρος των εν λόγω συμφωνιών, οι οποίες είχαν συνομολογηθεί στο πλαίσιο της συμπράξεως και επρόκειτο να παραγάγουν αποτελέσματα κατά το διάστημα μεταξύ 27ης Αυγούστου 1998 και 28ης Οκτωβρίου 2001.

106 Απομένει συνακολούθως να εξακριβωθεί εάν οι παρασχεθείσες από την προσφεύγουσα εναλλακτικές εξηγήσεις ή αιτιολογήσεις δύνανται να ανατρέψουν τα αξιόπιστα και ακριβή αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η προσβαλλόμενη απόφαση. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απηλλάγη του αποδεικτικού βάρους που έφερε καλούμενη να αποδείξει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε μετάσχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002 (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσες

με τη σκέψη 84 αποφάσεις Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 79, και Peróxidos Orgánicos κατά Επιτροπής, σκέψεις 63 και 71), και ότι, συνεπώς, η ΕΗ μπορούσε να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη ως διευθύνουσα την εν λόγω επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως.

— Επί των εναλλακτικών αποδεικτικών στοιχείων που παρέσχε η προσφεύγουσα

107 Η προσφεύγουσα προσάπτει, κατ' αρχάς, στην Επιτροπή ότι αυτή αγνόησε ορισμένα επιχειρήματα ή στοιχεία περί των πραγματικών περιστατικών τα οποία επιβεβαίωναν την αξιοπιστία των δηλώσεων που περιέχονται στην απάντηση της ΕΗ και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, κατά τις οποίες η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στη σύμπραξη «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000». Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, πρώτον, ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στις συναντήσεις της συμπράξεως από τον Σεπτέμβριο του 2000, ενώ, στο παρελθόν, κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας GQ, ελάμβανε μέρος στις συναντήσεις των Ιαπώνων μελών, οι οποίες ήταν προγενέστερες των συναντήσεων των μελών της επιτροπής «Ευρώπη» και της επιτροπής «Ιαπωνία». Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι δηλώσεις της ΕΗ και της FES επιβεβαιώνονται από ορισμένες δηλώσεις της ABB, της Melco, των εταιρειών του ομίλου Hitachi ή της JAEPS και του ομίλου VA Tech. Τρίτον, η προσφεύγουσα επισημαίνει την απουσία μνείας περί της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως σε μεταγενέστερα του Σεπτεμβρίου του 2000 έγγραφα. Τέταρτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι οι δηλώσεις της ΕΗ και της FES ήταν ενοχοποιητικές για τις ίδιες, καθώς, σύμφωνα με τις εν λόγω δηλώσεις, η παράβαση και η συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως σε αυτήν είχαν τερματισθεί τον Σεπτέμβριο του 2000. Πέμπτον, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι τα σχετικά με δύο μειοδοτικούς διαγωνισμούς έγγραφα [*εμπιστευτικό*], τα οποία είχαν συνταχθεί [*εμπιστευτικό*] και [*εμπιστευτικό*] και τα οποία η ΕΗ και η FES προσκόμισαν με παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής και προς απάντηση στο αίτημα του Γενικού Δικαστηρίου για προσκόμιση εγγράφων (βλ. ανωτέρω, σκέψη 37), πιστοποιούν ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να τηρεί τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο της συμπράξεως συμφωνίες και, εν τέλει, να μετέχει στις δραστηριότητες της συμπράξεως μετά τον Σεπτέμβριο του 2000, καθώς, στο πλαίσιο αυτών των διαγωνισμών, αυτή μείωσε αισθητά τις τιμές της σε σχέση με τα «επίπεδα τιμών» που είχαν καθορισθεί με τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο της συμπράξεως συμφωνίες. Κατά την προσφεύγουσα,

από τα έγγραφα αυτά προκύπτει ότι, όσον αφορά το έργο EMMA για τη σύμβαση [*εμπιστευτικό*] σε [*εμπιστευτικό*], οι εκτιμήσεις τιμών που υπέβαλε η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις ήταν κατά ποσοστό [*εμπιστευτικό*] % έως [*εμπιστευτικό*] % χαμηλότερες του «επιπέδου τιμών» που είχε καθορισθεί με το δελτίο συμφωνίας και ότι, όσον αφορά δύο έργα EMMA για τη σύμβαση [*εμπιστευτικό*], σε [*εμπιστευτικό*], η τιμή στο εκδοθέν για τη συνεργαζόμενη επιχείρηση τιμολόγιο ήταν κατά ποσοστό [*εμπιστευτικό*] % χαμηλότερη του «επιπέδου τιμών» που είχε καθορισθεί με το δελτίο συμφωνίας.

108 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επιπροσθέτως ότι η Επιτροπή, παρακάμπτοντας τις δηλώσεις της FEH και της FES, κατά τις οποίες η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στην παράβαση «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000», με την αιτιολογία, αφενός, ότι από τις εν λόγω δηλώσεις δεν προέκυπτε με σαφήνεια η ημερομηνία κατά την οποία η επιχείρηση είχε αποχωρήσει από τη σύμπραξη και, αφετέρου, ότι η εν λόγω επιχείρηση δεν είχε αποστασιοποιηθεί δημοσίως από τη σύμπραξη αυτή, προέβη σε προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση των υποβληθέντων σε αυτήν αποδεικτικών στοιχείων, προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη και παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής in dubio pro reo.

109 Εντούτοις, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι, για την κατάφαση της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002, η Επιτροπή στηρίχθηκε στη δήλωση της ABB, η οποία περιέχεται στην από 4 Οκτωβρίου 2004 απάντησή της επί αιτήσεως παροχής πληροφοριακών στοιχείων (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 15 και 81), κατά την οποία, «[κ]ατά το διάστημα κατά το οποίο η Siemens και η Hitachi δεν μετείχαν στη σύμπραξη, η σχετική με τα [έργα] EMMA σύμπραξη εξακολούθησε να υφίσταται με τις […] ABB, Alstom, Areva, VA Tech, Schneider […], [Melco], Toshiba και Fuji». Συνεπώς, δεν συντρέχει λόγος να εξακριβωθεί αν, όπως διατείνεται η προσφεύγουσα, η δήλωση αυτή ήταν ικανή να θεμελιώσει τα συμπεράσματα της Επιτροπής ως προς τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

110 Όσον αφορά τα λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας, επιβάλλεται κατ' αρχάς η επισήμανση ότι, όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, κανένα εκ των προβαλλόμενων προς στήριξη της προσβαλλόμενης αποφάσεως στοιχείων δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έλαβε μέρος σε συνάντηση των επιχειρήσεων που μετείχαν στη σύμπραξη και, ιδίως, σε συνάντηση των Ιαπώνων μελών κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002. Μολοντούτο, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το γεγονός αυτό δεν αρκεί για την ανασκευή των αξιόπιστων και σαφών αποδεικτικών στοιχείων, από τα οποία προκύπτει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση κατά το εν λόγω διάστημα.

111 Το γεγονός ότι από τον κατάλογο των «συναντήσεων της επιτροπής» της 12ης Μαΐου 2000 (βλ. ανωτέρω, σκέψη 96) δεν προκύπτει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έλαβε μέρος ή παρέστη στις συναντήσεις αυτές στερείται συναφώς οιασδήποτε σημασίας. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω κατάλογος αφορά αποκλειστικώς συναντήσεις της κοινής επιτροπής «Ευρώπη/Ιαπωνία», καθώς και συναφείς προπαρασκευαστικές συναντήσεις της επιτροπής «Ευρώπη». Από τις αιτιολογικές σκέψεις 150, 151, και 376 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθώς και από την υποσημείωση 320 της αιτιολογικής σκέψεως 255 προκύπτει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν ήταν μέλος ούτε της επιτροπής «Ιαπωνία» ούτε, συνεπώς, της κοινής επιτροπής «Ευρώπη/Ιαπωνία». Η εν λόγω επιχείρηση δεν μετείχε άμεσα ούτε στις συναντήσεις εργασίας ούτε στις συναντήσεις με αντικείμενο διαχειριστικά θέματα της συμπράξεως, στις οποίες ελάμβαναν από κοινού μέρος οι ιαπωνικές και οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

112 Όσον αφορά το γεγονός ότι ούτε από τα τηλεομοιοτυπήματα που αντήλλαξαν ορισμένα μέλη της συμπράξεως κατά το διάστημα μεταξύ της 18ης Δεκεμβρίου 2000 και της 22ας Ιανουαρίου 2001 ούτε από τον κατάλογο των «συναντήσεων της επιτροπής» της 12ης Μαΐου 2000 προκύπτει ότι, κατά το διάστημα μεταξύ Δεκεμβρίου 2000 και Ιανουαρίου 2001, η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έλαβε μέρος στις συναντήσεις και διαβουλεύσεις της συμπράξεως, ιδίως δε σε εκείνες που αφορούσαν την ανάθεση των έργων EMMA για τα οποία έγινε λόγος με τη σκέψη 95 της παρούσας αποφάσεως, επιβάλλεται η επισήμανση ότι πρόκειται για στοιχείο από το οποίο δεν δύναται να συναχθεί ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002. Συγκεκριμένα, από τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία γίνεται μνεία με την αιτιολογική σκέψη 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, προκύπτει ότι, κατά το εν λόγω διάστημα,

η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση μετείχε στην εφαρμογή των συμφωνιών που είχαν συνομολογηθεί μεταξύ των μελών της συμπράξεως σε σχέση με οκτώ έργα EMMA που έφεραν τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*], συμφωνιών βάσει των οποίων η εν λόγω επιχείρηση όφειλε, επ' απειλή των συνήθων κυρώσεων, να προφυλάσσει τις προσφορές που υπέβαλλαν οι λοιπές επιχειρήσεις, μέλη της συμπράξεως, και να εξασφαλίζει, εν τέλει, την ανάθεση των συγκεκριμένων έργων στις επιχειρήσεις αυτές, τούτο δε καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος των εν λόγω συμφωνιών. Λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας ισχύος των συμφωνιών αυτών, όπως αυτή ορίζεται στο κείμενό τους (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 99 και 105), η προσφεύγουσα αβασίμως υποστηρίζει ότι οι εν λόγω συμφωνίες κατέστησαν ανίσχυρες μετά τον Ιανουάριο του 2000, ήτοι μετά την ολοκλήρωση, κατά τις οριζόμενες ημερομηνίες, των διαγωνισμών για τα έργα EMMA που αντιστοιχούσαν στις συμφωνίες αυτές. Εξάλλου, όπως επισημαίνει η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 377 της προσβαλλόμενης αποφάσεως (βλ. ανωτέρω, σκέψη 82), κατόπιν της παραλαβής δελτίου συμφωνίας με ημερομηνία 28 Σεπτεμβρίου 2000, η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση ανεμένετο να υποβάλει «προσυμφωνημένη» προσφορά σε πελάτη προκειμένου να δημιουργήσει την εντύπωση ότι υφίσταται ανταγωνισμός για το συγκεκριμένο έργο EMMA.

113 Δεύτερον, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν αποδεικνύεται ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να εφαρμόζει τις συμφωνίες για τα οκτώ έργα EMMA που έφεραν τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*], κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002, και ότι αυτή δεν συμμορφώθηκε προς το δελτίο συμφωνίας που έλαβε την 28η Σεπτεμβρίου 2000, όπως προκύπτει από την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, για τον λόγο ότι οι συμφωνίες αυτές είχαν καταστεί ανίσχυρες κατόπιν της αποχωρήσεώς της από τη σύμπραξη, μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000».

114 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι δηλώσεις της FEH και της FES επιβεβαιώνονται ως προς το σημείο αυτό από τις δηλώσεις στις οποίες προέβη η ABB με τη συμπληρωματική απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (βλ. ανωτέρω, σκέψη 21), καθώς και από τις δηλώσεις στις οποίες προέβη η Melco στο πλαίσιο της αιτήσεως που υπέβαλε δυνάμει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως (βλ. ανωτέρω, σκέψη 16).

115 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, τις δηλώσεις που περιέχονται στη συμπληρωματική απάντηση της ABB επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, επιβάλλεται η επισήμανση ότι εξ αυτών δεν δύναται να συναχθεί ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να μετέχει στη σύμπραξη και να τηρεί τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο αυτής συμφωνίες «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000». Οι δηλώσεις αυτές επιβεβαιώνουν, ασφαλώς, ότι η ABB, η Alstom, η Melco και η Toshiba γνωστοποίησαν δημοσίως στα λοιπά μέλη της συμπράξεως, στο πλαίσιο συναντήσεως η οποία έλαβε χώρα τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 2000, την πρόθεσή τους να τερματίσουν τις δραστηριότητες της συμπράξεως. Επιπροσθέτως, η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν μνημονεύεται μεταξύ των επιχειρήσεων που μετείχαν στη σύμπραξη κατά την ημερομηνία της εν λόγω γνωστοποιήσεως. Όπως, ωστόσο, αναφέρεται, η πληροφορία περί επικείμενου τερματισμού των δραστηριοτήτων της συμπράξεως αποτελούσε «τέχνασμα» και μοναδικός σκοπός της διασποράς της εν λόγω πληροφορίας στους κόλπους της συμπράξεως ήταν η παρώθηση της «Schneider/VA Tech» σε παύση της συμμετοχής της στις δραστηριότητες αυτές. Διευκρινίζεται, επίσης, ότι τα μέλη της συμπράξεως συναντήθηκαν ακόμη μία ή δύο φορές πριν οργανώσουν τη συνάντηση η οποία επρόκειτο να θέσει τέρμα στις δραστηριότητες της συμπράξεως, τον Δεκέμβριο του 2000. Επιπροσθέτως, επισημαίνεται, αφενός, ότι τα μέλη της συμπράξεως που παρέστησαν στην τελευταία αυτή συνάντηση ήταν οι «ABB, Alstom, Schneider/VA Tech, Melco και Toshiba» και, αφετέρου, ότι η Hitachi και Siemens απουσίαζαν, διότι δεν μετείχαν πλέον στις δραστηριότητες της συμπράξεως. Οι δηλώσεις αυτές δεν προσδίδουν ιδιαίτερη αξιοπιστία στις δηλώσεις της FEH και της FES, κατά τις οποίες η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση μπορούσε δικαιολογημένα να πιστεύει ότι η σύμπραξη είχε τερματισθεί «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000», με αποτέλεσμα να παύσει να μετέχει σε αυτήν και, ειδικότερα, να παύσει να τηρεί τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο αυτής συμφωνίες. Πρώτον, από τις δηλώσεις της ABB προκύπτει ότι σκοπός της ψευδούς πληροφορίας που είχαν διασπείρει οι ABB, Alstom, Melco και Toshiba δεν ήταν η παρώθηση σε αποχώρηση από τη σύμπραξη της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως. Συνεπώς, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, το ενδεχόμενο να κατέληξε ο χειρισμός αυτός σε αποτέλεσμα το οποίο οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν επεδίωκαν και δη άνευ αντιδράσεως εκ μέρους τους δεν είναι αληθοφανές. Δεύτερον, από τις δηλώσεις αυτές προκύπτει ότι η συνάντηση που, κατά τα φαινόμενα, έθεσε τέρμα στις δραστηριότητες της συμπράξεως έλαβε χώρα μόλις τον Δεκέμβριο του 2000· συνεπώς, ο χειρισμός των ABB, Alstom, Melco και Toshiba δεν δύναται να προβάλλεται ως εξήγηση για την αποχώρηση της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως ήδη τον Σεπτέμβριο του 2000. Τρίτον, το γεγονός ότι, κατά τις εν λόγω δηλώσεις, η «Fuji» δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των επιχειρήσεων που μετείχαν στη σύμπραξη κατά τον χρόνο εκτελέσεως του προαναφερθέντος χειρισμού δεν έχει ιδιαίτερη αποδεικτική αξία, καθώς, αφενός, ο εν λόγω χειρισμός εκτελέσθηκε στο πλαίσιο της κοινής επιτροπής «Ευρώπη/Ιαπωνία», της οποίας η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν αποτελούσε μέλος, και αφετέρου, η «Fuji» δεν καταλέγεται ούτε μεταξύ των επιχειρήσεων οι οποίες δεν μετείχαν πλέον στη σύμπραξη κατά τον χρόνο εκτελέσεως του εν λόγω χειρισμού. Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν μετέσχε σε νέες συναντήσεις ή

διαβουλεύσεις εντός της συμπράξεως από τον Σεπτέμβριο του 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 δεν σημαίνει ότι αυτή είχε παύσει να τηρεί τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο της συμπράξεως συμφωνίες και ότι, ως εκ τούτου, δεν αποτελούσε μέλος της συμπράξεως κατά το εν λόγω διάστημα. Επομένως, οι δηλώσεις στις οποίες προέβη η ABB με τη συμπληρωματική απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν ανατρέπουν τα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία επικαλείται η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση και από τα οποία προκύπτει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

116 Ομοίως, το γεγονός ότι, με την υποβληθείσα βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως δήλωσή της, η Melco δεν κατονομάζει τη «Fuji» μεταξύ των επιχειρήσεων οι οποίες εξακολούθησαν να έχουν περιορισμένες διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της συμπράξεως, μεταξύ του χρονικού σημείου κατά το οποίο η Siemens και η Hitachi διέκοψαν τη συμμετοχή τους στη σύμπραξη και του χρονικού σημείου κατά το οποίο η Siemens επέστρεψε στη σύμπραξη, δεν είναι καθοριστικής σημασίας σε σχέση με το ζήτημα της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002, καθώς η Melco δεν αναφέρει ούτε ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση αποσύρθηκε από τη σύμπραξη μετά τη διακοπή της συμμετοχής της Siemens στην παράβαση, τον Σεπτέμβριο του 1999, και προ της επιστροφής της στη σύμπραξη, τον Ιούλιο του 2002, και ότι, συνεπώς, η επιχείρηση αυτή έπαυσε να ενεργεί συμφώνως προς τα συνομολογηθέντα στο πλαίσιο της συμπράξεως.

117 Επιπροσθέτως, η Επιτροπή προέβη σε ορθή εκτίμηση των δηλώσεων που περιέχονται στην απάντηση της FES και της FEH επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, κατά τις οποίες η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στη σύμπραξη μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000», κρίνοντας ότι οι δηλώσεις αυτές δεν ήταν ιδιαιτέρως αξιόπιστες και ότι, ως εκ τούτου, δεν ηδύναντο να ανατρέψουν τα αποδεικτικά στοιχεία που μνημονεύονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, από τα οποία προκύπτει ότι η

πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

118 Πρώτον, για τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω, με τη σκέψη 103 της παρούσας αποφάσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι δηλώσεις που περιέχονται στην απάντηση της FEH και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, κατά τις οποίες η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να μετέχει στη σύμπραξη μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000», είναι αντίθετες προς τα συμφέροντα των δηλουσών, εν προκειμένω της FEH, και ότι, ως εκ τούτου, οι δηλώσεις αυτές θα έπρεπε να αντιμετωπισθούν ως ιδιαιτέρως αξιόπιστες.

119 Δεύτερον, η Επιτροπή προέβη σε ορθή εκτίμηση των δηλώσεων που περιέχονται στην απάντηση της FEH και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, διαπιστώνοντας ότι αυτές είναι μειωμένης αξιοπιστίας, καθώς παρουσιάζουν ορισμένες ανακολουθίες, ιδίως όσον αφορά την ημερομηνία κατά την οποία η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να μετέχει στην παράβαση. Η FEH και η FES, με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων καθώς και με το από 21 Νοεμβρίου 2006 έγγραφό τους προς την Επιτροπή (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 19 και 27), και ένας εκ των υπαλλήλων του ομίλου Fuji, ο Oz., με δήλωσή του η οποία επισυνάπτεται στο παράρτημα της απαντήσεως της FEH και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ανέφεραν ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στη σύμπραξη μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000», ενώ άλλος υπάλληλος του ομίλου Fuji, ο I. H., με δήλωσή του η οποία επισυνάπτεται στο παράρτημα της ιδίας απαντήσεως επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, επισήμανε ότι οι συναντήσεις μεταξύ των Ιαπώνων μελών είχαν παύσει λίγο μετά την αποχώρηση της Siemens, το 1999. Με τα υπομνήματά τους, η FEH και η FES παραδέχθηκαν επίσης ότι η δήλωση του I. H. σε σχέση με ενδεχόμενη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση μετά το 1999 έπρεπε να αντιμετωπισθεί με επιφύλαξη, καθόσον, κατά τον χρόνο εκείνον, ο I. H.

είχε παύσει να εκπροσωπεί [τη FEH] στις συναντήσεις των Ιαπώνων μελών και, ως εκ τούτου, δεν ήταν πλέον άμεσος μάρτυρας των γεγονότων.

120 Τρίτον, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 115 και 116), πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ουδείς εκ των μετεχόντων στη διαδικασία μερών, στα οποία διαβιβάσθηκαν οι δηλώσεις της FEH και της FES προς διατύπωση σχολίων, δεν επιβεβαίωσε ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε πράγματι παύσει να μετέχει στην παράβαση και να εφαρμόζει τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο της συμπράξεως συμφωνίες μετά την αποχώρηση της Siemens, «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000».

121 Τέταρτον, εφόσον, εν προκειμένω, η εκτίμηση της προσφεύγουσας ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε βασίμως διαμορφώσει την πεποίθηση ότι η σύμπραξη είχε τερματισθεί τον Σεπτέμβριο του 2000 είναι αμφίβολης αξιοπιστίας και, συνεπώς, δεν αρκεί για την ανασκευή των αποδεικτικών στοιχείων στα οποία γίνεται μνεία με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. ανωτέρω, σκέψη 115), επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν κατάφερε να παραθέσει ή να προσκομίσει δήλωση τρίτου ή αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι τον Σεπτέμβριο του 2000 η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από τη σύμπραξη και τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο αυτής συμφωνίες που ίσχυαν κατά τον χρόνο εκείνο.

122 Όσον αφορά τα σχετικά με δύο διαγωνισμούς σε [*εμπιστευτικό*] έγγραφα τα οποία συνετάχθησαν [*εμπιστευτικό*] και [*εμπιστευτικό*], η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι πρόκειται για έγγραφα τα οποία η προσφεύγουσα δεν δύναται να της αντιτάξει στο πλαίσιο της παρούσας δίκης, δεδομένου ότι αυτά δεν προσκομίσθηκαν από τη FEH και τη FES κατά τη διοικητική διαδικασία.

123 Το Γενικό Δικαστήριο καλείται, επομένως, σε πρώτο στάδιο, να εξετάσει αν επιβάλλεται η αγνόηση των εν λόγω εγγράφων, ως μη αντιτάξιμων στην Επιτροπή, για τον λόγο ότι αυτά δεν κοινοποιήθηκαν σε αυτήν κατά τη διοικητική διαδικασία άλλα προσκομίσθηκαν το πρώτον ενώπιον του δικαστή.

124 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το δίκαιο ανταγωνισμού δεν έχει την έννοια ότι επιβάλλει σε επιχείρηση, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, την υποχρέωση να απαντήσει στην κοινοποίηση των αιτιάσεων που της έχει απευθύνει η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, ούτε οι κανόνες που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το δίκαιο του ανταγωνισμού διοικητικής διαδικασίας ούτε κάποια γενική αρχή του δικαίου επιβάλλει στις εν λόγω επιχειρήσεις υποχρέωση άλλην πέραν της υποχρεώσεως παροχής στην Επιτροπή των πληροφοριακών στοιχείων που αυτή τους ζητεί δυνάμει του άρθρου 18 του κανονισμού 1/2003. Ελλείψει νομικής βάσεως, η επιβολή μιας τέτοιας υποχρεώσεως δεν θα μπορούσε ευχερώς να θεωρηθεί συμβατή με την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, καθώς θα καθιστούσε δυσχερή την ενώπιον του δικαστή άσκηση προσφυγής εκ μέρους επιχειρήσεως η οποία, για οιονδήποτε λόγο, δεν απάντησε σε ανακοίνωση αιτιάσεων (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, σκέψεις 37 και 38). Επομένως, το γεγονός ότι η νομιμότητα της αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή διαπιστώνει ότι μια επιχείρηση παραβίασε το δίκαιο του ανταγωνισμού και επιβάλλει σε αυτήν πρόστιμο πρέπει να αξιολογείται αποκλειστικώς βάσει των πραγματικών και νομικών στοιχείων που υφίσταντο κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Ιουλίου 2005, T-241/01, Scandinavian Airlines System κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-2917, σκέψη 225) δεν σημαίνει ότι η οικεία επιχείρηση υποχρεούται να παράσχει στην Επιτροπή, κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, όλα τα στοιχεία τα οποία αυτή θα μπορούσε να προβάλει προς στήριξη προσφυγής ακυρώσεως κατά της εκδιδόμενης κατόπιν της διοικητικής διαδικασίας αποφάσεως.

125 Εξ αυτού συνάγεται ότι, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, προκειμένου η FEH και η FES να μπορούν να επικαλεσθούν τα επίμαχα έγγραφα ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, δεν ήταν αναγκαίο να τα έχουν προσκομίσει κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας.

126 Επιβάλλεται, ως εκ τούτου, να εξετασθεί εις βάθος αν τα σχετικά με δύο διαγωνισμούς σε [*εμπιστευτικό*] έγγραφα, τα οποία συνετάχθησαν [*εμπιστευτικό*] και [*εμπιστευτικό*], καταδεικνύουν ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να μετέχει στη σύμπραξη «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000», λαμβανομένου υπόψη ότι, κατά την προσφεύγουσα, από τα έγγραφα αυτά προκύπτει ότι, μετά την εν λόγω ημερομηνία, η επιχείρηση εφάρμοσε τιμές υπαγορευόμενες απευθείας από το κόστος παραγωγής της και σημαντικά χαμηλότερες εκείνων οι οποίες προέκυπταν από τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο της συμπράξεως συμφωνίες.

127 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι τα έγγραφα που προσκόμισαν η FEH και η FES ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, καθώς και οι συμπληρωματικές εξηγήσεις που αυτές παρέσχαν με τις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις τους Γενικού Δικαστηρίου εμφανίζουν αποσπασματικό, ατελή και δυσερμήνευτο χαρακτήρα. Εν πάση περιπτώσει, τα στοιχεία αυτά δεν παρέχουν στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να διαμορφώσει σαφή εικόνα, αφενός, για τους όρους διαπραγματεύσεως ή αναθέσεως των έργων EMMA και, γενικότερα, των επίμαχων συμβάσεων και, αφετέρου, για τους ακριβείς λόγους των προσαρμογών που πραγματοποιήθηκαν σε σχέση με ορισμένες εκτιμήσεις τιμών ή με την τιμή των συγκεκριμένων έργων EMMA σε [*εμπιστευτικό*], μετά τον Σεπτέμβριο του 2000. Από κανένα στοιχείο των εν λόγω εγγράφων, ακόμη και των αμιγώς εσωτερικών εγγράφων, δεν προκύπτει ότι οι προσαρμογές αυτές κατέστησαν στην πράξη δυνατές λόγω του γεγονότος ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση θεωρούσε ότι δεν ήταν πλέον υποχρεωμένη να εφαρμόζει τους κανόνες της συμπράξεως και να συμμορφώνεται προς τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο αυτής συμφωνίες τιμών.

128 Τουναντίον, στο πλαίσιο του έργου EMMA για τη σύμβαση [*εμπιστευτικό*], σε [*εμπιστευτικό*], στην οποία η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση ενεργούσε αποκλειστικώς ως υπεργολάβος διαφόρων επιχειρήσεων που είχαν υποβάλει προσφορά, εκ των οποίων ορισμένες, όπως η [*εμπιστευτικό*] και η [*εμπιστευτικό*] ήταν μέλη της συμπράξεως, τα τηλεομοιοτυπήματα [*εμπιστευτικό*], τα οποία αντηλλάγησαν μεταξύ της FEH και μίας εκ των τότε συνεργαζόμενων με αυτήν εταιρειών υποδηλώνουν ότι η νέα εκτίμηση τιμών πραγματοποιήθηκε κατόπιν «τεχνικών διευκρινίσεων» και νέων συζητήσεων με τον πελάτη, οι οποίες έλαβαν χώρα την [εμπιστευτικό]. Η εταιρεία που συνεργαζόταν με την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση επισημαίνει ότι, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι νέες προδιαγραφές που απαιτούσε ο πελάτης δεν θα επέφεραν αύξηση της τιμής της προσφοράς που επρόκειτο να υποβληθεί, ιδίως, από [*εμπιστευτικό*], προέβη σε συρρίκνωση του κόστους ούτως ώστε να μειώσει κατά το δυνατό την τιμή του έργου EMMA. Η μείωση αυτή ενδέχεται να συνδέεται με την

τροποποίηση των επιμέρους στοιχείων του επίμαχου έργου EMMA, όπως οι ζυγοί ηλεκτρικού πίνακα διανομής. Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι οι ζυγοί ηλεκτρικού πίνακα διανομής αποτελούν εξοπλισμό με αρκετά υψηλό κόστος παραγωγής και ότι τούτο έχει αντίκτυπο στην τελική τιμή. Η χρήση τους και το εύρος αυτής καθορίζονται, κατά κανόνα, από τον πελάτη και όχι από τον προμηθευτή. Σε χειρόγραφη σημείωση επί εσωτερικού τηλεομοιοτυπήματος του ομίλου Fuji της [*εμπιστευτικό*] αναφέρονται τα εξής σε σχέση με το επίμαχο έργο EMMA:

«Φαίνεται ότι η μείωση είναι σημαντική. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχουμε GIB [ ζυγούς ηλεκτρικού πίνακα διανομής]; […]»

129 Η προσφεύγουσα διατείνεται, βεβαίως, ότι η χρήση ζυγών ηλεκτρικού πίνακα διανομής στο εν λόγω έργο EMMA καθώς και η έκταση της χρήσεως αυτής δεν τροποποιήθηκαν μεταξύ της εκτιμήσεως τιμής που υποβλήθηκε την [*εμπιστευτικό*] και αυτής που υποβλήθηκε την [*εμπιστευτικό*]. Εντούτοις, τα στοιχεία που αυτή επικαλείται συναφώς, ιδίως δε το τεχνικό σχέδιο που καταρτίσθηκε την [*εμπιστευτικό*], ήτοι προ των τεχνικών διαπραγματεύσεων με τον πελάτη [*εμπιστευτικό*], δεν καθιστούν δυνατή την επαλήθευση της θέσεώς της.

130 Εν πάση περιπτώσει, εφόσον αποκλεισθεί το ενδεχόμενο συμπαιγνίας μεταξύ ορισμένων μελών της συμπράξεως εις βάρος άλλων μελών αυτής, δυσχερώς θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση υπέβαλε στη συνεργαζόμενη με αυτήν εταιρεία, η οποία, κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν ήταν μέλος της συμπράξεως, εκτίμηση τιμής η οποία προσέκρουε προδήλως στη συνομολογηθείσα στο πλαίσιο της συμπράξεως και διατηρούμενη εν ισχύι συμφωνία για την τιμή, χωρίς τα λοιπά μέλη της συμπράξεως, στα οποία, όπως αποδεικνύεται, κοινοποιήθηκε η εκτίμηση αυτή, ήτοι οι εταιρείες [*εμπιστευτικό*] και [*εμπιστευτικό*], να αντιδράσουν,

προκειμένου να επισημάνουν στην πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση ότι η σύμπραξη εξακολουθούσε να ισχύει και ότι επεβάλλετο η τήρηση των κανόνων της.

131 Υπό το πρίσμα αυτό, είναι πιθανότερο ότι, στο πλαίσιο του έργου ΕΜΜΑ για τη σύμβαση [*εμπιστευτικό*], σε [*εμπιστευτικό*], το καθορισθέν με τη συμφωνία «επίπεδο τιμών» προσαρμόσθηκε προς τα κάτω προκειμένου να ληφθούν υπόψη είτε οι τεχνικές τροποποιήσεις που επιθυμούσε ο πελάτης είτε η ανταγωνιστική πίεση που ασκούσαν επιχειρήσεις που δεν ήταν μέλη της συμπράξεως.

132 Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι οι συμφωνίες τιμών μπορούσαν να αναθεωρούνται προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι τεχνικής φύσεως τροποποιήσεις που επέρχονταν κατ' απαίτηση του πελάτη, όπως συνέβη στην περίπτωση [*εμπιστευτικό*], σε σχέση με το έργο ΕΜΜΑ με αριθμό αναφοράς [*εμπιστευτικό*]. Επιπροσθέτως, η κοινή δράση των μελών της συμπράξεως κατά του εξωτερικού ανταγωνισμού έβαινε έως του σημείου να προβλέπει ότι, στην περίπτωση κατά την οποία ένα έργο ΕΜΜΑ για το οποίο τα μέλη της συμπράξεως είχαν εκδηλώσει ενδιαφέρον και το οποίο αποτελούσε αντικείμενο συμφωνίας «επιπέδου τιμών» απειλείτο από ισχυρό ανταγωνισμό σε επίπεδο τιμών, ασκούμενο από εταιρείες εκτός συμπράξεως, τα μέλη της συμπράξεως όφειλαν να αποδυθούν σε κοινό αγώνα κατά του εξωτερικού ανταγωνιστή και να προβούν σε κατ' εξαίρεση μείωση τιμών προκειμένου να εξουδετερώσουν τον ανταγωνισμό. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι ουσιώδης μείωση σε σχέση με το «επίπεδο τιμών» συμφωνήθηκε σε [*εμπιστευτικό*], στο πλαίσιο των έργων ΕΜΜΑ με τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*] και [*εμπιστευτικό*], και σε [*εμπιστευτικό*], στο πλαίσιο του έργου ΕΜΜΑ με τον αριθμό αναφοράς [*εμπιστευτικό*], το οποίο σχετιζόταν επίσης με τις συμβάσεις σε [*εμπιστευτικό*]. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει, ομοίως, ότι η συμφωνία τιμών αποτέλεσε πιθανόν αντικείμενο επαναδιαπραγματεύσεως, συνεπεία της ανταγωνιστικής πιέσεως που ασκείτο σε [*εμπιστευτικό*], στο πλαίσιο του έργου ΕΜΜΑ με τον αριθμό αναφοράς [*εμπιστευτικό*], το οποίο αφορούσε επίσης συμβάσεις σε [*εμπιστευτικό*]. Τέλος, από την αιτιολογική σκέψη 169 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι ο φάκελος της Επιτροπής περιέχει στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν ότι, όταν η Siemens διέκοψε προσωρινά τη συμμετοχή της, ήτοι κατά το επίδικο διάστημα, «[η]

σύμπραξη επιχείρησε επί ορισμένο διάστημα να την τιμωρήσει για την αποχώρησή της, ασκώντας σε αυτήν ανταγωνιστική πίεση για συγκεκριμένα έργα [EMMA] ανά τον κόσμο».

133 Συνεπώς, η σύμπραξη μπορεί κάλλιστα να έθεσε σε εφαρμογή έναν τέτοιο αμυντικό μηχανισμό έναντι του εξωτερικού ανταγωνισμού τόσο στο πλαίσιο του έργου EMMA για τη σύμβαση [*εμπιστευτικό*], σε [*εμπιστευτικό*], για την οποία, όπως προκύπτει, η προσφορά της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως και, συνεπώς, της [*εμπιστευτικό*] και της [*εμπιστευτικό*], δεν προκρίθηκε, όσο και στο πλαίσιο της συμβάσεως [*εμπιστευτικό*], σε [*εμπιστευτικό*], σε σχέση με την οποία η προσφεύγουσα δηλώνει ότι η τιμή της προσφοράς που υπέβαλε η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση για τα δύο έργα EMMA αντιστοιχούσε στο [*εμπιστευτικό*] % του «επιπέδου τιμών» που προέκυπτε από τη συμφωνία που είχε συνομολογηθεί την [*εμπιστευτικό*] στο πλαίσιο της συμπράξεως και ότι, εν τέλει, η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση κέρδισε την ανάθεση της συμβάσεως.

134 Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, είναι επίσης πιθανό, στο πλαίσιο ορισμένων έργων EMMA, μέλη της συμπράξεως και, εν προκειμένω, η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση να ενήργησαν κρυφίως υπέρ του ατομικού τους συμφέροντος και εις βάρος των συμφερόντων των λοιπών μελών της συμπράξεως και του κοινού συμφέροντος.

135 Εν πάση περιπτώσει, τα προσκομισθέντα από τη FEH και τη FES έγγραφα δεν περιέχουν καμία ένδειξη ούτε συνοδεύονται από στοιχεία από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ότι οι μειώσεις της τιμής των έργων EMMA οι οποίες συμφωνήθηκαν από την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση, σε [*εμπιστευτικό*] και σε [*εμπιστευτικό*], στο πλαίσιο δύο διαγωνισμών σε [*εμπιστευτικό*], αποτελούσαν έκφανση ή συνέπεια της δημόσιας αποστασιοποιήσεως της εν λόγω επιχειρήσεως, τον Σεπτέμβριο του 2000, από τη σύμπραξη και τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο αυτής συμφωνίες. Επομένως, ακόμη και αν υποτεθεί ότι, κατά την ορθή ερμηνεία των εν λόγω εγγράφων, σε πληθώρα περιπτώσεων μετά τον Σεπτέμβριο του 2000, η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν υπέβαλε προσφορές επί τη βάσει των συνομολογηθεισών στο πλαίσιο της συμπράξεως συμφωνιών, τούτο δεν δύναται να θεμελιώσει το συμπέρασμα ότι, κατά τον χρόνο εκείνον, η εν λόγω επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στη σύμπραξη.

136 Συνεπώς, τα σχετικά με δύο διαγωνισμούς σε [*εμπιστευτικό*] έγγραφα, τα οποία συνετάχθησαν [*εμπιστευτικό*] και [*εμπιστευτικό*], δεν είναι, αυτά καθ' εαυτά, αρκούντως πειστικά ώστε να αποδείξουν ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση διέκοψε οιαδήποτε συμμετοχή στις δραστηριότητες της συμπράξεως μετά τον Σεπτέμβριο του 2000.

137 Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε στοιχεία επαρκούς αποδεικτικής αξίας ούτε παρέσχε πειστική εναλλακτική εξήγηση ώστε να αντικρούσει τις έγγραφες αποδείξεις που μνημονεύονται με την προσβαλλόμενη απόφαση, από τις οποίες να προκύπτει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

138 Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή απέδειξε, συμφώνως προς τους προμνησθέντες με τις σκέψεις 84 έως 91 κανόνες που ισχύουν για την απόδειξη της συμμετοχής επιχειρήσεως σε παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ και χωρίς να υποπέσει στις πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως που της προσάπτονται στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση, η οποία συνεχίσθηκε κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα αβασίμως υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε γενικές αρχές του δικαίου, όπως το δικαίωμα για δίκαιη δίκη, την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας και την αρχή in dubio pro reo, κρίνοντας ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002.

139 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, επιβάλλεται η απόρριψη του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως.

*Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προσάπτεται στην Επιτροπή παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, καθόσον αυτή δέχθηκε ότι η ΓΕΗ εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000»*

Επιχειρήματα των διαδίκων

140 Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η Επιτροπή παραβίασε ποικιλοτρόπως την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, δεχόμενη ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών, η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000». Κατά την προσφεύγουσα, πρώτον, η Επιτροπή αντιμετώπισε την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση διαφορετικά σε σχέση με τη Siemens, τη Hitachi, τη VA Tech ή τη Schneider, εικάζοντας ότι, εφόσον η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν ήταν σε θέση να υποδείξει την ακριβή ημερομηνία κατά την οποία είχε παύσει να μετέχει στην παράβαση, η επιχείρηση αυτή είχε εξακολουθήσει να μετέχει στην παράβαση, τούτο δε παρά το γεγονός ότι οι δηλώσεις της ερείδονταν σε ένα πλέγμα αξιόπιστων έμμεσων αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία περιέχονται στον φάκελο της υποθέσεως. Δεύτερον, η Επιτροπή αντιμετώπισε την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση κατά τρόπο διαφορετικό σε σχέση με τη Siemens, τη Hitachi, τη VA Tech ή τη Schneider, εικάζοντας, με την αιτιολογική σκέψη 378 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ότι, εφόσον η εν λόγω επιχείρηση αποτελούσε μέρος σε συμφωνίες που αφορούσαν έργα ΕΜΜΑ τα οποία συνεχίσθηκαν μετά τον Σεπτέμβριο του 2000, είχε εξακολουθήσει να μετέχει στην παράβαση. Τρίτον, η Επιτροπή αντιμετώπισε την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση κατά τρόπο διαφορετικό σε σχέση με τη VA Tech και τη Schneider, εικάζοντας, με την αιτιολογική σκέψη 377 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ότι, εφόσον η εν λόγω επιχείρηση δεν είχε αποστασιοποιηθεί δημοσίως από τη σύμπραξη μετά τον Σεπτέμβριο του 2000, είχε εξακολουθήσει να μετέχει στην παράβαση.

141 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ύπαρξη παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και ζητεί την απόρριψη του τρίτου λόγου ακυρώσεως ως αβάσιμου.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

142 Κατά πάγια νομολογία, παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως στοιχειοθετείται μόνον όταν ανάλογες καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ή διαφορετικές καταστάσεις κατά τρόπο όμοιο, εκτός εάν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 2007, C-76/06 P, Britannia Alloys & Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-4405, σκέψη 40, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1129, σκέψη 309).

143 Κατά την Επιτροπή, η κατάσταση της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως διαφέρει από εκείνη της Siemens, της Hitachi, της VA Tech ή της Schneider καθώς, εν αντιθέσει προς τις διάφορες δηλώσεις της Siemens, των εταιρειών του ομίλου Hitachi, του ομίλου VA Tech ή της Schneider περί αποχωρήσεώς τους από τη σύμπραξη επί συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, η δήλωση της FEH και της FES κατά την οποία η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στη σύμπραξη «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000» δεν ερείδεται σε αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία, όπως συγκλίνουσες δηλώσεις άλλων μελών της συμπράξεως ή έγγραφες αποδείξεις.

144 Εν προκειμένω, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, με τις σκέψεις 113 έως 137 της παρούσας αποφάσεως, δεν αποδεικνύεται ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση έπαυσε να εφαρμόζει τις συμφωνίες για οκτώ έργα EMMA, με αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*], οι οποίες εξακολούθησαν να ισχύουν μετά τον Σεπτέμβριο του 2000, και ότι η FEH και η FES αγνόησαν το δελτίο συμφωνίας το οποίο, όπως οι ίδιες δηλώνουν με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, έλαβαν την 28η Σεπτεμβρίου 2000, για τον λόγο ότι οι συμφωνίες αυτές είχαν καταστεί ανίσχυρες έναντι της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως κατόπιν της παύσεως της συμμετοχής της στη σύμπραξη μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία είχε λάβει χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000». Το αυτό δεν ισχύει για τις δηλώσεις της Siemens, των εταιρειών του ομίλου Hitachi, των εταιρειών του ομίλου

VA Tech ή της Schneider, οι οποίες, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 186 έως 189 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ερείδονται σε αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διαπίστωσε οι εν λόγω επιχειρήσεις είχαν αποχωρήσει από τη σύμπραξη σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή, γεγονός που σημαίνει ότι, εν συνεχεία, αυτές έπαυσαν να εφαρμόζουν τις τελούσες εν ισχύι συμφωνίες ή να εκτελούν τα δελτία συμφωνίας που ελάμβαναν. Από την αιτιολογική σκέψη 169 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι, μετά την προσωρινή αποχώρηση της Siemens από τη σύμπραξη, τα μέλη της συμπράξεως αποδύθηκαν στην άσκηση ανταγωνιστικής πιέσεως σε αυτήν για συγκεκριμένα έργα ΕΜΜΑ ανά τον κόσμο (βλ. ανωτέρω, σκέψη 132).

145 Επιπροσθέτως, μολονότι από τις δηλώσεις των λοιπών μελών της συμπράξεως προκύπτει ότι τα μέλη αυτά γνώριζαν ότι η Siemens, η Hitachi, η VA Tech ή η Schneider είχαν αποχωρήσει από τη σύμπραξη σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και για ορισμένο διάστημα, ουδόλως δύναται να συναχθεί από αυτές ότι τα λοιπά μέλη της συμπράξεως θεωρούσαν ομοίως ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε παύσει να μετέχει στην παράβαση μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000».

146 Η διαφορά μεταξύ της καταστάσεως της Siemens, της Hitachi, της VA Tech ή της Schneider, αφενός, και της καταστάσεως της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως, αφετέρου, όπως αυτή επισημάνθηκε από την Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση που παρατηρείται μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων όσον αφορά την ημερομηνία παύσεως της συμμετοχής τους στην παράβαση.

147 Επομένως, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.

*Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προσάπτεται στην Επιτροπή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, καθόσον αυτή δέχθηκε ότι η FES είχε μετάσχει στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004*

Επιχειρήματα των διαδίκων

148 Στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 1, στοιχείο η΄, καθώς και το άρθρο 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον με αυτά η FES κρίνεται αλληλεγγύως υπόχρεη για την καταβολή των επιβληθέντων προστίμων, πρέπει να ακυρωθούν, διότι βασίζονται σε προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως, ήτοι στην εκτίμηση ότι η FES μετέσχε στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004. Αφενός, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν μετέσχε στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002 και ότι η ίδια η FES διηύθυνε την εν λόγω επιχείρηση μόνο κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Ιουλίου 2001 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002, διάστημα κατά το οποίο η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν μετείχε στην παράβαση. Αφετέρου, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι η FES διηύθυνε εμμέσως, μέσω της JAEPS, τη δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 2002 και 11ης Μαΐου 2004. Εν ολίγοις, κατά την προσφεύγουσα, μόνον η FEH ή η JAEPS, οι οποίες διηύθυναν την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση και/ή τη δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση καθ' όλη την περίοδο μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 11ης Μαΐου 2004 ή επί συγκεκριμένο διάστημα αυτής, θα μπορούσαν να θεωρηθούν υπεύθυνες λόγω της συμμετοχής των εν λόγω επιχειρήσεων στην παράβαση.

149 Η Επιτροπή ζητεί την ακύρωση του τετάρτου λόγου ακυρώσεως ως απαράδεκτου, καθόσον αυτός στηρίζεται σε αιτίαση την οποία η FEH και η FES δεν είχαν διατυπώσει κατά τη διοικητική διαδικασία και η οποία αντλείται από το επιχείρημα ότι η FES δεν ήταν αναμεμειγμένη, προ της 1ης Ιουλίου 2001, στις δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA. Επιπροσθέτως, κατά την καθής, καθόσον η FEH και η FES είχαν αναγνωρίσει, με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, την ατομική ευθύνη της FES λόγω της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης

επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως τον Σεπτέμβριο του 2000, δεν δύνανται να ανακαλέσουν την εν λόγω παραδοχή στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής. Εν πάση περιπτώσει, ο συγκεκριμένος λόγος ακυρώσεως είναι, κατά την Επιτροπή, νόμω και ουσία αβάσιμος.

150 Η προσφεύγουσα ζητεί την απόρριψη της ενστάσεως απαραδέκτου που προβάλλει η Επιτροπή, υποστηρίζοντας ότι η FEH και η FES απέδειξαν με σαφήνεια ότι η FES δεν ήταν αναμεμειγμένη, προ της 1ης Ιουλίου 2001, στις δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA, τούτο δε, αν όχι με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, τουλάχιστον με την από 4 Οκτωβρίου 2004 απάντησή τους στην αίτηση παροχής πληροφοριακών στοιχείων (βλ. ανωτέρω, σκέψη 15) και, ιδίως, με ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία που επισύναψαν στην εν λόγω απάντηση.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

151 Από το άρθρο 1, στοιχείο η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι η FES κρίθηκε ατομικώς υπεύθυνη για τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004. Για τον λόγο αυτό, με το άρθρο 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επέβαλε στην εν λόγω εταιρεία, αλληλεγγύως με τη FEH, πρόστιμο ύψους 2 400 000 ευρώ και, αλληλεγγύως με τις FEH, JAEPS και Hitachi, πρόστιμο ύψους 1 350 000 ευρώ.

152 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 379 και 380 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, οι οποίες παραπέμπουν στις αιτιολογικές σκέψεις 334, 373 και 385 έως 402 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, προκύπτει επίσης ότι η Επιτροπή έκρινε τη FES και τη FEH αλληλεγγύως υπεύθυνες για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ 15ης Απριλίου 1988 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002 και τις FES, FEH, JAEPS και Hitachi αλληλεγγύως υπεύθυνες για τη συμμετοχή

της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 2002 και 11ης Μαΐου 2004.

153 Κατά την προμνησθείσα με τη σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, τα πρόσωπα τα οποία η Επιτροπή έχει κρίνει ατομικώς υπεύθυνα για τη συμμετοχή μίας και της αυτής επιχειρήσεως σε παράβαση, για τον λόγο ότι αυτά, κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως, είτε διηύθυναν άμεσα την εν λόγω επιχείρηση είτε ασκούσαν ουσιαστικό έλεγχο επί των προσώπων που τη διηύθυναν και, συνεπώς, καθορίζαν τη συμπεριφορά της στην αγορά, πρέπει να θεωρούνται αλληλεγγύως υπεύθυνα για τη συμμετοχή της εν λόγω επιχειρήσεως στην παράβαση.

154 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 334, 373 και 385 έως 402 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 32 και 33 αυτής, προκύπτει ότι η Επιτροπή έκρινε, αφενός, ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση, η οποία είχε μετάσχει στην παράβαση καθ' όλο το διάστημα μεταξύ 15ης Απριλίου 1988 και 11ης Μαΐου 2004, τελούσε, κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Σεπτεμβρίου 2002, υπό την άμεση διεύθυνση της FES και της FEH και, αφετέρου, ότι η δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση, η οποία είχε μετάσχει στην παράβαση από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004, τελούσε, κατά το εν λόγω διάστημα, υπό την άμεση διεύθυνση της JAEPS και, μέσω αυτής, υπό την έμμεση διεύθυνση των FES, FEH και Hitachi, στις οποίες η JAEPS ανήκε από κοινού.

155 Καθόσον η δεύτερη αιτίαση που διατυπώνει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως ταυτίζεται με τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται, κατ' ουσίαν, από πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως ή πλάνη περί το δίκαιο συνιστάμενη στο συμπέρασμα της Επιτροπής ότι η FEH και η FES πρέπει να θεωρηθούν ατομικώς και αλληλεγγύως υπεύθυνες, ως μητρικές εταιρείες της JAEPS, για τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση, επιβάλλεται η συνεξέτασή της με τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως (βλ. κατωτέρω, σκέψεις 175 επ.).

156 Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση που διατυπώνει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως, το ζήτημα που πρέπει να εξετασθεί είναι εάν το άρθρο 1, στοιχείο η΄, και το άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως ερείδονται σε προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως, βάσει της οποίας η FES δύναται να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Σεπτεμβρίου 2002 –ημερομηνίας κατά την οποία, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, οι δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA εκχωρήθηκαν στην JAEPS (βλ. ανωτέρω, σκέψη 7)–, ως ασκούσα τη διαχείριση της εν λόγω επιχειρήσεως κατά το συγκεκριμένο διάστημα.

157 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, να εξετασθεί εάν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα απαραδέκτως αμφισβητεί το πρώτον ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου την ατομική ευθύνη που η προσβαλλόμενη απόφαση καταλογίζει στη FES, λόγω της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Σεπτεμβρίου 2002, ευθύνη την οποία η Επιτροπή είχε αποδώσει στις FEH και FES με την ανακοίνωση των αιτιάσεων που τους είχε απευθύνει, και δη αν η προσφεύγουσα δύναται συναφώς να αρνηθεί, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, στοιχεία τα οποία οι FEH και FES αναγνώρισαν ρητώς κατά τη διοικητική διαδικασία.

158 Όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 124 της παρούσας αποφάσεως, οι κανόνες που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το δίκαιο του ανταγωνισμού διοικητικής διαδικασίας δεν δύνανται να ερμηνεύονται ως επιβάλλοντες σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, την υποχρέωση να συνεργάζεται και, με την απάντησή του επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που του έχει απευθύνει η Επιτροπή, να προβάλλει, κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, το σύνολο των αιτιάσεων επί των οποίων θα στήριζε προσφυγή ακυρώσεως ασκούμενη ενώπιον του δικαστή της Ένωσης κατά της εκδιδόμενης με την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας αποφάσεως. Η θέση αυτή δεν τίθεται εν αμφιβόλω από τη νομολογία την οποία επικαλείται η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προμνησθείσα με τη σκέψη 84 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, έγινε δεκτό ότι το Δικαστήριο ηδύνατο να εξετάσει το βάσιμο του καταλογισμού, με την προσβαλλόμενη απόφαση, παραβάσεως σε εταιρεία η οποία δεν είχε αμφισβητήσει τον καταλογισμό αυτό κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, στοιχείο το

οποίο ελήφθη υπόψη αποκλειστικώς για την αξιολόγηση της εκτάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως που υπείχε στη συγκεκριμένη περίπτωση η Επιτροπή (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 84 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 346 έως 361, και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 88 απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 1335 και 1336).

159 Οσάκις ο ενδιαφερόμενος αποφασίζει αυτοβούλως να συνεργασθεί και, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, αναγνωρίζει ρητώς ή σιωπηρώς τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που δικαιολογούν τον καταλογισμό της παραβάσεως σε αυτόν, δεν παύει να διατηρεί πλήρως το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής του οποίου απολαύει δυνάμει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 41 απόφαση Knauf Gips κατά Επιτροπής, σκέψεις 89 και 90). Ελλείψει ρητώς προβλεπόμενης προς τούτο νομικής βάσεως, ενδεχόμενος περιορισμός του δικαιώματος αυτού θα ήταν αντίθετος προς τις θεμελιώδεις αρχές της νομιμότητας και του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 41 απόφαση Knauf Gips κατά Επιτροπής, σκέψη 91). Επιβάλλεται, εξάλλου, η επισήμανση ότι το δικαίωμα ασκήσεως αποτελεσματικής ένδικης προσφυγής και το δικαίωμα του ιδιώτη για εκδίκαση της υποθέσεώς του από αμερόληπτο δικαστήριο κατοχυρώνονται με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του εν λόγω Χάρτη, οιοσδήποτε περιορισμός στην άσκηση των κατοχυρούμενων από αυτόν δικαιωμάτων και ελευθεριών πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο (βλ. προπαρατεθείσα με τη σκέψη 41 απόφαση Knauf Gips κατά Επιτροπής, σκέψη 91).

160 Λαμβανομένων υπόψη των προμνησθέντων με τις σκέψεις 158 και 159 κανόνων, η προβαλλόμενη από την Επιτροπή ένσταση απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί.

161 Στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ 15ης Απριλίου 1988 και Σεπτεμβρίου 2000. Επιπροσθέτως, όπως διαπιστώθηκε με τη σκέψη 138 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή βασίμως έκρινε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε μετάσχει στην παράβαση καθ' όλο το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002. Επομένως, η προσφεύγουσα αβασίμως υποστηρίζει, με την πρώτη αιτίαση που

διατυπώνει στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ενέχει ως προς το σημείο αυτό πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

162 Όσον αφορά την εκ μέρους της προσφεύγουσας αμφισβήτηση της εκτιμήσεως της Επιτροπής, ότι η FES μπορούσε να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ 15ης Απριλίου 1988 και 30ής Ιουνίου 2001, διάστημα κατά το οποίο αυτή διηύθυνε την εν λόγω επιχείρηση, επιβάλλεται, εκ προοιμίου, η υπόμνηση, αφενός, ότι η αιτιολογία βλαπτικής αποφάσεως πρέπει να καθιστά δυνατή την αποτελεσματική άσκηση του ελέγχου της νομιμότητάς της και να παρέχει στον ενδιαφερόμενο τα στοιχεία που είναι αναγκαία ώστε αυτός να είναι σε θέση να κρίνει αν η απόφαση είναι ή όχι βάσιμη και, αφετέρου, ότι ο επαρκής ή μη χαρακτήρας της εν λόγω αιτιολογίας πρέπει να αξιολογείται σε συνάρτηση με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως δε σε συνάρτηση με το περιεχόμενο της πράξεως, τη φύση των προβαλλόμενων λόγων και το συμφέρον που έχουν ενδεχομένως οι αποδέκτες της για τη λήψη διευκρινίσεων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1994, T-38/92, AWS Benelux κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-211, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Προκειμένου να επιτελεί τις προαναφερθείσες λειτουργίες, μια επαρκής αιτιολογία πρέπει να εμφαίνει, κατά τρόπο σαφή και αναμφίλεκτο, τη συλλογιστική της αρχής της Ένωσης που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση AWS Benelux κατά Επιτροπής, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εξάλλου, μια απόφαση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 ΕΟΧ η οποία, όπως εν προκειμένω, αφορά πλείονες αποδέκτες και εγείρει ζήτημα καταλογισμού της ευθύνης για την παράβαση πρέπει να περιέχει επαρκή αιτιολογία ως προς έναν έκαστο των αποδεκτών της, ειδικότερα ως προς εκείνους οι οποίοι, κατά την εν λόγω απόφαση, πρέπει να υποστούν τις συνέπειες της παραβάσεως (προπαρατεθείσα απόφαση AWS Benelux κατά Επιτροπής, σκέψη 26).

163 Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα προέβαλε εν προκειμένω ουσιαστικό λόγο ακυρώσεως, αντλούμενο από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, και όχι ελλιπή ή ανεπαρκή αιτιολογία, ήτοι λόγο ακυρώσεως που άπτεται της παραβάσεως ουσιώδους τύπου κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ (νυν άρθρου 263 ΣΛΕΕ), δεν στερεί στον κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να λάβει υπόψη αυτεπαγγέλτως έναν τέτοιο λόγο, εφόσον πρόκειται για λόγο δημοσίας τάξεως ο οποίος μπορεί, αν όχι επιβάλλεται, να εξετάζεται αυτεπαγγέλτως (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Δεκεμβρίου 2009, C-89/08 P, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-11245, σκέψη 54),

υπό τον όρο τηρήσεως της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας κ.λπ., σκέψη 54).

164 Εν προκειμένω, με την αιτιολογική σκέψη 32 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή περιορίσθηκε στη γενικόλογη διαπίστωση ότι οι δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA ασκούνταν, μεταξύ άλλων, από τη FES, γεγονός που αποτελεί και τον λόγο για τον οποίο, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 373 και 379 της εν λόγω αποφάσεως, αποδόθηκε στη FES, με το άρθρο 1, στοιχείο η΄, της εν λόγω αποφάσεως, ευθύνη για την παράβαση και, ειδικότερα, για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν παρέχει ούτε στην προσφεύγουσα ούτε στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να λάβουν γνώση των πραγματικών ή νομικών στοιχείων επί των οποίων η Επιτροπή στήριξε τη διαπίστωσή της ότι η FES είχε ασκήσει, από κοινού με άλλους, τις δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA κατά το διάστημα μεταξύ 15ής Απριλίου 1988 και 30ής Ιουνίου 2001 και ότι, συνεπώς, μπορούσε να της αποδοθεί ευθύνη για την παράβαση για το συγκεκριμένο διάστημα.

165 Απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου (βλ. ανωτέρω, σκέψη 41), η Επιτροπή εξήγησε ότι η απουσία συναφών διευκρινίσεων από την προσβαλλόμενη απόφαση οφείλεται στο γεγονός ότι η FEH και η FES είχαν αναγνωρίσει ρητώς, με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, την ευθύνη της FES για την παράβαση. Η εξήγηση αυτή δεν μπορεί εντούτοις να γίνει δεκτή. Είναι αληθές ότι, με την αιτιολογική σκέψη 374 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή, παραθέτοντας τα «[ε]πιχειρήματα της Fuji», αναφέρει ότι «[η] Fuji παραδέχεται ότι μετέσχε στη σύμπραξη που περιγράφεται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων κατά το διάστημα μεταξύ 1988 και Σεπτεμβρίου 2000, αλλά όχι πέραν του καταληκτικού αυτού σημείου». Από την αναφορά αυτή δεν δύναται, ωστόσο, να συναχθεί, κατά τρόπο σαφή και αναμφίλεκτο, το συμπέρασμα ότι πρόθεση της Επιτροπής ήταν να θεμελιώσει αποκλειστικώς στα επιχειρήματα που προέβαλαν η FEH και η FES κατά τη διοικητική διαδικασία την εκτίμησή της ότι η FES είχε διευθύνει τις δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA κατά το διάστημα μεταξύ 1988 και 30ής Ιουνίου 2001 και ότι, ως εκ τούτου, αυτή μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη για την παράβαση. Ειδικότερα, οι αιτιολογικές σκέψεις 32, 373 και 379 της προσβαλλόμενης αποφάσεως δεν περιέχουν καμία αναφορά στα επιχειρήματα των FEH και FES για τα οποία γίνεται λόγος με την αιτιολογική σκέψη 374 της ιδίας αποφάσεως. A fortiori, οι εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις δεν περιέχουν καμία ένδειξη παρέχουσα στην προσφεύγουσα και στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή συνήγαγε εκ των επιχειρημάτων των FEH και FES ότι η FES είχε παραδεχθεί ότι είχε διευθύνει τις δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Ιουνίου 2001 και ότι, ως εκ τούτου, αυτή μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη

για την παράβαση για το συγκεκριμένο διάστημα. Η εκ μέρους της Επιτροπής παροχή συναφών διευκρινιστικών στοιχείων επεβάλλετο εν προκειμένω κατά μείζονα λόγο διότι η προκριθείσα από την ίδια ερμηνεία ερχόταν σε αντίθεση με τα πληροφοριακά στοιχεία που της είχαν κοινοποιήσει η FEH και η FES με την από 4 Οκτωβρίου 2004 απάντησή τους επί της αιτήσεώς της παροχής πληροφοριακών στοιχείων (βλ. ανωτέρω, σκέψη 15). Συγκεκριμένα, από την προσεκτική ανάγνωση της εν λόγω απαντήσεως και, ειδικότερα, του παραρτήματος D αυτής, ειδικός σκοπός του οποίου ήταν να δοθούν απαντήσεις στα ερωτήματα της Επιτροπής περί των νομικών οντοτήτων που είχαν διευθύνει τις δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA, προκύπτει ότι, προ της 1ης Ιουλίου 2001, οι μόνες οικονομικές οντότητες που ασκούσαν τέτοιες δραστηριότητες ήταν η FEH και δύο θυγατρικές των οποίων αυτή είχε την πλήρη κυριότητα, ήτοι η Fuji Electric Corp. of America (FECOA) και η Fuji Electric International Corp. (FEIC).

166 Επιπροσθέτως, η προσβαλλόμενη απόφαση απαιτούσε εκτενέστερες διευκρινίσεις, καθόσον η προκριθείσα από την Επιτροπή ερμηνεία των επιχειρημάτων των FEH και FES δεν ηδύνατο να εξηγήσει τον καταλογισμό της παραβάσεως στη FES για το συνολικό χρονικό διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Ιουνίου 2001. Πράγματι, η εκ μέρους των FEH και FES αναγνώριση της ευθύνης για την οποία κάνει λόγο η Επιτροπή δεν καλύπτει το «πέραν» του Σεπτεμβρίου του 2000 χρονικό διάστημα.

167 Όσον αφορά, εξάλλου, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι, εν πάση περιπτώσει, δικαιολογημένη λαμβανομένου υπόψη του αναγνωριζόμενου από την προσφεύγουσα γεγονότος ότι ορισμένες εκ των δραστηριοτήτων του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA εκχωρήθηκαν στη FES την 1η Ιουλίου 2001 και ότι, καθόσον η FES διαδέχθηκε οικονομικώς τη FEH ή τις ανήκουσες σε αυτήν κατά ποσοστό 100 % θυγατρικές εταιρείες, μεταβιβάσθηκε ομοίως στη FES, κατ' εφαρμογήν της συναφούς νομολογίας (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 84 απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 346 έως 360), η ευθύνη που η FEH ή οι θυγατρικές της εταιρείες υπείχαν λόγω της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση, ιδίως όσον αφορά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Ιουνίου 2001, επιβάλλεται η υπόμνησή ότι, κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 230 ΕΚ), το Γενικό Δικαστήριο πρέπει να περιορίζεται σε έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης αποφάσεως υπό το πρίσμα της περιλαμβανόμενης σε αυτήν αιτιολογίας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2001, T-331/94, IPK-München κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-779, σκέψη 91). Εν προκειμένω, επιβάλλεται η επισήμανση ότι οι δικαιολογητικοί λόγοι τους οποίους

προβάλλει η Επιτροπή δεν δύνανται να θεωρηθούν ως περιλαμβανόμενοι στην προσβαλλόμενη απόφαση. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν ανέφερε, ούτε με την εν λόγω απόφαση ούτε με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι ο λόγος για τον οποίο σκόπευε να θεωρήσει τη FES υπεύθυνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το επίδικο διάστημα ήταν ότι αυτή αποτελούσε οικονομικό διάδοχο της FEH ή των θυγατρικών εταιρειών των οποίων η FEH είχε την πλήρη κυριότητα. Τουναντίον, η Επιτροπή επισήμανε εξαρχής, προκειμένου να αποδώσει στη FES ευθύνη για την παράβαση, ότι οι δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA ασκούνταν, «μεταξύ άλλων», από τη FES και ότι, συνεπώς, η FES είχε διευθύνει άμεσα την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση κατά το εν λόγω διάστημα. Οι δύο αυτές μορφές ευθύνης διαφέρουν, όμως, ουσιωδώς, καθώς η ευθύνη για την παράβαση επιχειρήσεως πρέπει, κατά κανόνα, να καταλογίζεται στο πρόσωπο που διηύθυνε την επιχείρηση κατά τον χρόνο συμμετοχής της στην παράβαση, συμφώνως προς την αρχή της προσωπικής ευθύνης (βλ. προμνησθείσα με τη σκέψη 58 νομολογία), ενώ η μεταβίβαση της ευθύνης κατ' εφαρμογήν του αποκαλούμενου κριτηρίου της «οικονομικής συνέχειας» αποτελεί παρέκκλιση από την εν λόγω αρχή (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 58 απόφαση ETI κ.λπ., σκέψεις 39, 40 και 46).

168 Επομένως, οι νέοι δικαιολογητικοί λόγοι τους οποίους προβάλλει στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας η Επιτροπή, οι οποίοι αντλούνται από την εφαρμογή της αποκαλούμενης αρχής της «οικονομικής συνέχειας», δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας της προσβαλλόμενης αποφάσεως και τα ερειδόμενα σε αυτούς επιχειρήματα της Επιτροπής πρέπει να απορριφθούν.

169 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, καθώς και των παρατηρήσεων που υπέβαλαν οι διάδικοι, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να επισημάνει αυτεπαγγέλτως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον καταλογίζει στη FES ευθύνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Ιουνίου 2001, είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη, πλημμέλεια η οποία προσβάλλει το δικαίωμα άμυνας και το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας της προσφεύγουσας και η οποία δεν παρέχει στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να εξετάσει το βάσιμο των σημείων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που αμφισβητούνται με την υπό εξέταση αιτίαση.

170 Επιβάλλεται, επομένως, η ακύρωση του άρθρου 1, στοιχείο η΄, και του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον αυτά βασίζονται στην αναιτιολόγητη διαπίστωση ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση τελούσε υπό τη διεύθυνση, «μεταξύ άλλων», της FES κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Ιουνίου 2001.

171 Επιπροσθέτως, καθόσον η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι η FES δύναται να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ της 1ης Ιουλίου 2001 και της 30ής Σεπτεμβρίου 2002, επιβάλλεται η διευκρίνιση ότι η προσφεύγουσα δεν αρνείται ότι, από 1ης Ιουλίου 2001, η FES άσκησε ορισμένες δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA, ιδίως λόγω της απορροφήσεως της FEIC, μίας εκ των θυγατρικών που ανήκαν πλήρως στη FEH, αλλά αμφισβητεί απλώς ότι οι εν λόγω δραστηριότητες, ιδίως όσες ασκούνταν προηγουμένως από τη FEIC, αποτελούσαν μέρος των δραστηριοτήτων της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως. Επιβάλλεται, συναφώς, η επισήμανση ότι, όπως αναγνωρίζει η προσφεύγουσα και όπως, εξάλλου, προκύπτει από το παράρτημα D της από 4 Οκτωβρίου 2004 απαντήσεως των FEH και FES στην αίτηση παροχής πληροφοριακών στοιχείων, η FEIC ασκούσε, ιδίως κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Ιουνίου 2001, τις δραστηριότητες εμπορικής προωθήσεως των έργων EMMA στους διεθνείς πελάτες, πλην των δημοσίων φορέων της Βόρειας Αμερικής –δεδομένου ότι την αποκλειστικότητα για την αγορά της Βόρειας Αμερικής, η οποία δεν περιλαμβάνεται στις θιγόμενες από την παράβαση αγορές, είχε η FECOA–, και ότι αυτή ήταν, κατ' αρχήν, άμεσα υπεύθυνη για την εφαρμογή του κοινού συμφώνου και τη μη αναζήτηση νέων πελατών στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς και, εκτός αυτής, στην αγορά του ΕΟΧ. Επομένως, εν αντιθέσει προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, οι ασκηθείσες από τη FEIC δραστηριότητες στον τομέα των EMMA εμπερικλείονταν κατ' ανάγκην στις «δραστηριότητες του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA [οι οποίες] ασκούνταν, μεταξύ άλλων, από τις [FEH] και [FES]», όπως επισημαίνεται με την αιτιολογική σκέψη 32 της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούσαν, επομένως, μέρος των δραστηριοτήτων της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως, όπως περιγράφεται με τη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως. Συνεπώς, η Επιτροπή, δεχόμενη με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι η FES είναι ατομικώς υπεύθυνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ της 1ης Ιουλίου 2001 και της 30ής Σεπτεμβρίου 2002, δεν υπέπεσε στην πλάνη που της προσάπτεται.

172 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η μερική αποδοχή της πρώτης αιτιάσεως που διατυπώνεται στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως και η

ακύρωση του άρθρου 1, στοιχείο η΄, και του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον η Επιτροπή διαπιστώνει ή στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η FES, διάδοχο της οποίας αποτελεί η προσφεύγουσα, δύναται να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ της 15ης Απριλίου 1988 και της 30ής Σεπτεμβρίου 2002, για τον λόγο ότι κατά το συγκεκριμένο διάστημα αυτή διηύθυνε άμεσα την εν λόγω επιχείρηση. Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η απόρριψη της πρώτης αιτιάσεως που διατυπώνεται στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως.

*Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προσάπτονται στην Επιτροπή πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως ή πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον αυτή δέχθηκε ότι η FEH και η FES πρέπει να θεωρηθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνες για τη συμμετοχή της JAEPS στην παράβαση*

Επιχειρήματα των διαδίκων

173 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 2, στοιχείο στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί καθόσον ερείδεται σε προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ήτοι στην εκτίμηση ότι η FEH και η FES μπορούσαν να θεωρηθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνες για τη συμμετοχή της JAEPS ή, ακριβέστερα, της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως, η οποία κατά το επίδικο διάστημα τελούσε υπό τη διεύθυνση της JAEPS, στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 2002 και 11ης Μαΐου 2004. Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν απέδειξε, ως όφειλε, ότι η FEH και η FES ήταν σε θέση να ασκούν καθοριστική επιρροή επί της JAEPS, ήτοι επιρροή δικαιολογούσα την απόφασή της να τις κρίνει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπόχρεες, από κοινού με την JAEPS και τη Hitachi, για την καταβολή του προστίμου που επέβαλε λόγω της συμμετοχής της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 2002 και 11ης Μαΐου 2004.

174 Η Επιτροπή εκτιμά ότι υφίσταται πληθώρα ενδείξεων οι οποίες, ομού θεωρούμενες, θεμελιώνουν την περιλαμβανόμενη στην προσβαλλόμενη απόφαση διαπίστωση ότι η FEH και η FES άσκησαν καθοριστική επιρροή επί της JAEPS, επιτρέποντας τη συνέχιση της παραβάσεως μετά την εκχώρηση στην JAEPS, την 1η Οκτωβρίου 2002, των δραστηριοτήτων του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA. Η καθής ζητεί, ως εκ τούτου, την απόρριψη του πέμπτου λόγου ακυρώσεως ως αβάσιμου.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

175 Προ της επί της ουσίας αναλύσεως τόσο του υπό εξέταση λόγου ακυρώσεως όσο και, για τους λόγους που εκτέθηκαν με τη σκέψη 155 της παρούσας αποφάσεως, της δεύτερης αιτιάσεως που διατυπώνεται στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, επιβάλλεται, αφενός, ο προσδιορισμός του αντικείμενου της αμφισβητήσεως που επιχειρείται με τον συγκεκριμένο λόγο ακυρώσεως, καθώς και των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που θίγονται συναφώς και, αφετέρου, η υπόμνηση των κανόνων που ισχύουν για τον καταλογισμό, μεταξύ θυγατρικής και μητρικής εταιρείας, της ευθύνης για παράβαση κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού.

— Επί του αντικειμένου της αμφισβητήσεως που επιχειρείται με τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως

176 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι η δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση μετέσχε στην παράβαση από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004. Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι, κατά το εν λόγω διάστημα, η συγκεκριμένη επιχείρηση τελούσε υπό την άμεση ευθύνη ή διεύθυνση της JAEPS. Αντιθέτως, η προσφεύγουσα δεν δέχεται ότι η FEH και η FES άσκησαν πράγματι, μέσω της άμεσης ή έμμεσης συμμετοχής τους κατά 30 % στο εταιρικό κεφάλαιο της JAEPS, διαχειριστική εξουσία επί της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως και ότι, συνεπώς, τη διηύθυναν εμμέσως από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004.

— Επί των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που θίγονται με τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως

177 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 383 έως 403 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή πραγματεύεται το ζήτημα της ατομικής ευθύνης που υπέχουν η FEH και η FES, ως μητρικές εταιρείες της JAEPS υπό την άμεση ευθύνη της οποίας τελούσε η δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση, λόγω της συμμετοχής της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004. Η Επιτροπή επισημαίνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«(383) [Η JAEPS] ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2001 και μετέσχε στις συμπαιγνιακές ενέργειες που περιγράφονται με την παρούσα απόφαση από της 1ης Οκτωβρίου 2002 (ημερομηνίας κατά την οποία οι δραστηριότητες της Hitachi και [της] Fuji [στον τομέα των] EMMA εκχωρήθηκαν στην JAEPS) έως την 11η Μαΐου 2004 (ημερομηνία κατά την οποία έλαβε χώρα η τελευταία συνάντηση της συμπράξεως, δεδομένου ότι ακολούθησε κοινοποίηση για τις επιθεωρήσεις της Επιτροπής).

(384) Η JAEPS συνεστήθη για τη συγκέντρωση των δραστηριοτήτων [μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας] των μητρικών εταιρειών με σκοπό τον εφοδιασμό των πελατών του εν λόγω τομέα [υποσημείωση 399: σ. 23134 (Απάντηση [των εταιρειών του ομίλου] Hitachi επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων]. [Η Hitachi] και [η FES] (θυγατρική εταιρεία ανήκουσα πλήρως στην [FEH]) κατέχουν αντιστοίχως το 50 % και το 30 % του εταιρικού κεφαλαίου της κοινής εταιρείας JAEPS (το λοιπό 20 % κατέχει η εταιρεία [Meidensha]).

[…]

(389) Αυτά καθ' εαυτά τα μερίδια συμμετοχής των μητρικών εταιρειών στην JAEPS δεν επιτρέπουν στην Επιτροπή να συναγάγει ότι οι εν λόγω εταιρείες άσκησαν καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της JAEPS στην αγορά, εν γένει, ή επί των δραστηριοτήτων αυτής στο πλαίσιο της συμπράξεως, ειδικότερα. Εντούτοις, τα αντικειμενικά δεδομένα καταδεικνύουν ότι η Hitachi και η Fuji ήταν σε θέση να ασκήσουν και πράγματι άσκησαν καθοριστική επιρροή όσον αφορά τη συμμετοχή της JAEPS στις περιγραφόμενες με την παρούσα

απόφαση δραστηριότητες της συμπράξεως από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η JAEPS δεν διαμόρφωσε κατά τρόπο αυτόνομο τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά ακολούθησε τις εμπορικές πρακτικές και τη συμπεριφορά που καθόρισαν η Hitachi και η Fuji.

(390) Εκχωρώντας τις δραστηριότητές τους [στον τομέα των] EMMA στην JAEPS (χωρίς ωστόσο να μεταβιβάσουν τις αντίστοιχες θυγατρικές τους εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνταν στο παρελθόν στον τομέα αυτόν), η Hitachi και η Fuji χρησιμοποίησαν στην πράξη την JAEPS ως εργαλείο προκειμένου να συνεχίσουν τη μακρόχρονη συμμετοχή τους στη σύμπραξη [υποσημείωση αριθ. 400: ο φάκελος της Επιτροπής δεν περιέχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο εις βάρος της Meidensha] των κατασκευαστών EMMA (τόσο η Hitachi όσο και η Fuji εξακολούθησαν να πωλούν [EMMA] υπό το δικό τους εμπορικό σήμα, αλλά ανέθεσαν την παραγωγή στην JAEPS).

(391) Τα συμπεράσματα αυτά βασίζονται σε αντικειμενικά δεδομένα όπως […] ο εποπτικός και διαχειριστικός ρόλος της Hitachi και της Fuji επί των δραστηριοτήτων της JAEPS [,] η προηγούμενη συμμετοχή της Hitachi και της Fuji στις δραστηριότητες της συμπράξεως προ της ιδρύσεως της JAEPS [,] το γεγονός ότι οι θυγατρικές της Hitachi και της Fuji που στο παρελθόν μετείχαν στις δραστηριότητες [στον τομέα των] EMMA αποσύρθηκαν εκχωρώντας τις εν λόγω δραστηριότητες στην JAEPS, στην οποία παρείχαν εν συνεχεία αρωγή, και διατήρησαν το ενδιαφέρον τους για τα προϊόντα ως διανομείς αυτών [,] η παρουσία στις συναντήσεις της συμπράξεως εκπρόσωπων της JAEPS οι οποίοι απασχολούνταν συγχρόνως ή διαδοχικώς από τη Hitachi και/ή τη Fuji και […] το γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός υψηλόβαθμων στελεχών της JAEPS κατείχε συγχρόνως ή διαδοχικώς ανάλογες θέσεις στη Hitachi και στη Fuji.

[…]

(402) Η απόφαση της Hitachi και της Fuji να εξακολουθήσουν να μετέχουν στη σύμπραξη μέσω κοινής εταιρείας δεν επιτρέπει την απαλλαγή τους από την ευθύνη για τη συμμετοχή αυτήν.

(403) Συνεπώς, [η JAEPS], [η Hitachi], [η FEH] και [η FES] πρέπει να θεωρηθούν αλληλεγγύως υπεύθυνες για τη συμμετοχή της JAEPS στην παράβαση από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004.»

178 Επομένως, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, για το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002, η Επιτροπή έκρινε ότι η FEH και η FES ευθύνονταν ατομικώς όχι ως διευθύνουσες άμεσα την πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση, άλλα ως μητρικές εταιρείες της JAEPS, υπό την άμεση ευθύνη της οποίας τελούσε η δεύτερη εμπλεκόμενη επιχείρηση.

— Επί των κανόνων που ισχύουν για τον καταλογισμό, μεταξύ θυγατρικής και μητρικής εταιρείας, της ευθύνης για παράβαση κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού

179 Για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού, ο τυπικός διαχωρισμός μεταξύ δύο εταιρειών, απόρροια της χωριστής νομικής προσωπικότητάς τους, δεν αποτελεί στοιχείο αποφασιστικής σημασίας. Το καθοριστικό κριτήριο είναι ο ενιαίος ή μη χαρακτήρας της συμπεριφοράς τους στην αγορά. Επομένως, ενδέχεται να καθίσταται αναγκαίο να εξετασθεί αν δύο εταιρείες με χωριστές νομικές προσωπικότητες αποτελούν ή ανήκουν σε μία και την αυτή επιχείρηση ή οικονομική οντότητα, με ενιαία συμπεριφορά στην αγορά (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 56 απόφαση DaimlerChrysler κατά Επιτροπής, σκέψη 85· συναφώς βλ., επίσης, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 58 απόφαση Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, σκέψη 140).

180 Κατά πάγια νομολογία, το γεγονός ότι μια θυγατρική εταιρεία έχει χωριστή νομική προσωπικότητα δεν αρκεί για τον αποκλεισμό της δυνατότητας καταλογισμού της συμπεριφοράς της στη μητρική της εταιρεία, ιδίως όταν η εν λόγω θυγατρική δεν καθορίζει κατά τρόπο αυτόνομο τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά ακολουθεί κατά το πλείστον τις οδηγίες της μητρικής της εταιρείας (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 58 απόφαση Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, σκέψεις 132 και 133, και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 57 απόφαση PVC II, σκέψη 960). Οσάκις η θυγατρική εταιρεία δεν απολαύει πραγματικής αυτονομίας ως προς τον καθορισμό της συμπεριφοράς της στην αγορά, οι επιβαλλόμενες από το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ απαγορεύσεις μπορούν να θεωρηθούν ως μη τυγχάνουσες εφαρμογής στις σχέσεις μεταξύ αυτής και της μητρικής εταιρείας με την οποία αποτελεί ενιαία οικονομική οντότητα (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 58 απόφαση Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, σκέψη 134· απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιανουαρίου 1995, T-102/92, Viho κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-17, σκέψη 51). Η προμνησθείσα νομολογία εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στο άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

181 Στο πλαίσιο αυτό, απόκειται, κατ' αρχήν, στην Επιτροπή να αποδείξει ότι η μητρική ή οι μητρικές εταιρείες έχουν ασκήσει πράγματι αποφασιστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής τους στην αγορά, τούτο δε βάσει συνόλου αποδεικτικών στοιχείων, στα οποία καταλέγεται, ειδικότερα, η εξουσία διοικήσεως που ασκεί η μητρική ή οι μητρικές εταιρείες επί της θυγατρικής τους (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-314/01, Avebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. II-3085, σκέψη 136 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

182 Μια μητρική εταιρεία θεωρείται εν γένει ότι έχει τη δυνατότητα να ασκεί τω όντι καθοριστική επιρροή επί της θυγατρικής της εταιρείας και, ειδικότερα, επί της συμπεριφοράς αυτής στην αγορά, όταν κατέχει το μεγαλύτερο μέρος του εταιρικού κεφαλαίου της. Συναφώς, έχει κριθεί ότι στην περίπτωση κατά την οποία ο έλεγχος που έχει πράγματι ασκήσει μητρική εταιρεία επί της θυγατρικής της, της οποίας κατέχει το 25,001 %, αντιστοιχεί σε μειοψηφική συμμετοχή, η οποία υπολείπεται κατά πολύ της πλειοψηφίας, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η μητρική εταιρεία και η θυγατρική της ανήκουν στον ίδιο όμιλο, εντός του οποίου συνιστούν ενιαία οικονομική οντότητα (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-141/89, Tréfileurope κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-791, σκέψη 129).

183 Εντούτοις, μια μειοψηφική συμμετοχή δύναται να παρέχει σε μητρική εταιρεία τη δυνατότητα να ασκεί τω όντι καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής της στην αγορά, εάν συνοδεύεται από δικαιώματα τα οποία βαίνουν πέραν αυτών που αναγνωρίζονται κατά κανόνα στους μειοψηφούντες μετόχους για την προστασία των οικονομικών τους συμφερόντων και τα οποία, εξεταζόμενα υπό το πρίσμα δέσμης συγκλινουσών ενδείξεων νομικής ή οικονομικής φύσεως, δύνανται να αποδεικνύουν ότι ασκείται καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής εταιρείας στην αγορά. Η Επιτροπή δύναται επομένως να αποδείξει την πραγματική άσκηση καθοριστικής επιρροής βασιζόμενη σε δέσμη ενδείξεων, ακόμη και αν μία εκάστη των ενδείξεων αυτών, μεμονωμένως θεωρούμενη, δεν έχει αποχρώσα αποδεικτική αξία.

184 Η πραγματική άσκηση εξουσίας διοικήσεως εκ μέρους της μητρικής ή των μητρικών εταιρειών επί της θυγατρικής τους δύναται να απορρέει απευθείας από την εφαρμογή ισχυουσών καταστατικών διατάξεων ή συμβάσεως μεταξύ των μητρικών εταιρειών με αντικείμενο τη διαχείριση της κοινής θυγατρικής εταιρείας, συνομολογηθείσας συμφώνως προς τις εν λόγω καταστατικές διατάξεις (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 181 απόφαση Avebe κατά Επιτροπής, σκέψεις 137 έως 139). Ο βαθμός αναμείξεως της μητρικής εταιρείας στη διαχείριση της θυγατρικής της μπορεί επίσης να πιστοποιείται από την παρουσία, στην ηγεσία της θυγατρικής εταιρείας, πολυάριθμων προσώπων τα οποία κατέχουν διευθυντικές θέσεις στη μητρική εταιρεία. Μια τέτοια σωρευτική κατοχή θέσεων παρέχει αφεύκτως στη μητρική εταιρεία τη δυνατότητα να επηρεάζει κατά τρόπο αποφασιστικό τη συμπεριφορά της θυγατρικής της στην αγορά, καθόσον παρέχει στα μέλη της Διοικήσεως της μητρικής εταιρείας τη δυνατότητα να μεριμνούν, στο πλαίσιο της ασκήσεως των διευθυντικών καθηκόντων τους στους κόλπους της θυγατρικής, για την ευθυγράμμιση της εμπορικής πολιτικής αυτής με τις κατευθυντήριες γραμμές που χαράσσει η Διοίκηση της μητρικής εταιρείας. Η επίτευξη ενός τέτοιου στόχου είναι εφικτή ακόμη και όταν το μέλος ή τα μέλη της μητρικής εταιρείας που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα στη θυγατρική εταιρεία δεν έχουν την ιδιότητα του εντολοδόχου της μητρικής εταιρείας. Τέλος, η ανάμειξη της μητρικής ή των μητρικών εταιρειών στη διαχείριση της θυγατρικής δύναται να είναι απότοκος των επιχειρηματικών σχέσεων των δύο εταιρειών. Συγκεκριμένα, οσάκις μια μητρική εταιρεία είναι συγχρόνως προμηθευτής ή πελάτης της θυγατρικής της, έχει ιδιαίτερο συμφέρον να διευθύνει τις δραστηριότητες παραγωγής ή διανομής αυτής, προκειμένου να επωφελείται πλήρως από την υπεραξία που προκύπτει από την καθετοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας που επιτυγχάνεται κατ' αυτόν τον τρόπο (βλ., συναφώς, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Mischo στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα με τη σκέψη 58 απόφαση Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9928, σημεία 50 και 51).

185 Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 230 ΕΚ), το Γενικό Δικαστήριο πρέπει να περιορίζεται σε έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης αποφάσεως υπό το πρίσμα της περιλαμβανόμενης σε αυτήν αιτιολογίας (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 167 απόφαση IPK-München κατά Επιτροπής, σκέψη 91), η εκ μέρους της μητρικής εταιρείας πραγματική άσκηση εξουσίας διοικήσεως επί της θυγατρικής της πρέπει να αξιολογείται αποκλειστικώς βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που επικαλείται η Επιτροπή με την απόφαση με την οποία αποδίδει την ευθύνη για την παράβαση στη μητρική εταιρεία. Εν ολίγοις, το μοναδικό ουσιώδους σημασίας ζήτημα είναι αν η παράβαση αποδεικνύεται ή όχι με τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 88 απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 726).

— Επί των στοιχείων που αποδεικνύουν την εκ μέρους των FEH και FES πραγματική άσκηση εξουσίας διοικήσεως επί της JAEPS, τα οποία επικαλείται η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση

186 Υπό το πρίσμα της προμνησθείσας με τις σκέψεις 179 έως 185 νομολογίας, επιβάλλεται η εξέταση των στοιχείων που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση και τα οποία αφορούν τις διατάξεις της συμφωνίας-πλαισίου για την ίδρυση της κοινής θυγατρικής εταιρείας, της JAEPS (στο εξής: συμφωνία-πλαίσιο), η οποία συνομολογήθηκε την [*εμπιστευτικό*] μεταξύ της Hitachi, της FEH και της Meidensha (στο εξής: ιδρύτριες εταιρείες).

187 Προς τεκμηρίωση του εποπτικού και διαχειριστικού ρόλου της FEH και της FES εντός της JAEPS, με την αιτιολογική σκέψη 395 της προσβαλλόμενης αποφάσεως η Επιτροπή επισημαίνει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«[εμπιστευτικό]».

188 Όσον αφορά τις εν λόγω εκτιμήσεις περί των πραγματικών περιστατικών, η FEH και η FES υποστήριξαν απλώς, με τα υπομνήματά τους ή με τη γραπτή απάντησή τους στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, ότι από αυτές δεν μπορούσε να συναχθεί ότι οι ίδιες είχαν ασκήσει καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της JAEPS στην αγορά, καθώς [*εμπιστευτικό*].

189 Το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου, όπως παρατίθεται από τη FEH και τη FES με το παράρτημα της απαντήσεώς τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ορίζει ότι [*εμπιστευτικό*].

190 Το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου προβλέπει [*εμπιστευτικό*]. Κατά το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου, [*εμπιστευτικό*]. Το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου ορίζει συναφώς ότι [*εμπιστευτικό*]. Τέλος, το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου ορίζει ότι [*εμπιστευτικό*].

191 Το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου ορίζει επίσης ότι [*εμπιστευτικό*].

192 Τέλος, κατά το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου [*εμπιστευτικό*].

193 Από το άρθρο [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου, σε συνδυασμό με άλλες διατάξεις της ιδίας συμφωνίας, προκύπτει ότι εκάστη των ιδρυτριών εταιρειών είχε την εξουσία, [*εμπιστευτικό*], να ασκεί καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της JAEPS στην αγορά. [*εμπιστευτικό*]. Επομένως, οι ιδρύτριες εταιρείες όφειλαν να συνεννοούνται για τις σημαντικές αποφάσεις που αφορούσαν τη συμπεριφορά της κοινής θυγατρικής τους στην αγορά.

194 Η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη της θέσεως ότι [*εμπιστευτικό*]. Στο πλαίσιο αυτό, το μη αμφισβητούμενο από την προσφεύγουσα γεγονός ότι [*εμπιστευτικό*] πιστοποιεί ότι [*εμπιστευτικό*], στην πράξη, οι ιδρύτριες εταιρείες πρέπει να ήλθαν σε συμφωνία για τις σημαντικές αποφάσεις σε σχέση με τη διαχείριση και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της JAEPS.

195 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι [*εμπιστευτικό*], ακόμη και αν θεωρηθεί βάσιμο, δεν είναι, αυτό καθ' εαυτό, καθοριστικής σημασίας, καθώς [*εμπιστευτικό*]. Με το σημείο 4.3 της απαντήσεώς τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η FEH και η FES αναγνώρισαν ότι «[*εμπιστευτικό*]» και ότι «[*εμπιστευτικό*]». Εν πάση περιπτώσει, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, από τα σημεία 5.7 και 5.8 της απαντήσεως των FEH και FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων προκύπτει ότι [*εμπιστευτικό*]. Τέλος, με το έγγραφο που απηύθυναν στην Επιτροπή τη 10η Νοεμβρίου 2006, η FEH και η FES παραδέχθηκαν ότι «[*εμπιστευτικό*]». [*εμπιστευτικό*] Λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του άρθρου [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου, είναι εν πάση περιπτώσει προδήλως εσφαλμένη η υποστηριζόμενη από την προσφεύγουσα άποψη ότι «[*εμπιστευτικό*]».

196 Το γεγονός ότι η συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως, η οποία κατά τον χρόνο εκείνον τελούσε υπό την άμεση διεύθυνση της JAEPS, δεν συζητήθηκε κατά τις συναντήσεις μεταξύ των προέδρων και/ή των διευθυντικών στελεχών των ιδρυτριών εταιρειών δεν ασκεί επιρροή, καθώς, για τον καταλογισμό σε μητρική εταιρεία των πράξεων που τέλεσε η θυγατρική της, ουδόλως απαιτείται να αποδεικνύεται ότι η εν λόγω μητρική εταιρεία ήταν άμεσα αναμεμειγμένη στις προσαπτόμενες συμπεριφορές ή τελούσε εν γνώσει αυτών. Συγκεκριμένα, το στοιχείο που παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να απευθύνει σε μητρική εταιρεία ομίλου εταιρειών απόφαση επιβάλλουσα πρόστιμα δεν είναι η εκ μέρους της μητρικής εταιρείας παρακίνηση της θυγατρικής της να διαπράξει παράβαση ούτε, κατά μείζονα λόγο, η ανάμειξη της μητρικής εταιρείας στην εν λόγω παράβαση, αλλά το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως, οι δύο εταιρείες είχαν υιοθετήσει ενιαία συμπεριφορά στην αγορά (προπαρατεθείσα με τη σκέψη 57 απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 58, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 2009, T-12/03, Itochu κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. II-883, σκέψη 58). Εν προκειμένω, δεν εναπέκειτο επομένως στην Επιτροπή να αποδείξει ότι η FEH και η FES είχαν αναμειχθεί άμεσα ή τελούσαν εν γνώσει της συμμετοχής της δεύτερης εμπλεκόμενης

επιχειρήσεως στην παράβαση, επιχειρήσεως η οποία κατά τον χρόνον εκείνον τελούσε υπό την άμεση διεύθυνση της JAEPS, αλλά να αποδείξει απλώς ότι, κατά τον χρόνο της εν λόγω συμμετοχής, οι δύο εταιρείες ασκούσαν πράγματι καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής τους στην αγορά, ιδίως ως μέλη του οργάνου διοικήσεώς της (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 180 και 181).

197 Δεύτερον, επιβάλλεται η εξέταση των περιλαμβανόμενων στην προσβαλλόμενη απόφαση στοιχείων που σχετίζονται με το γεγονός ότι πολυάριθμα διευθυντικά στελέχη της JAEPS κατείχαν συγχρόνως ή διαδοχικώς ανάλογες θέσεις στη FEH ή στη FES.

198 Με την αιτιολογική σκέψη 400 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει:

«Τα ακόλουθα παραδείγματα σωρευτικής κατοχής θέσεων εκ μέρους διευθυντικών στελεχών της Fuji […] είναι, συναφώς, αποκαλυπτικά:

α) [Ο Os.] ήταν [*εμπιστευτικό*] της JAEPS από [*εμπιστευτικό*] έως [*εμπιστευτικό*] και, συγχρόνως, [*εμπιστευτικό*] της [FES]. Εν συνεχεία, ορίσθηκε [*εμπιστευτικό*] της FES [*εμπιστευτικό*].

β) [Ο H. H.], [*εμπιστευτικό*] της JAEPS από [*εμπιστευτικό*] έως [*εμπιστευτικό*], ήταν συγχρόνως [*εμπιστευτικό*] της [FEH]. Εν συνεχεία, ορίσθηκε [*εμπιστευτικό*] της [FES].

γ) [Ο Ok.] διαδέχθηκε τον [I.] ως [*εμπιστευτικό*] της JAEPS έως [*εμπιστευτικό*]. [Ο Ok.] ήταν συγχρόνως [*εμπιστευτικό*] της [FES].

δ) [Ο Υ.], [*εμπιστευτικό*] της JAEPS από [*εμπιστευτικό*], ήταν συγχρόνως [*εμπιστευτικό*] και, εν συνεχεία, [*εμπιστευτικό*] της [FES].

ε) [Ο Α.], [*εμπιστευτικό*] της JAEPS από [*εμπιστευτικό*], ήταν συγχρόνως [*εμπιστευτικό*] της [FEH].

στ) [Ο Κ.] διαδέχθηκε τον [Α.] ως [*εμπιστευτικό*] της JAEPS από [*εμπιστευτικό*]. Ήταν συγχρόνως [*εμπιστευτικό*] της [FES].»

199 Η σωρευτική κατοχή διευθυντικών θέσεων στη FEH ή στη FES και θέσεων [*εμπιστευτικό*] στην JAEPS παρείχε αφεύκτως στις FEH και FES τη δυνατότητα να ασκούν τω όντι καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της JAEPS στην αγορά, καθώς τα μέλη της Διοικήσεως των εν λόγω εταιρειών ήταν σε θέση να μεριμνούν ώστε η συμπεριφορά της JAEPS στην αγορά να ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές που προέκυπταν από [*εμπιστευτικό*], συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου. Από την αιτιολογική σκέψη 393 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η οποία επιβεβαιώνεται ως προς το σημείο αυτό από το τμήμα Η της απαντήσεως των εταιρειών του ομίλου Hitachi επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και από τα σημεία 5.10 και 5.11 της απαντήσεως της FEH και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων προκύπτει ότι [*εμπιστευτικό*]. Η FEH και η FES όχι μόνο δεν αμφισβήτησαν το στοιχείο αυτό, αλλά ούτε καν υποστήριξαν ότι τα διευθυντικά τους στελέχη, τα οποία ήταν συγχρόνως [*εμπιστευτικό*] της JAEPS, υπό την ιδιότητα [*εμπιστευτικό*], δεν είχαν λάβει όλες τις αναγκαίες για την άσκηση των καθηκόντων τους πληροφορίες. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι τα στελέχη αυτά δεν είχαν λάβει τις σχετικές με [*εμπιστευτικό*] πληροφορίες, από το σημείο 5.10 της απαντήσεως της FEH και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων προκύπτει ότι τα εν λόγω στελέχη αποτελούσαν, για τις θυγατρικές εταιρείες, φορείς πληροφοριών σχετικών με ζητήματα είχαν συζητηθεί στο πλαίσιο [*εμπιστευτικό*] της JAEPS, ήτοι με ζητήματα που σχετίζονταν με [*εμπιστευτικό*] της JAEPS.

200 Τρίτον, επιβάλλεται η εξέταση των περιλαμβανόμενων στην προσβαλλόμενη απόφαση στοιχείων που σχετίζονται με το γεγονός ότι η FES και η FEH διατήρησαν το ενδιαφέρον τους για τα προϊόντα EMMA της JAEPS, ως διανομείς αυτών.

201 Το γεγονός ότι, όπως επισημαίνεται με την αιτιολογική σκέψη 398 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, μετά την ίδρυση της JAEPS, η FEH και η FES εξακολούθησαν να πωλούν προϊόντα EMMA της JAEPS «στους δικούς τους πελάτες, πλην των δημοσίων φορέων», πελάτες οι οποίοι, κατά την Επιτροπή αντιπροσώπευαν ποσοστό [*εμπιστευτικό*] έως [*εμπιστευτικό*] % των δραστηριοτήτων του ομίλου Fuji στον τομέα των EMMA προ της ιδρύσεως της JAEPS, και ότι, με τον τρόπο αυτόν, κατέστησαν σημαντικοί πελάτες της JAEPS, μαρτυρεί ότι οι εν λόγω εταιρείες διατηρούσαν ιδιαίτερο εμπορικό συμφέρον για την άσκηση καθοριστικής επιρροής επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής τους στην αγορά [*εμπιστευτικό*], συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου [*εμπιστευτικό*] της συμφωνίας-πλαισίου.

202 Επομένως, υπό το πρίσμα των ανωτέρω διαπιστώσεων, παρέλκει η εξέταση των λοιπών συναφών ενδείξεων που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ενδείξεων των οποίων η λυσιτέλεια αμφισβητήθηκε ομοίως από την προσφεύγουσα, και επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι η εκ μέρους των FEH και FES πραγματική άσκηση καθοριστικής επιρροής επί της συμπεριφοράς της JAEPS στην αγορά αποδείχθηκε επαρκώς κατά νόμον από την Επιτροπή μέσω των ακόλουθων, περιλαμβανόμενων στην προσβαλλόμενη απόφαση, ενδείξεων: των διατάξεων της συμφωνίας-πλαισίου, της σωρευτικής κατοχής διευθυντικών θέσεων στις FEH και FES και στην JAEPS και του ενδιαφέροντος που διατήρησαν η FEH και η FES για τα προϊόντα EMMA της JAEPS, ως διανομείς αυτών.

203 Συνεπώς, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, η Επιτροπή ορθώς δέχθηκε ότι η FEH και η FES ήταν ατομικώς και αλληλεγγύως, από κοινού με τη Hitachi και την JAEPS, υπεύθυνες για τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004.

204 Επομένως, επιβάλλεται η απόρριψη του πέμπτου λόγου ακυρώσεως καθώς και της δεύτερης αιτιάσεως που διατυπώνεται στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως ως αβάσιμων.

2. *Επί του αιτήματος μερικής μεταρρυθμίσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως*

205 Η προσφεύγουσα ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο να προβεί, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας που του απονέμει το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 229 ΕΚ), σε ουσιώδη μείωση του ύψους των προστίμων που επιβλήθηκαν στη FEH και στη FES με το άρθρο 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, τούτο δε λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι είναι νομικώς αδύνατος ο καταλογισμός της διαπιστωθείσας με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παραβάσεως στη FEH για το διάστημα από τον Σεπτέμβριο του 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002, ότι είναι νομικώς αδύνατος ο καταλογισμός στη FES της ιδίας παραβάσεως για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002, ότι είναι νομικώς αδύνατος ο καταλογισμός στη FEH και στη FES, υπό την ιδιότητά τους των μητρικών εταιρειών της JAEPS, της παραβάσεως για το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004 και, τέλος, ότι επιβάλλεται η μείωση των επιβληθέντων στη FEH και στη FES προστίμων δεδομένης της σημαντικής προστιθέμενης αξίας των πληροφοριών που αυτές παρέσχαν στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, κατά την έννοια της παραγράφου 23, στοιχείο β΄, της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως ή, ελλείψει αυτής, δεδομένης της ελαφρυντικής περιστάσεως που έγκειται στο γεγονός ότι οι εν λόγω πληροφορίες παρέσχαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διαπιστώσει την ύπαρξη της παραβάσεως ευχερέστερα, κατά την έννοια του σημείου 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές).

*Προκαταρκτικές παρατηρήσεις επί της πλήρους δικαιοδοσίας του δικαστή της Ένωσης*

206 Επί τη βάσει του άρθρου 261 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρου 229 ΕΚ), διάφοροι κανονισμοί απένειμαν στα δικαστήρια της Ένωσης πλήρη δικαιοδοσία στο πεδίο των κυρώσεων. Ειδικότερα, το άρθρο 17 του κανονισμού 17 και το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003

ορίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο αποφαίνεται κατά πλήρη δικαιοδοσία επί των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει ή έχει επιβάλει πρόστιμο.

207 Η εν λόγω πλήρης δικαιοδοσία μπορεί, ωστόσο, να ασκείται από τα δικαστήρια της Ένωσης μόνο στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των οργάνων και, ειδικότερα, κατόπιν προσφυγής ακυρώσεως. Συγκεκριμένα, το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 229 ΕΚ) δεν αποτελεί αυτοτελή οδό παροχής ένδικης προστασίας, αλλά έχει ως μόνο αποτέλεσμα τη διεύρυνση των εξουσιών τις οποίες διαθέτει ο δικαστής της Ένωσης στο πλαίσιο της προσφυγής του άρθρου 263 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρου 230 ΕΚ). Επομένως, προσφυγή με την οποία ζητείται από τον δικαστή της Ένωσης να ασκήσει την πλήρη δικαιοδοσία του κατά αποφάσεως επιβολής κυρώσεως περιλαμβάνει ή υποκρύπτει κατ' ανάγκην αίτημα ολικής ή μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως αυτής (διάταξη του Πρωτοδικείου της 9ης Νοεμβρίου 2004, T-252/03, FNICGV κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-3795, σκέψη 25).

208 Βαίνοντας πέραν του απλού ελέγχου νομιμότητας, ο οποίος διενεργείται στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 230 ΕΚ) και ο οποίος δύναται να οδηγήσει είτε στην απόρριψη της προσφυγής ακυρώσεως είτε στην ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως, η πλήρης δικαιοδοσία παρέχει στον δικαστή της Ένωσης την εξουσία να μεταρρυθμίσει την προσβαλλόμενη πράξη, ακόμη και άνευ ακυρώσεώς της, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πραγματικές περιστάσεις, προκειμένου να τροποποιήσει, επί παραδείγματι, το ύψος του επιβληθέντος προστίμου (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 692). Επομένως, σε τομείς στους οποίους η Επιτροπή διατηρεί περιθώριο εκτιμήσεως, όπως ο καθορισμός του συντελεστή προσαυξήσεως του προστίμου λόγω της διάρκειας της παραβάσεως ή η αναγκαιότητα εξασφαλίσεως της αποτρεπτικής λειτουργίας της κυρώσεως ή όπως η αξιολόγηση της ποιότητας και της λυσιτέλειας της συνεργασίας επιχειρήσεως κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, ιδίως σε σχέση με τη συμβολή άλλων επιχειρήσεων, το γεγονός ότι ο έλεγχος νομιμότητας που διενεργείται στο πλαίσιο της προσφυγής ακυρώσεως κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 230 ΕΚ) περιορίζεται στην εξακρίβωση της απουσίας πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως δεν

αποκλείει, κατ' αρχήν, την εκ μέρους του δικαστή της Ένωσης άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 59 απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2005, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 164 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαΐου 2009, T-116/04, Wieland-Werke κατά Επιτροπής, Συλλογή 2009, σ. II-1087, σκέψεις 32, 33 και 124).

209 Στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, ο δικαστής της Ένωσης είναι αρμόδιος να αξιολογεί, βάσει των κριτηρίων που ορίζει ανά περίπτωση το άρθρο 15, παράγραφος 4, του κανονισμού 17 ή το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1/2003, κατά πόσο το ύψος των προστίμων είναι το προσήκον (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-248/98 P, KNP BT κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9641, σκέψη 40, και C-280/98 P, Weig κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9757, σκέψη 41, καθώς και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 58 απόφαση Cascades κατά Επιτροπής, σκέψη 41). Η αξιολόγηση αυτή δύναται να δικαιολογεί την εκ μέρους των διαδίκων προσκόμιση και την εκ μέρους του δικαστή συνεκτίμηση πρόσθετων πληροφοριακών στοιχείων που δεν μνημονεύονται στην απόφαση της Επιτροπής (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, σκέψη 165 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 59 απόφαση της 15ης Ιουνίου 2005, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 164 και 190).

210 Εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των αιτημάτων περί μερικής μεταρρυθμίσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο καλείται, ασκώντας την πλήρη δικαιοδοσία του, να εξετάσει εάν το άρθρο 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως χρήζει μεταρρυθμίσεως, έστω και άνευ ακυρώσεώς του, ούτως ώστε να τροποποιηθεί το ύψος των επιβληθέντων στη FEH και στη FES προστίμων. Στο πλαίσιο αυτό, επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη, πέραν των πλημμελειών οι οποίες επισημάνθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας και επί των οποίων στηρίζεται το αίτημα περί ακυρώσεως του άρθρου 1, στοιχεία ζ΄ και η΄, και του άρθρου 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ομοίως πλημμέλειες οι οποίες προβάλλονται αποκλειστικώς προς στήριξη του αιτήματος μεταρρυθμίσεως του άρθρου 2, στοιχεία δ΄ και στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθώς και το σύνολο των πληροφοριακών στοιχείων που προσκομίσθηκαν από τους διαδίκους στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς και τα οποία κρίνονται λυσιτελή για την αξιολόγηση του προσήκοντος χαρακτήρα του ύψους των επιβληθέντων προστίμων.

*Επί της αδυναμίας νομικού καταλογισμού στη ΓΕΗ ευθύνης για την παράβαση για το διάστημα από τα τέλη Σεπτεμβρίου 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002*

Επιχειρήματα των διαδίκων

211 Στο πλαίσιο του πρώτου, του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει την πλήρη δικαιοδοσία που του απονέμει το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 229 ΕΚ) και να μειώσει ουσιωδώς το ύψος του επιβληθέντος στη ΓΕΗ προστίμου, δεδομένης της αδυναμίας νομικού καταλογισμού σε αυτήν της παραβάσεως για το διάστημα από τα τέλη Σεπτεμβρίου 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002.

212 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο πρώτος, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν και ότι, ως εκ τούτου, το συγκεκριμένο αίτημα της προσφεύγουσας δεν πρέπει να γίνει δεκτό.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

213 Καθόσον με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή νομίμως καταλόγισε στη ΓΕΗ ευθύνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση, παράβαση η οποία συνεχίσθηκε αδιαλείπτως κατά το διάστημα από τα τέλη Σεπτεμβρίου 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002, και καθόσον, επομένως, ο πρώτος, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 139 και 147), δεν δικαιολογείται η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου μεταρρύθμιση, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας που διαθέτει, του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

214 Συνεπώς, επιβάλλεται η απόρριψη του υπό εξέταση αιτήματος περί μερικής μεταρρυθμίσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

*Επί της αδυναμίας νομικού καταλογισμού στη FES ευθύνης για την παράβαση για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002*

Επιχειρήματα των διαδίκων

215 Στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει την πλήρη δικαιοδοσία που του απονέμει το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 229 ΕΚ) και να μειώσει ουσιωδώς το ύψος του επιβληθέντος στη FES προστίμου, δεδομένης της αδυναμίας νομικού καταλογισμού σε αυτήν της ευθύνης για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002.

216 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί και ότι, ως εκ τούτου, το συγκεκριμένο αίτημα της προσφεύγουσας δεν πρέπει να γίνει δεκτό.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

217 Καθόσον με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή νομίμως καταλόγισε στη FES ευθύνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της 1ης Ιουλίου 2001 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 (βλ. ανωτέρω, σκέψη 171), δεν δικαιολογείται η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου μεταρρύθμιση, στο πλαίσιο ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως ως προς το συγκεκριμένο σημείο. Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η απόρριψη του αιτήματος μερικής μεταρρυθμίσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

218 Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο καλείται, ασκώντας την πλήρη δικαιοδοσία του, να μεταρρυθμίσει μερικώς την προσβαλλόμενη απόφαση κατόπιν της ακυρώσεως

του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, αυτής, καθόσον αυτό ερείδεται στην αναιτιολόγητη διαπίστωση ότι η FES μπορούσε να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για την παράβαση για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Ιουνίου 2001 (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 170 και 172).

219 Όσον αφορά την ακριβή έκταση της μεταρρυθμίσεως του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, επιβάλλεται, κατ' αρχάς, η επισήμανση ότι, στην περίπτωση της FES, ο καταλογισμός της ευθύνης για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση, για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Ιουνίου 2001, ελήφθη υπόψη κατά τον καθορισμό του ύψους των επιβλητέων προστίμων, με αποτέλεσμα την προσαύξηση του ποσού των προστίμων, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 498 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

220 Όσον αφορά, εν συνεχεία, τον υπολογισμό της προσαυξήσεως του βασικού ποσού του επιβλητέου στη FES προστίμου σε συνάρτηση με τη διάρκεια της προσαπτόμενης σε αυτήν παραβάσεως, δεν συντρέχει λόγος αποκλίσεως από τη μέθοδο που ακολούθησε η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 492 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, κατά την οποία, για τις παραβάσεις με διάρκεια υπερβαίνουσα το ένα έτος, τα βασικά ποσά των προστίμων προσαυξάνονται κατά 10 % ανά πλήρες έτος παραβάσεως και κατά 5 % για κάθε πρόσθετο διάστημα ίσο ή μεγαλύτερο των έξι μηνών αλλά μικρότερο του έτους. Μολονότι η εν λόγω μέθοδος διαφέρει ελαφρώς από την περιγραφόμενη με τις κατευθυντήριες γραμμές, η οποία, προκειμένου για τις παραβάσεις μέσης διάρκειας (εν γένει από 1 έως 5 έτη), προβλέπει προσαύξηση η οποία δύναται να αγγίξει το 50 % του ποσού που καθορίζεται για τη σοβαρότητα της παραβάσεως, συνάδει με τη συνήθη πρακτική της Επιτροπής κατά την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών. Επιβάλλεται, εξάλλου, η επισήμανση ότι η Επιτροπή εφάρμοσε την εν λόγω μέθοδο επί του συνόλου των επιχειρήσεων που μετέσχαν στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση και ότι η ορθότητα της μεθόδου αυτής δεν αμφισβητήθηκε από την προσφεύγουσα στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής.

221 Τέλος, λαμβανομένης υπόψη της ακυρώσεως του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον το εν λόγω άρθρο ερείδεται στην πεπλανημένη διαπίστωση ότι η FES δύναται να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της

15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Ιουνίου 2001, δεν ευσταθεί πλέον η διαπίστωση που διατυπώνεται με την αιτιολογική σκέψη 498 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ήτοι ότι η παράβαση της FES είναι μακράς διάρκειας, 14 ετών και 4 μηνών, η οποία, συμφώνως προς τις αρχές που μνημονεύονται με την αιτιολογική σκέψη 492 της εν λόγω αποφάσεως, δικαιολογεί προσαύξηση του βασικού ποσού του επιβληθέντος σε αυτήν προστίμου κατά 140 %, αλλά, αντιθέτως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι πρόκειται για παράβαση μέσης διάρκειας, 1 έως 3 ετών, η οποία δικαιολογεί προσαύξηση κατά 10 % του βασικού ποσού, ύψους 1 000 000 ευρώ, του επιβληθέντος στη FES προστίμου, όπως αυτό προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 490 της προσβαλλόμενης αποφάσεως· συνεπώς, το βασικό ποσό του προστίμου που οφείλει η FES, αλληλεγγύως με τη FEH, λόγω της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της 1ης Ιουλίου 2001 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002, πρέπει να καθορισθεί στα 1 100 000 ευρώ, υπό την επιφύλαξη των μειώσεων που ενδεχομένως θα εφαρμοσθούν στο εν λόγω ποσό προκειμένου να ληφθούν δεόντως υπόψη οι ελαφρυντικές περιστάσεις τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 226 έως 268).

*Επί της αδυναμίας νομικού καταλογισμού στις FEH και FES, ως μητρικών εταιρειών της JAEPS, ευθύνης για τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στη σύμπραξη για το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004*

Επιχειρήματα των διαδίκων

222 Στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου ακυρώσεως και της δεύτερης αιτιάσεως που διατυπώνεται με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει την πλήρη δικαιοδοσία που του απονέμει το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 229 ΕΚ) και να μειώσει ουσιωδώς το ύψος του επιβληθέντος στη FEH και στη FES προστίμου, δεδομένης της αδυναμίας νομικού καταλογισμού σε αυτές, ως μητρικές εταιρείες της JAEPS, ευθύνης για τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004.

223 Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως και η δεύτερη αιτίαση που διατυπώνεται στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν και ότι, ως εκ τούτου, το αίτημα της προσφεύγουσας δεν πρέπει να γίνει δεκτό.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

224 Με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή νομίμως καταλόγισε στη FEH και στη FES ευθύνη για τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004 (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 203 και 204). Επομένως, δεν δικαιολογείται η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του και, συνακολούθως, η μεταρρύθμιση του άρθρου 2, στοιχείο στ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

225 Συνεπώς, το υπό εξέταση αίτημα μερικής μεταρρυθμίσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί.

*Επί της αναγκαιότητας μειώσεως του ποσού των επιβληθέντων στη FEH και στη FES προστίμων επί τη βάσει της σημαντικής προστιθέμενης αξίας των πληροφοριών που αυτές παρέσχαν κατά τη διοικητική διαδικασία, κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, ή, επικουρικώς, λόγω της συνδρομής ελαφρυντικής περιστάσεως, κατ' εφαρμογήν των κατευθυντήριων γραμμών*

Επιχειρήματα των διαδίκων

226 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει την πλήρη δικαιοδοσία που του απομένει το άρθρο 261 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 229 ΕΚ) και να μειώσει κατά 50 % το ποσό των επιβληθέντων στη FEH και στη FES προστίμων, βάσει των

παραγράφων 21 και 22, καθώς και της παραγράφου 23, στοιχείο β΄, της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική προστιθέμενη αξία των πληροφοριών που αυτές παρέσχαν στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, με την υποβληθείσα βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως δήλωσή τους, με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και με το έγγραφο της 29ης Σεπτεμβρίου 2006 (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 19, 20 και 25), πληροφοριών χάρις στις οποίες η Επιτροπή μπόρεσε να αποδείξει την παράβαση που υποπτευόταν. Το γεγονός ότι οι πληροφορίες αυτές παρασχέθηκαν μετά την κοινοποίηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν αποκλείει την πλήρωση του κριτηρίου της σημαντικής προστιθέμενης αξίας, κατά την έννοια της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως.

227 Επικουρικώς, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να μειώσει το ύψος των επιβληθέντων στη FEH και στη FES προστίμων, λαμβάνοντας υπόψη ότι, καθόσον η ουσιαστική συνεργασία των δύο εταιρειών κατά τη διοικητική διαδικασία διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως, η συνεργασία αυτή δύναται να αντιμετωπισθεί, βάσει της νομολογίας, ως ελαφρυντική περίσταση δυνάμει του σημείου 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών.

228 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη του αιτήματος.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

229 Προ της επί της ουσίας εξετάσεως του εν λόγω αιτήματος, επιβάλλεται ο προσδιορισμός των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που θίγονται από αυτό και η υπόμνηση των κανόνων που ισχύουν για τη μείωση των προστίμων λόγω αποδεικτικών στοιχείων παρασχεθέντων από την επιχείρηση που μετέσχε στην παράβαση και λόγω ουσιαστικής συνεργασίας αυτής κατά τη διοικητική διαδικασία.

— Επί των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που θίγονται από το αίτημα μεταρρυθμίσεως

230 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 548 έως 550 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε σε σχέση με τη συνεργασία της FEH και της FES κατά τη διοικητική διαδικασία τα ακόλουθα:

«(548) Μετά την κοινοποίηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων στα εμπλεκόμενα μέρη, η Fuji ζήτησε (τη 12η Ιουλίου 2006) μείωση των προστίμων βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, απαιτώντας παράλληλα να ληφθεί συναφώς υπόψη και η απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Την 28η Σεπτεμβρίου 2006 η Fuji συμπλήρωσε τις προγενέστερες δηλώσεις της με πρόσθετη μαρτυρία πρώην υπαλλήλου.

(549) Με τις δηλώσεις της η Fuji περιέγραψε τη σύμπραξη και παραδέχθηκε ότι αυτή υφίστατο υπό την περιγραφόμενη με την ανακοίνωση των αιτιάσεων μορφή. Η Fuji παραδέχθηκε επίσης τη συμμετοχή της στη σύμπραξη κατά το διάστημα από τον Απρίλιο του 1988 έως "τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000", περιέγραψε τις εσωτερικές διαδικασίες της συμπράξεως, όσον αφορά ιδίως τις επαφές μεταξύ των ιαπωνικών επιχειρήσεων, και παρέσχε ορισμένα στοιχεία, μεταξύ των οποίων καταλόγους εγγράφων με έργα τα οποία, βάσει των συνομολογηθέντων κατά τους κανόνες της συμπράξεως, επρόκειτο να υλοποιηθούν μετά τον Σεπτέμβριο του 2000 [βλ. αιτιολογική σκέψη 198]. Εντούτοις, η Fuji αμφισβήτησε τη συμμετοχή της στη σύμπραξη μετά τον Σεπτέμβριο του 2000, καθώς και την ευθύνη της για τη διαπραχθείσα από την JAEPS παράβαση.

(550) Δεδομένου ότι η αίτηση της Fuji είναι μεταγενέστερη της κοινοποιήσεως της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της εν λόγω δηλώσεως, η Επιτροπή εκτιμά ότι η δήλωση της Fuji δεν ενίσχυσε σημαντικά την ικανότητα της ιδίας να αποδείξει τα συναφή γεγονότα, καθώς η Fuji επιβεβαίωσε πραγματικά στοιχεία τα οποία είχαν ήδη αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον από την Επιτροπή βάσει άλλων αποδεικτικών στοιχείων και δεν παρέσχε κάποιο στοιχείο δυνάμενο να θεμελιώσει νέες αιτιάσεις. Ως εκ

τούτου, η συμβολή της Fuji δεν ενείχε σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της κατά τον χρόνο της εκ μέρους της παροχής των αποδεικτικών στοιχείων και δεν δικαιολογεί μείωση του προστίμου κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως.»

— Επί των κανόνων που ισχύουν για τη μείωση των προστίμων λόγω αποδεικτικών στοιχείων παρασχεθέντων από την επιχείρηση που μετέσχε στην παράβαση και λόγω ουσιαστικής συνεργασίας αυτής κατά τη διοικητική διαδικασία

231 Κατά τη νομολογία, οσάκις επιχειρήσεις που μετέσχαν σε παράβαση κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού συνεργάζονται με την Επιτροπή, η μείωση, λόγω της συνεργασίας, του ποσού των προστίμων που πρέπει να επιβληθούν σε αυτές για την παράβαση ερείδεται στην εκτίμηση ότι η εν λόγω συνεργασία διευκολύνει το έργο της Επιτροπής, ήτοι τη διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψη 399· προπαρατεθείσα με τη σκέψη 142 απόφαση του Πρωτοδικείου BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, σκέψη 325, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-338/94, Finnboard κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1617, σκέψη 363).

232 Οι παράγραφοι 20 έως 23 της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως έχουν ως εξής:

«20. Οι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που περιέχονται [στο τμήμα Α, με τίτλο "Μη επιβολή προστίμων"] μπορούν να είναι επιλέξιμες για μείωση προστίμου που θα τους επιβαλλόταν διαφορετικά.

21. Για να πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις, μια επιχείρηση πρέπει να υποβάλει στην Επιτροπή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την πιθανολογούμενη παράβαση που αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή και πρέπει να διακόψει την ανάμειξή της στην πιθανολογούμενη παράβαση το αργότερο κατά τη χρονική στιγμή που υποβάλλει τις αποδείξεις.

22. Η έννοια της "προστιθέμενης αξίας" αναφέρεται στον βαθμό στον οποίο τα παρεχόμενα αποδεικτικά στοιχεία ενισχύουν, από την ίδια τη φύση τους ή/και την έκταση των λεπτομερειών τους, την ικανότητα της Επιτροπής να αποδείξει τα εν λόγω περιστατικά. Κατά την εκτίμηση αυτή, η Επιτροπή θα θεωρήσει κατά κανόνα ότι τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία που χρονολογούνται από τη χρονική περίοδο την οποία αφορούν τα πραγματικά περιστατικά έχουν μεγαλύτερη αξία από τα μεταγενέστερα αποδεικτικά στοιχεία. Επίσης, τα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρονται άμεσα στα εν λόγω πραγματικά περιστατικά θα θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν μεγαλύτερη αξία από εκείνα που αναφέρονται έμμεσα μόνο σε αυτά.

23. Σε κάθε οριστική απόφαση που εκδίδει μετά το τέλος της διοικητικής διαδικασίας, η Επιτροπή θα προσδιορίσει:

α) κατά πόσον τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέσχε μια επιχείρηση σε μια δεδομένη χρονική στιγμή αντιπροσώπευαν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τις αποδείξεις που η Επιτροπή είχε τότε στην κατοχή της·

β) το επίπεδο της μείωσης του προστίμου του οποίου θα τύχει μια επιχείρηση […].

Προκειμένου να προσδιορίσει το επίπεδο της μείωσης του προστίμου […], η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της τη χρονική στιγμή κατά την οποία τα αποδεικτικά στοιχεία που πληρούν την προϋπόθεση [της παραγράφου] 21 υποβλήθηκαν και τον βαθμό της

"προστιθέμενης αξίας" που αυτά τα στοιχεία αντιπροσωπεύουν. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να λάβει υπόψη της τον βαθμό και τη διάρκεια της συνεργασίας της επιχείρησης μετά την ημερομηνία υποβολής των αποδεικτικών στοιχείων.

Επιπλέον, εάν μια επιχείρηση παράσχει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά τα οποία αγνοούσε προηγουμένως η Επιτροπή και τα οποία έχουν άμεση σχέση με τη βαρύτητα ή τη διάρκεια της πιθανολογούμενης σύμπραξης (καρτέλ), η Επιτροπή δεν θα λάβει υπόψη τα στοιχεία αυτά κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου που θα επιβάλει στην επιχείρηση που παρέσχε τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία.»

233 Οι κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν ότι η νέα μέθοδος υπολογισμού του ύψους των προστίμων ακολουθεί σύστημα το οποίο στηρίζεται στον προσδιορισμό ενός βασικού ποσού επί του οποίου εφαρμόζονται προσαυξήσεις, εάν συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, και μειώσεις, εάν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις.

234 Το σημείο 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών ορίζει ότι ελαφρυντική περίπτωση δικαιολογούσα μείωση του βασικού ποσού του προστίμου δύναται, επί παραδείγματι, να συνιστά η ουσιαστική συνεργασία της επιχειρήσεως κατά τη διαδικασία, πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως.

235 Μολονότι η ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχειρίσεως και οι κατευθυντήριες γραμμές, αποτέλεσμα περιορισμού τον οποίο η ίδια η Επιτροπή έχει επιβάλει στα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει (βλ. ανωτέρω, σκέψη 208), δεν αποτελούν κανόνες δικαίου τους οποίους η Διοίκηση υποχρεούται να τηρεί σε κάθε περίπτωση, καθορίζουν κανόνες συμπεριφοράς που υποδεικνύουν την ακολουθητέα πρακτική, από την οποία η Διοίκηση δεν δύναται, κατά την άσκηση της εξουσίας επιβολής προστίμου λόγω παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, να παρεκκλίνει σε συγκεκριμένη περίπτωση, άνευ επικλήσεως λόγων σύμφωνων με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., συναφώς και κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 196 απόφαση Itochu κατά Επιτροπής, σκέψη 63 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

— Επί των πληροφοριών και στοιχείων που παρέσχαν η FEH και η FES, τα οποία, κατά την εκτίμησή τους, αφενός, ενέχουν «σημαντική προστιθέμενη αξία» σε σχέση με τα στοιχεία που η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της, και, αφετέρου, συνιστούν «ουσιαστική συνεργασία» κατά τη διοικητική διαδικασία

236 Η προσφεύγουσα αναφέρεται, εν προκειμένω, σε ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία τα οποία η FEH και η FES παρέσχαν στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, σχετικά με την ύπαρξη του κοινού συμφώνου από το 1988 και τον αμοιβαίο χαρακτήρα αυτού, τα οποία μνημονεύονται με την αιτιολογική σκέψη 255 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, καθώς και σε σειρά εγγράφων, μεταξύ των οποίων καταλέγονται συμφωνίες συνομολογηθείσες στο πλαίσιο της συμπράξεως σε σχέση με δεκατρία διαφορετικά έργα EMMA, για τα οποία γίνεται λόγος με την αιτιολογική σκέψη 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

237 Η Επιτροπή υποστηρίζει εν γένει ότι οι πληροφορίες και τα εν λόγω έγγραφα δυσχερώς θα μπορούσαν να θεωρηθούν στοιχεία τα οποία ενέχουν «σημαντική προστιθέμενη αξία» και συνιστούν «ουσιαστική συνεργασία» της FEH και της FES στην έρευνα, καθώς παρασχέθηκαν στην Επιτροπή μετά την κοινοποίηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και, συνεπώς, σε στάδιο κατά το οποίο η Επιτροπή είχε ήδη αποσαφηνίσει τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων στηρίζεται εν προκειμένω καθώς και τον νομικό χαρακτηρισμό τους, όπως προκύπτει, εξάλλου, από την παράγραφο 26 της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως.

238 Η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει, βεβαίως, να παρέχει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να λάβουν πράγματι γνώση των συμπεριφορών που τους προσάπτει η Επιτροπή· η επιταγή αυτή τηρείται οσάκις η τελική απόφαση δεν αποδίδει στους ενδιαφερομένους παραβάσεις διαφορετικές εκείνων που τους προσάπτονται με την ανακοίνωση των αιτιάσεων και εφόσον αυτή στηρίζεται αποκλειστικώς σε πραγματικά περιστατικά επί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να τοποθετηθούν (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψη 138, και προπαρατεθείσα με τη σκέψη 209 απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 47· συναφώς βλ., επίσης, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 98 απόφαση ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκέψη 94). Εντούτοις, μολονότι οι παραβάσεις που καταλογίζονται σε

επιχείρηση με απόφαση της Επιτροπής δεν πρέπει να διαφέρουν από τις γνωστοποιηθείσες με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, το αυτό δεν ισχύει για τα πραγματικά περιστατικά που ελήφθησαν υπόψη, διότι, ως προς αυτά, αρκεί να έχει δοθεί στις οικείες επιχειρήσεις η δυνατότητα να διατυπώσουν την άποψή τους επί του συνόλου των εις βάρος τους θεωρηθέντων ως αποδεδειγμένων γεγονότων. Τούτο έχει γίνει ρητώς δεκτό από τον δικαστή της Ένωσης, ο οποίος έχει κρίνει ότι ουδεμία διάταξη απαγορεύει στην Επιτροπή να κοινοποιεί στους ενδιαφερομένους, μετά την αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, νέα έγγραφα τα οποία εκτιμά ότι στηρίζουν τη θέση της, υπό τον όρον ότι παρέχεται στις οικείες επιχειρήσεις ο αναγκαίος χρόνος προκειμένου να διατυπώσουν συναφώς την άποψή τους (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-23/99, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1705, σκέψη 190· συναφώς βλ., επίσης, απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG-Telefunken κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψη 29).

239 Μολονότι είναι αληθές ότι η ημερομηνία υποβολής αποδεικτικών στοιχείων στην Επιτροπή ασκεί επιρροή στον χαρακτηρισμό τους ως στοιχείων σημαντικής προστιθέμενης αξίας, καθόσον ο χαρακτηρισμός αυτός εξαρτάται από τα αποδεικτικά στοιχεία που περιέχονται ήδη στον φάκελο της Επιτροπής κατά την ημερομηνία υποβολής των νέων αυτών στοιχείων, το γεγονός και μόνον ότι τα εν λόγω στοιχεία υποβλήθηκαν μετά την κοινοποίηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να κομίζουν αυτά, ακόμη και σε αυτό το προχωρημένο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, σημαντική προστιθέμενη αξία. Ειδικότερα, με αίτηση βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως υποβαλλόμενη μετά την αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, μια επιχείρηση δύναται να επικεντρωθεί στα πραγματικά περιστατικά τα οποία, κατά την άποψή της, δεν έχουν αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον, προκειμένου να προσδώσει στα υποβαλλόμενα στοιχεία σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει ήδη στην κατοχή της η Επιτροπή.

240 Εξάλλου, η παράγραφος 26 της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως επιβάλλει απλώς στην Επιτροπή μια διαδικαστική υποχρέωση. Το εν λόγω άρθρο δεν ορίζει ότι κάθε συνεργασία επιχειρήσεως στην απόδειξη της παραβάσεως στερείται κατ' ανάγκην οιασδήποτε αξίας αν επέρχεται μετά την κοινοποίηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Επιβάλλεται, επιπροσθέτως, η επισήμανση ότι μια τέτοια συνεργασία δύναται να αποδειχθεί ιδιαιτέρως λυσιτελής στην περίπτωση κατά την οποία τα υποβαλλόμενα από την επιχείρηση στοιχεία ήταν προηγουμένως άγνωστα στην

Επιτροπή και ασκούν άμεση επιρροή επί της σοβαρότητας ή της διάρκειας της εικαζόμενης συμπράξεως.

— Επί των πληροφοριακών στοιχείων που παρέσχαν η FEH και η FES σε σχέση με την ύπαρξη του κοινού συμφώνου από το 1988 και τον αμοιβαίο χαρακτήρα αυτού

241 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η υπόμνηση ότι, με την αιτιολογική σκέψη 125 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή δέχθηκε ότι το «κοινό σύμφωνο» ήταν μια άγραφη συμφωνία συνομολογηθείσα μεταξύ των ιαπωνικών και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, βάσει της οποίας «Ιάπωνες όφειλαν να μην μετέχουν σε διαγωνισμούς για έργα [EMMA] στην Ευρώπη και, αντιστρόφως, οι Ευρωπαίοι να μη μετέχουν σε διαγωνισμούς για έργα [EMMA] στην Ιαπωνία», ενώ «οι αγορές της Ιαπωνίας και των ευρωπαϊκών χωρών στις οποίες οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις-μέλη της συμπράξεως απήλαυαν προνομιούχων θέσεων προορίζονταν αποκλειστικώς για τα οικεία μέλη της συμπράξεως, αποκλειόμενης οιασδήποτε παρεμβολής άλλων μελών της συμπράξεως». Με την αιτιολογική σκέψη 261 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης ότι, «[π]έραν της λογικής της συμπράξεως […], αποδεικνύεται, βάσει των δηλώσεων των [μελών της συμπράξεως] και άλλων αποδεικτικών εγγράφων, ότι η αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμφωνία υφίστατο και προέβλεπε, μεταξύ άλλων, τον αμοιβαίο σεβασμό του μεγαλύτερου τμήματος της αγοράς του ΕΟΧ από τους Ιάπωνες και της ιαπωνικής αγοράς από τους Ευρωπαίους», ότι «[απεδεικνύετο] ομοίως ότι, στο πλαίσιο του εποπτικού ελέγχου που ασκείτο επί των συνολικών ποσοστώσεων, οι εντός του ΕΟΧ πωλήσεις που πραγματοποιούνταν σε χώρες άλλες πλην των κατασκευαστριών χώρων καταλογίζονταν στις συνολικές ποσοστώσεις» και ότι «[ο] μηχανισμός αυτός αποκάλ[υπτε], εξ ορισμού και εκ της απλής εφαρμογής του, την επιδίωξη περιοριστικού σκοπού […]».

242 Το κοινό σύμφωνο αποτελεί το μοναδικό στοιχείο από το οποίο δύναται να συναχθεί ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις «έλαβαν πράγματι μέρος», κατά τη διατύπωση της αιτιολογικής σκέψεως 261 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1 αυτής παράβαση. Συγκεκριμένα, αφενός, όπως προκύπτει από τις

αιτιολογικές σκέψεις 119, 126, 244 και 246 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η συμφωνία GQ, της οποίας οι ιαπωνικές επιχειρήσεις αποτελούσαν συμβαλλόμενα μέρη, δεν ετύγχανε εφαρμογής στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Αφετέρου, όπως προκύπτει, επί παραδείγματι, από την αιτιολογική σκέψη 247, με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή δεν δέχθηκε ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις μετείχαν σε συμφωνίες οι οποίες είχαν άμεσο αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή αγορά, όπως η συμφωνία EQ. Υπό αυτές τις συνθήκες, το στοιχείο που καθιστά δυνατή τη σύνδεση των ιαπωνικών επιχειρήσεων με την αγορά του ΕΟΧ και το οποίο αποτελεί, ως εκ τούτου, το έρεισμα για την αρμοδιότητα της Επιτροπής επί των εν λόγω επιχειρήσεων είναι ακριβώς το κοινό σύμφωνο, όπως αυτό περιγράφεται με τις αιτιολογικές σκέψεις 125 και 261 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

243 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 125 έως 132 και 255 έως 264 της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη του κοινού συμφώνου, όπως αυτό περιγράφεται με τις αιτιολογικές σκέψεις 125 και 261 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε αποκλειστικώς στη συμπεριφορά των οικείων επιχειρήσεων στην αγορά, όπως εσφαλμένως διατείνεται η προσφεύγουσα, αλλά σε μια «δέσμη συγκλινόντων ενοχοποιητικών στοιχείων», την οποία συνθέτουν ειδικότερα:

— οι δηλώσεις του ομίλου Areva (βλ. υποσημειώσεις 70 και 71 της προσβαλλόμενης αποφάσεως) και οι δηλώσεις της ABB (βλ. υποσημείωση 72 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), από τις οποίες προκύπτει ότι η σύμπραξη απέβλεπε στη διατήρηση του status quo, λαμβάνοντας υπόψη τα μερίδια και τις προνομιούχες θέσεις που τα μέλη αυτής κατείχαν παραδοσιακώς στην αγορά (βλ. αιτιολογική σκέψη 124 της προσβαλλόμενης αποφάσεως)·

— οι δηλώσεις της ABB και, ιδίως, ενός εκ των πρώην υπαλλήλων της, του M., άμεσου μάρτυρα των γεγονότων (βλ. υποσημειώσεις 73 έως 75 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), καθώς και οι δηλώσεις των FEH και FES (βλ. υποσημείωση 76 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), κατά τις οποίες η διαμοίραση των έργων σε παγκόσμιο επίπεδο βασιζόταν στο κοινό σύμφωνο (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 125, 255, 262 και 263 της προσβαλλόμενης αποφάσεως)·

— το γεγονός ότι ούτε η Alstom, ούτε οι εταιρείες του ομίλου Areva, ούτε ο όμιλος VA Tech είχαν αμφισβητήσει δημοσίως την ύπαρξη του κοινού συμφώνου (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 124, 127 και 253 της προσβαλλόμενης αποφάσεως)·

— η συμφωνία GQ και το παράρτημα 2 αυτής, όπως κοινοποιήθηκαν από την ABB, καθόσον περιελάμβαναν κατάλογο αποκλειόμενων χωρών, αποτελούμενο αρχικώς, μεταξύ άλλων, από την Ιαπωνία και την πλειονότητα των χωρών της Δυτικής Ευρώπης και, εν συνεχεία, επεκταθέντα στην αγορά της «Ευρώπης», ο οποίος επέτρεπε την εφαρμογή επί των εν λόγω περιοχών ειδικών κανόνων αναθέσεως, συμφώνως προς το πνεύμα του κοινού συμφώνου (αιτιολογική σκέψη 126 και υποσημείωση 62 της προσβαλλόμενης αποφάσεως)·

— τα κοινοποιηθέντα από την ABB ή τις εταιρείες του ομίλου Hitachi ή την JAEPS έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία που ανάγονται στον χρόνο της παραβάσεως, τα οποία μαρτυρούν, πρώτον, ότι η ανάθεση στις ιαπωνικές επιχειρήσεις έργων EMMA στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν και, επί μακρόν, στην Ανατολική Ευρώπη δεν απεκλείετο, δεύτερον, ότι, κατά την αναδιοργάνωση της συμπράξεως το 2002, διεξήχθησαν διαβουλεύσεις μεταξύ ιαπωνικών και ευρωπαϊκών επιχειρήσεων επί του ζητήματος, εάν η Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη αποτελούσε αγορά των Ευρωπαίων και, τρίτον, ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις είχαν διαμοιρασθεί τα αντίστοιχα έργα EMMA στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων, από το 2002, έργων EMMA στην Ανατολική Ευρώπη (αιτιολογικές σκέψεις 127, 128 και 256 της προσβαλλόμενης αποφάσεως)·

— η απάντηση της FEH και της FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, οι δηλώσεις των εταιρειών του ομίλου Hitachi ή της JAEPS [υποσημειώσεις 85 και 86 της προσβαλλόμενης αποφάσεως], καθώς και διάφορα κοινοποιηθέντα από την ABB έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία που ανάγονται στον χρόνο της παραβάσεως, τα οποία μαρτυρούν ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις ήταν ομοίως ενήμερες για την ύπαρξη συμφωνιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο (χωρίς κατ' ανάγκην να γνωρίζουν τις λεπτομέρειες ή τις επιμέρους πτυχές τους) σε σχέση με έργα EMMA, καθώς και ενήμερες για έργα EMMA, ιδίως ορισμένα έργα EMMA στην Ευρώπη, τα οποία είχαν διαμοιρασθεί οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις· οι ιαπωνικές επιχειρήσεις είχαν επίσης ενημερωθεί εκ των προτέρων, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το παράρτημα 2 της συμφωνίας EQ δυνατότητας κοινοποιήσεως, για ορισμένα έργα

ΕΜΜΑ στην Ευρώπη, όχι μόνο στην Ισλανδία, αλλά και σε ορισμένες χώρες που αποκλείονταν από το παράρτημα 2 της συμφωνίας GQ (αιτιολογικές σκέψεις 119 και 129 έως 132 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).

244 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι δηλώσεις της FEH και της FES σε σχέση με την ύπαρξη του κοινού συμφώνου από το 1988 και τον αμοιβαίο χαρακτήρα αυτού, όπως επισημαίνεται με την αιτιολογική σκέψη 255 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, έχουν σημαντική προστιθέμενη αξία για την Επιτροπή, καθόσον πρόκειται για δηλώσεις οι οποίες παρέσχαν στο εν λόγω όργανο τη δυνατότητα να αποδείξει την ύπαρξη και το εύρος του κοινού συμφώνου επαρκώς κατά νόμον, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων της νομολογίας και της εύλογης εναλλακτικής εξηγήσεως ότι υφίσταντο ισχυροί φραγμοί στην είσοδο στην ευρωπαϊκή αγορά των έργων ΕΜΜΑ, οι οποίοι απωθούσαν τους Ιάπωνες προμηθευτές από τα εν λόγω προϊόντα, εξηγήσεως που είχε προβληθεί ή υποστηριχθεί από τις εταιρείες του ομίλου Hitachi ή τη JAEPS, την Toshiba, τη Melco, τις ίδιες τις FEH και FES, τις εταιρείες του ομίλου Areva και από τον όμιλο VA Tech.

245 Δεν αμφισβητείται ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, η FEH και η FES αναγνώρισαν, το πρώτον με την απάντησή τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, την ύπαρξη του κοινού συμφώνου, δηλώνοντας τα ακόλουθα:

«Μολονότι η Fuji ήταν ενήμερη για το κοινό σύμφωνο, βάσει του οποίου οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν θα επιχειρούσαν να διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά, τούτος δεν ήταν ο κύριος λόγος της απουσίας της από τις πωλήσεις έργων ΕΜΜΑ στην Ευρώπη. Η Fuji δεν αποτελούσε σημαντικό και υπολογίσιμο προμηθευτή έργων ΕΜΜΑ στην Ευρώπη για τους ακόλουθους λόγους […]».

246 Παρελκούσης της παραπομπής στις μεταγενέστερες δηλώσεις της FEH και της FES, εκ των ανωτέρω δύναται να συναχθεί ότι, όπως επισημαίνεται με τις αιτιολογικές

σκέψεις 125 και 255 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η FEH και η FES επιβεβαίωσαν πράγματι, αν και κατά τρόπο σχετικώς ασαφή, την ύπαρξη του κοινού συμφώνου και ουσιώδες τμήμα του περιεχομένου του, ήτοι ότι οι Ιάπωνες κατασκευαστές είχαν δεσμευθεί να μη διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά. Εξάλλου, με υποσημείωση της απαντήσεώς τους επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η FEH και η FES επισήμαναν ότι «οι Ιάπωνες κατασκευαστές δεν αποτελούσαν συμβαλλόμενα μέρη της [συμφωνίας EQ]», ότι, «[ω]ς εκ τούτου, οι εκπρόσωποι της Fuji δεν γνώριζαν εάν η [συμφωνία EQ] είχε ή όχι συνομολογηθεί στη Βιέννη», ότι «[α]υτοί δεν γνώριζαν ούτε το περιεχόμενο της [συμφωνίας EQ]» και ότι, «[ε]πιπροσθέτως, […], πληροφορίες σχετικές με την ανάθεση έργων [EMMA] στις ευρωπαϊκές χώρες που είχαν αποκλεισθεί από το παράρτημα 2 της συμφωνίας GQ δεν κοινοποιούνταν συστηματικώς στους Ιάπωνες κατασκευαστές». Η δήλωση αυτή δύναται να θεωρηθεί επιβεβαίωση της εκ μέρους των ιαπωνικών επιχειρήσεων γνώσεως των διαμοιρασθέντων μεταξύ των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων έργων EMMA, ομοίως σε ορισμένες χώρες που είχαν αποκλεισθεί από το παράρτημα 2 της συμφωνίας GQ. Εν αντιθέσει, όμως, προς την επισήμανση στην οποία προέβη η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 129 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό, υπό το φως των εν λόγω στοιχείων, ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις γνώριζαν ομοίως την ύπαρξη συμφωνιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

247 Εντούτοις, από τις προπαρατεθείσες με τη σκέψη 243 της παρούσας αποφάσεως αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλόμενης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 88, 91 και 95 αυτής, προκύπτει ότι, όταν η Επιτροπή έλαβε γνώση των εν λόγω δηλώσεων, οι οποίες υποβλήθηκαν το πρώτον με την από 30 Ιουνίου 2006 απάντηση των FEH και FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, είχε στην κατοχή της τα αποδεικτικά στοιχεία για τα οποία έγινε λόγος ανωτέρω, με τη σκέψη 243 της παρούσας αποφάσεως, ήτοι τις έγγραφες αποδείξεις που της είχαν κοινοποιήσει η ABB και οι εταιρείες του ομίλου Hitachi ή η JAEPS, καθώς και ρητές δηλώσεις των εταιρειών του ομίλου Areva, της ABB και των εταιρειών του ομίλου Hitachi ή της JAEPS, από τις οποίες, κατά την Επιτροπή, μπορούσε να συναχθεί λογικώς η ύπαρξη «κοινού συμφώνου», όπως το περιγραφόμενο με την αιτιολογική σκέψη 125 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

248 Με τις αιτιολογικές σκέψεις 258 και 261 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε, κατ' ουσίαν, ότι η ύπαρξη «κοινού συμφώνου», όπως το περιγραφόμενο με την αιτιολογική σκέψη 125 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, μπορούσε να

συναχθεί από δηλώσεις μελών της συμπράξεως και από άλλες έγγραφες αποδείξεις που περιλαμβάνονταν στον φάκελο, καθόσον, λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω στοιχείων, ένα τέτοιο συμπέρασμα αποτελούσε εύλογη και σύμφωνη με τη λογική της συμπράξεως εξήγηση. Ειδικότερα, όπως επισήμανε η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 258 έως 260 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η ύπαρξη «κοινού συμφώνου», όπως το περιγραφόμενο με την αιτιολογική σκέψη 125 της εν λόγω αποφάσεως, εξηγεί κατά τρόπο εύλογο τα ακόλουθα:

— τους λόγους για τους οποίους οι πωλήσεις σε ορισμένες χώρες του ΕΟΧ (ήτοι σε αυτές που δεν θεωρούνταν «κατασκευάστριες χώρες») καταλογίζονταν στις ποσοστώσεις της συμπράξεως και ελέγχονταν από τα συμβαλλόμενα μέρη των εν λόγω συμφωνιών, ενώ, αντιθέτως, οι πωλήσεις στην Ιαπωνία και στις λοιπές χώρες του ΕΟΧ («κατασκευάστριες χώρες») δεν καταλογίζονταν (αιτιολογική σκέψη 258 της προσβαλλόμενης αποφάσεως)·

— τους λόγους για τους οποίους οι παγκόσμιες ποσοστώσεις περιελάμβαναν τις πωλήσεις στην πλειονότητα των χωρών της Ευρώπης, καθώς και τους λόγους για τους οποίους η διαφορετική αντιμετώπιση των πωλήσεων εντός του ΕΟΧ δεν εμφανιζόταν στα κείμενα ως είχε, καθώς, στο σύνολό τους, οι χώρες του ΕΟΧ παρετίθεντο απλώς στη συμφωνία GQ ως αποκλειόμενες περιοχές (αιτιολογική σκέψη 258 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), και

— τους λόγους για τους οποίους οι ιαπωνικές επιχειρήσεις δεν μετείχαν συχνότερα σε διαγωνισμούς στην Ευρώπη, καθώς και το γεγονός ότι επί δεκαέξι έτη δεν είχαν καν μελετήσει το ενδεχόμενο να διεισδύσουν στην ευρωπαϊκή αγορά χρησιμοποιώντας μέσα ανάλογα προς αυτά που χρησιμοποιούσαν σε αγορές στον υπόλοιπο κόσμο (αιτιολογικές σκέψεις 259 και 260 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).

249 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει εντούτοις ότι οι δηλώσεις μελών της συμπράξεως και οι λοιπές έγγραφες αποδείξεις επί των οποίων η Επιτροπή στηρίζει την εξήγησή της

περί της υπάρξεως «κοινού συμφώνου» ήταν αλυσιτελείς, καθόσον ήταν διατυπωμένες κατά τρόπο διφορούμενο και δεν αρκούσαν για την απόκρουση της εύλογης εναλλακτικής εξηγήσεως που παρασχέθηκε από διάφορες μετασχούσες στη σύμπραξη επιχειρήσεις, κατά την οποία η ύπαρξη ισχυρών φραγμών εισόδου δεν καθιστούσε εμπορικώς ελκυστική, για τους Ιάπωνες κατασκευαστές προϊόντων EMMA, την είσοδο στην αντίστοιχη ευρωπαϊκή αγορά.

250 Επιβάλλεται, ωστόσο, η επισήμανση, ότι η εναλλακτική εξήγηση στην οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα είναι ανακόλουθη προς τις δηλώσεις μελών της συμπράξεως και προς τις λοιπές έγγραφες αποδείξεις, ιδίως αυτές για τις οποίες έγινε λόγος με τη σκέψη 243 της παρούσας αποφάσεως, από τις οποίες προκύπτει ότι, κατά την αναδιοργάνωση της συμπράξεως το 2002, διεξήχθησαν διαβουλεύσεις μεταξύ των ιαπωνικών και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων επί του ζητήματος εάν οι αγορές της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης αποτελούσαν αγορές προοριζόμενες αποκλειστικώς για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις ήταν ομοίως ενήμερες, στο πλαίσιο της συμπράξεως, για την ανάθεση ορισμένων έργων EMMA εντός της Ευρώπης, τούτο δε παρά το γεγονός ότι όλες οι χώρες του ΕΟΧ χαρακτηρίζονταν στη συμφωνία GQ ως περιοχές αποκλειόμενες, με αποτέλεσμα να μην είναι, a priori, αναγκαίος ο καταλογισμός τους στην κοινή ευρωπαϊκή ποσόστωση, καθώς και ότι οι ιαπωνικές επιχειρήσεις ενημερώνονταν ομοίως, εκ των προτέρων, για ορισμένα έργα EMMA εντός της Ευρώπης, όχι μόνο στην Ισλανδία, αλλά και σε ορισμένες χώρες που αποκλείονταν από το παράρτημα 2 της συμφωνίας GQ. Όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή με τις αιτιολογικές σκέψεις 256 και 257 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η ύπαρξη τέτοιων διαβουλεύσεων είναι, αντιθέτως, συμβατή με το γεγονός ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αντιμετώπιζαν τις ομόλογές τους ιαπωνικές επιχειρήσεις ως σοβαρούς εν δυνάμει ανταγωνιστές στις ευρωπαϊκές αγορές, με το γεγονός ότι, προ του 2002, οι ιαπωνικές επιχειρήσεις είχαν λάβει μέρος σε διαγωνισμούς στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ή είχαν πωλήσει προϊόντα EMMA για χρήση εντός αυτής της ζώνης, καθώς και με το γεγονός ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις είχαν δεχθεί, στο πλαίσιο μιας συμπράξεως που αποσκοπούσε στη διατήρηση των μεριδίων που τα μέλη αυτής κατείχαν παραδοσιακώς την αγορά, να «θυσιάσουν» έργα EMMA εκτός Ευρώπης, καταλογίζοντας ευρωπαϊκά έργα EMMA (εκτός «κατασκευαστριών χωρών») στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ συνολική ποσόστωσή τους, εις αντάλλαγμα της δυνατότητας να ελέγχουν το δικό τους επίπεδο τιμών στην Ευρώπη.

251 Επιπροσθέτως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της δηλώσεις της ABB, για τις οποίες έγινε λόγος με την αιτιολογική σκέψη 243 της παρούσας αποφάσεως, οι οποίες επιβεβαίωναν τα συμπεράσματά της περί της υπάρξεως κοινού συμφώνου και περί του περιεχομένου αυτού, συμπεράσματα τα οποία «[μπορούσαν] να συναχθούν αντικειμενικώς από τον συνολικό μηχανισμό της συμπράξεως», κατά τη διατύπωση που χρησιμοποιεί η Επιτροπή με την αιτιολογική σκέψη 262 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, βάσει των δηλώσεων μελών της συμπράξεως και των λοιπών έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων για τα οποίες έγινε λόγος με τη σκέψη 243 της παρούσας αποφάσεως. Εξάλλου, από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή ανταποκρινόμενη στο αίτημα του Γενικού Δικαστηρίου (βλ. ανωτέρω, σκέψη 37) προκύπτει ότι την 30ή Ιουνίου 2006 και συγχρόνως με την απάντηση των FEH και FES επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή είχε στην κατοχή της την απάντηση των εταιρειών του ομίλου Hitachi ή της JAEPS επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η οποία επιβεβαίωνε ότι ορισμένα έργα EMMA εντός της Ευρώπης (εκτός «κατασκευαστριών χωρών») καταλογίζονταν στην προβλεπόμενη από τη συμφωνία GQ συνολική ευρωπαϊκή ποσόστωση.

252 Επομένως, μολονότι, ως μέρος της «δέσμης συγκλινόντων ενοχοποιητικών στοιχείων» επί των οποίων η Επιτροπή θεμελίωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, οι δηλώσεις της FEH και της FES ήταν έως έναν βαθμό λυσιτελείς, αυτές επιβεβαίωσαν απλώς, κατά τρόπο λιγότερο ακριβή και σαφή σε σχέση με τις προγενέστερες δηλώσεις της ABB, την ύπαρξη και το περιεχόμενο κοινού συμφώνου, στοιχεία τα οποία μπορούσαν να συναχθούν από τις δηλώσεις μελών της συμπράξεως και από τις λοιπές έγγραφες αποδείξεις που είχαν υποβληθεί στην Επιτροπή και οι οποίες αναφέρθηκαν με τη σκέψη 243 της παρούσας αποφάσεως.

253 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, καίτοι δεν στερούνται αποδεικτικής αξίας, οι σχετικώς αόριστες δηλώσεις της FEH και της FES δεν κόμισαν σημαντική προστιθέμενη αξία σε σχέση με τα στοιχεία που είχε στην κατοχή της η Επιτροπή κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή και δεν δικαιολογούσαν την εκ μέρους της μείωση του επιβλητέου σε αυτές προστίμου, βάσει των παραγράφων 21, 22 και 23 της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως.

254 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η συνεργασία των FEH και FES δικαιολογεί τουλάχιστον μείωση του προστίμου κατ' εφαρμογήν του σημείου 3, έκτη

περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών, πρέπει να υπομνησθεί ότι, καθόσον η εν λόγω διάταξη προβλέπει ως ελαφρυντική περίσταση την «ουσιαστική συνεργασία της επιχείρησης στο πλαίσιο της διαδικασίας, πέραν του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως [περί επιεικούς μεταχειρίσεως]», αναφέρεται κατ' ανάγκην, τουλάχιστον προκειμένου για τις οριζόντιες συμπράξεις τις οποίες αφορά η εν λόγω ανακοίνωση, σε συνεργασία η οποία δεν αρκεί για να δικαιολογήσει μείωση βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως (βλ., συναφώς και κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 88 απόφαση Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, σκέψη 307).

255 Επιβάλλεται, εντούτοις, η υπόμνηση ότι, προκειμένου να δικαιολογεί μείωση του ποσού του προστίμου λόγω συνεργασίας, η συμπεριφορά επιχειρήσεως πρέπει να διευκολύνει το έργο της Επιτροπής σε σχέση με τον εντοπισμό και την καταστολή παραβάσεων των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ., κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 88 απόφαση Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, σκέψη 308 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η κατάσταση στην οποία αναφέρεται το σημείο 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών αποτελεί εξαιρετική κατάσταση όσον αφορά τις οριζόντιες συμπράξεις τις οποίες αφορούν οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, δεδομένου ότι πρέπει να πρόκειται για «ουσιαστική» συνεργασία η οποία να έχει διευκολύνει μεν το έργο της Επιτροπής, χωρίς όμως να καλύπτεται από την ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχειρίσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα με τη σκέψη 88 απόφαση Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής).

256 Εν προκειμένω, οι δηλώσεις της FEH και της FES δεν μπορούν να θεωρηθούν δηλώσεις οι οποίες διευκόλυναν το έργο της Επιτροπής όσον αφορά τον εντοπισμό και την καταστολή παραβάσεων των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, καθώς, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, με τη σκέψη 252, αυτές επιβεβαίωσαν απλώς, δευτερευόντως και κατά τρόπο λιγότερο ακριβή και σαφή σε σχέση με τις προγενέστερες δηλώσεις της ABB, την ύπαρξη και το περιεχόμενο κοινού συμφώνου, στοιχεία τα οποία μπορούσαν ήδη να συναχθούν από τις δηλώσεις μελών της συμπράξεως και από τις λοιπές έγγραφες αποδείξεις που είχαν υποβληθεί στην Επιτροπή, ιδίως δε από τα μνημονευθέντα με τη σκέψη 243 της παρούσας αποφάσεως στοιχεία.

257 Συνακολούθως, επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι οι δηλώσεις της FEH και της FES δεν δικαιολογούσαν μείωση του ποσού των επιβλητέων σε αυτές προστίμων λόγω ουσιαστικής συνεργασίας τους στο πλαίσιο της διαδικασίας, κατά την έννοια του σημείου 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών. Ως εκ τούτου, δεν δικαιολογείται μεταρρύθμιση, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας που αυτό διαθέτει, του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

258 Συνεπώς, επιβάλλεται η εν όλω απόρριψη του σχετικού αιτήματος της προσφεύγουσας.

— Επί των διαφόρων εγγράφων, ιδίως δε δελτίων συμφωνίας, τα οποία είναι σύγχρονα των πραγματικών περιστατικών και σχετίζονται με δεκατρία διαφορετικά έργα EMMA που καλύπτονταν από τις συμφωνίες της συμπράξεως

259 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, επιπροσθέτως, ότι τα διάφορα έγγραφα που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, ιδίως δε δελτία συμφωνίας τα οποία ήταν σύγχρονα των πραγματικών περιστατικών και αφορούσαν δεκατρία διαφορετικά έργα EMMA που καλύπτονταν από τις συμφωνίες της συμπράξεως, ενείχαν σημαντική προστιθέμενη αξία για την καθής, καθώς ενίσχυσαν την ικανότητά της να αποδείξει ότι η σύμπραξη δεν τερματίσθηκε μετά τη συνάντηση η οποία είχε λάβει χώρα την [*εμπιστευτικό*] σε [*εμπιστευτικό*].

260 Επιβάλλεται η επισήμανση ότι τα έγγραφα στα οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα δεν μνημονεύονταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, αλλά επισημάνθηκαν το πρώτον με την αιτιολογική σκέψη 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

261 Εξάλλου, από την προσβαλλόμενη απόφαση καθώς και από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι τα δεδομένα σχετικά με τα έργα EMMA με τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*] προέρχονται από δελτία συμφωνίας και από άλλα ειδικά έγγραφα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 2 της δηλώσεως που υπέβαλαν η FEH και η FES βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως. Μολονότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε την προέλευση των δεδομένων που αφορούν το έργο EMMA με αριθμό αναφοράς [*εμπιστευτικό*], από τη δικογραφία προκύπτει ότι η FEH και η FES παρέσχαν επίσης το δελτίο συμφωνίας για το εν λόγω έργο με το παράρτημα 2 της υποβληθείσας βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως δηλώσεώς τους.

262 Με την αιτιολογική σκέψη 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως η Επιτροπή επισημαίνει, βεβαίως, ότι ορισμένα δεδομένα σχετικά με τα προαναφερθέντα έργα EMMA κοινοποιήθηκαν από την ABB, ενώ από την απάντηση της Επιτροπής στις ερωτήσεις και στο αίτημα του Γενικού Δικαστηρίου για την προσκόμιση εγγράφων (βλ. ανωτέρω, σκέψη 37) προκύπτει ότι η κοινοποίηση αυτή έλαβε χώρα την 7η Μαΐου 2004 (βλ. ανωτέρω, σκέψη 10) υπό τη μορφή καταλόγου με έργα EMMA. Εντούτοις, ο εν λόγω κατάλογος τον οποίο προσκόμισε η Επιτροπή κατόπιν αιτήματος του Γενικού Δικαστηρίου περιλαμβάνει ορισμένα μόνον εκ των δεδομένων που σχετίζονται με τα έργα EMMA με τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*] και [*εμπιστευτικό*], τα οποία ουδόλως αντιστοιχούν στα δεδομένα που μνημονεύονται με την αιτιολογική σκέψη 198 της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα σχετικά με τα συγκεκριμένα έργα EMMA δεδομένα είναι αποκλειστικώς εκείνα τα οποία κοινοποίησαν η FEH και η FES, με το παράρτημα 2 της υποβληθείσας βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως δηλώσεώς τους.

263 Επιβάλλεται η επισήμανση ότι τα διαβιβασθέντα από τις FEH και FES δεδομένα σχετικά με τα έργα EMMA με τους αριθμούς αναφοράς [εμπιστευτικό], και ιδίως τα δεδομένα σχετικά με τη συμφωνία για το έργο EMMA με τον αριθμό αναφοράς [εμπιστευτικό], συμφωνία στην οποία ήταν αναμεμειγμένη η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση και της οποίας η διάρκεια ισχύος εκτεινόταν από της [εμπιστευτικό] έως

την [εμπιστευτικό], άσκησαν άμεση επιρροή επί της διάρκειας της εικαζόμενης συμπράξεως σε σχέση με τη ΓΕΗ και τη FES, παρέχοντας στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αποδείξει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση είχε εξακολουθήσει να μετέχει στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 1ης Οκτωβρίου 2002.

264 Επιπροσθέτως, όπως προκύπτει ιδίως από την αιτιολογική σκέψη 290 της προσβαλλόμενης αποφάσεως και από τις σκέψεις 80, 94 και 97 έως 101 της παρούσας αποφάσεως, οι συνομολογηθείσες μεταξύ των μελών της συμπράξεως συμφωνίες για τα οκτώ έργα ΕΜΜΑ με τους αριθμούς αναφοράς [*εμπιστευτικό*] αποδείχθηκαν χρήσιμες για την Επιτροπή, η οποία βασίσθηκε σε αυτές προκειμένου να αποδείξει ότι η πρώτη εμπλεκόμενη επιχείρηση και άλλες επιχειρήσεις είχαν εξακολουθήσει να μετέχουν στη σύμπραξη κατά το διάστημα 2000-2001. Εκ του συνόλου των εγγράφων που περιήλθαν στην κατοχή της Επιτροπής, μόνον οι συνομολογηθείσες μεταξύ των μελών της συμπράξεως συμφωνίες για τα προαναφερθέντα οκτώ έργα παρέσχαν σε αυτήν τη δυνατότητα να αποδείξει ότι, τουλάχιστον κατά τον Σεπτέμβριο ή τον Οκτώβριο του 2001, τα οικεία μέλη της συμπράξεως δεσμεύονταν ακόμη από τις συνομολογηθείσες στο πλαίσιο αυτής συμφωνίες, στοιχείο που ενίσχυσε την ικανότητά της να αποδείξει τη συνέχιση της συμπράξεως κατά το εν λόγω διάστημα.

265 Εφόσον αποδεικνύεται ότι η ΓΕΗ και η FES παρέσχαν όλα τα αναγκαία δεδομένα που σχετίζονται με τις εν λόγω συμφωνίες, δεδομένα τα οποία αγνοούσε προηγουμένως η Επιτροπή, το βασικό ποσό του προστίμου τους έπρεπε να είχε μειωθεί, κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 23 της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, ούτως ώστε να μη ληφθούν υπόψη τα δεδομένα αυτά κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων που τους επιβλήθηκαν με το άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

266 Επομένως, η Επιτροπή όφειλε να μειώσει το ποσό του επιβλητέου στις ΓΕΗ και FES προστίμου, προκειμένου να μη λάβει υπόψη τη συμμετοχή τους στην παράβαση κατά το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Σεπτεμβρίου 2002. Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση του ζητήματος αν, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, επιβάλλεται μείωση του ποσού των επιβληθέντων στη ΓΕΗ και στη FES προστίμων, για τον λόγο ότι αυτές, διαβιβάζοντας στην Επιτροπή τον κατάλογο των συμφωνιών, συνεργάσθηκαν ουσιαστικώς στο πλαίσιο της διαδικασίας, κατά την έννοια του σημείου 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών.

267 Συμφώνως προς τη μέθοδο που υιοθετήθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. ανωτέρω, σκέψη 220), το ποσό των προστίμων της FEH και της FES πρέπει να υπολογισθεί εκ νέου προκειμένου να ληφθεί υπόψη η παράμετρος ότι προσαύξηση του βασικού ποσού του προστίμου δεν δύναται να επιβληθεί ούτε εις βάρος της FEH ούτε εις βάρος της FES για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το σύνολο του διαστήματος από τα τέλη Σεπτεμβρίου 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002. Συμφώνως προς τις αρχές που μνημονεύονται με την αιτιολογική σκέψη 492 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το βασικό ποσό του προστίμου της FES δεν δύναται να προσαυξηθεί κατά 10 % λόγω της συμμετοχής της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της 1ης Ιουλίου 2001 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, με τη σκέψη 221· στην περίπτωση της FEH, δύναται να ληφθεί υπόψη μόνον παράβαση διάρκειας 12 ετών και 3 μηνών, η οποία δικαιολογεί προσαύξηση του βασικού ποσού του προστίμου κατά 120 % και, συνεπώς, το πρόστιμο της FEH πρέπει να καθορισθεί στο ποσό των 2 200 000 ευρώ για τη συμμετοχή της πρώτης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στην παράβαση για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002.

268 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, το ποσό του οφειλόμενου από τη FEH προστίμου των 2 400 000 ευρώ, όπως αυτό υπολογίσθηκε με τις αιτιολογικές σκέψεις 522 και 552 της προσβαλλόμενης αποφάσεως (υποσημειώσεις 457 και 465 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), πρέπει εν τέλει να μειωθεί στο ποσό των 2 200 000 ευρώ, εκ των οποίων για το ποσό των 1 000 000 ευρώ η FEH είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπόχρεη με τη FES.

269 Εντούτοις, με το διατακτικό της παρούσας αποφάσεως πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, με τη σκέψη 43, από 1ης Απριλίου 2011, η Fuji Electric Co. Ltd, όπως είναι η νέα επωνυμία της FEH, διαδέχθηκε νομικώς τη FES και υποκαταστάθηκε στα δικαιώματα αυτής, με αποτέλεσμα τα συμφέροντα της FEH και της FES να εκπροσωπούνται πλέον ομού από τη Fuji Electric Co. Ltd. Επιβάλλεται, συνεπώς, η τροποποίηση του άρθρου 2, στοιχείο δ΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως και, ειδικότερα, ο καθορισμός του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, πρώην FEH και διάδοχο της FES, στο ποσό των 2 200 000 ευρώ.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

270 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, το Γενικό Δικαστήριο δύναται να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι έκαστος των διαδίκων φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

271 Δεδομένου ότι η προσφυγή έγινε εν μέρει δεκτή, κατ' ορθή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως αποφασίζεται ότι η Επιτροπή θα φέρει το ένα τέταρτο των δικαστικών εξόδων της, καθώς και το ένα τέταρτο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα. Η προσφεύγουσα θα φέρει τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων της, καθώς και τα τρία τέταρτα των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

**1) Ακυρώνει το άρθρο 1, στοιχείο η΄, και το άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της αποφάσεως C(2006) 6762 τελικό της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 2007, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (υπόθεση COMP/F/38.899 – Εξοπλισμός μεταγωγής με μόνωση αερίου), καθόσον με αυτά η Επιτροπή διαπιστώνει ή στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η Fuji Electric Systems Co. Ltd, διάδοχο της οποίας αποτελεί η Fuji Electric Co. Ltd, δύναται να θεωρηθεί ατομικώς υπεύθυνη για την παράβαση για το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 2000 και 30ής Ιουνίου 2001.**

**2) Καθορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε με το άρθρο 2, στοιχείο δ΄, της αποφάσεως C(2006) 6762 τελικό στη Fuji Electric, πρώην Fuji Electric Holdings Co. Ltd και διάδοχο της Fuji Electric Systems, σε 2 200 000 ευρώ.**

**3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει το ένα τέταρτο των δικαστικών εξόδων της, καθώς και το ένα τέταρτο των δικαστικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Fuji Electric.**

**4) Η Fuji Electric φέρει τα τρία τέταρτα των δικαστικών εξόδων της, καθώς και τα τρία τέταρτα των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.**

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιουλίου 2011.

# Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 4104

1. Προϊόν ..... II - 4105

2. Εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ..... II - 4106

3. Διοικητική διαδικασία ..... II - 4106

4. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4110

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 4113

Σκεπτικό ..... II - 4116

1. Επί του αιτήματος μερικής ακυρώσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως ..... II - 4117

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις περί των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη διαπιστωθείσα με το άρθρο 1, στοιχεία ζ΄ και η΄, της προσβαλλόμενης αποφάσεως παράβαση, καθώς και περί της ευθύνης που υπέχουν για τον λόγο αυτόν η FEH και η FES ..... II - 4118

Επί του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται από πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως, καθώς και από προσβολή του δικαιώματος για δίκαιη δίκη, παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας και της αρχής in dubio pro reo, καθώς και παράβαση των κανόνων περί κατανομής του βάρους αποδείξεως ..... II - 4122

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4122

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4123

— Επί του ακριβούς αντικειμένου της αμφισβητήσεως που επιχειρείται με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως ..... II - 4124

— Επί των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως οι οποίες θίγονται με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως .... II - 4126

— Επί των κανόνων που ισχύουν για την απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, καθώς και για την απόδειξη της συμμετοχής επιχειρήσεως σε τέτοια παράβαση ..... II - 4133

— Επί των αποδεικτικών στοιχείων επί των οποίων θεμελιώνεται η προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4138

— Επί των εναλλακτικών αποδεικτικών στοιχείων που παρέσχε η προσφεύγουσα ..... II - 4144

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προσάπτεται στην Επιτροπή παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, καθόσον αυτή δέχθηκε ότι η FEH εξακολούθησε να μετέχει στην παράβαση μετά τη συνάντηση των Ιαπώνων μελών η οποία έλαβε χώρα «τον Σεπτέμβριο ή περί τον Σεπτέμβριο του 2000» ..... II - 4158

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4158

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4159

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προσάπτεται στην Επιτροπή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, καθόσον αυτή δέχθηκε ότι η FES είχε μετάσχει στην παράβαση κατά το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 11η Μαΐου 2004 ..... II - 4161

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4161

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4162

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προσάπτονται στην Επιτροπή πρόδηλες πλάνες εκτιμήσεως ή πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον αυτή δέχθηκε ότι η FEH και η FES πρέπει να θεωρηθούν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνες για τη συμμετοχή της JAEPS στην παράβαση ..... II - 4171

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4171

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4172

— Επί του αντικειμένου της αμφισβητήσεως που επιχειρείται με τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως ..... II - 4172

— Επί των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που θίγονται με τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως ..... II - 4173

— Επί των κανόνων που ισχύουν για τον καταλογισμό, μεταξύ θυγατρικής και μητρικής εταιρείας, της ευθύνης για παράβαση κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού ..... II - 4175

— Επί των στοιχείων που αποδεικνύουν την εκ μέρους των FEH και FES πραγματική άσκηση εξουσίας διοικήσεως επί της JAEPS, τα οποία επικαλείται η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4178

2. Επί του αιτήματος μερικής μεταρρυθμίσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως .... II - 4184

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις επί της πλήρους δικαιοδοσίας του δικαστή της Ένωσης ..... II - 4184

Επί της αδυναμίας νομικού καταλογισμού στη FEH ευθύνης για την παράβαση για το διάστημα από τα τέλη Σεπτεμβρίου 2000 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 ..... II - 4187

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4187

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4187

Επί της αδυναμίας νομικού καταλογισμού στη FES ευθύνης για την παράβαση για το διάστημα από της 15ης Απριλίου 1988 έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2002 ..... II - 4188

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4188

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4188

Επί της αδυναμίας νομικού καταλογισμού στις FEH και FES, ως μητρικών εταιρειών της JAEPS, ευθύνης για τη συμμετοχή της δεύτερης εμπλεκόμενης επιχειρήσεως στη σύμπραξη για το διάστημα από της 1ης Οκτωβρίου 2002 έως την 11η Μαΐου 2004 ..... II - 4190

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4190

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4190

Επί της αναγκαιότητας μειώσεως του ποσού των επιβληθέντων στη FEH και στη FES προστίμων επί τη βάσει της σημαντικής προστιθέμενης αξίας των πληροφοριών που αυτές παρέσχαν κατά τη διοικητική διαδικασία, κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως περί επιεικούς μεταχειρίσεως, ή, επικουρικώς, λόγω της συνδρομής ελαφρυντικής περιστάσεως, κατ' εφαρμογήν των κατευθυντήριων γραμμών ..... II - 4191

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4191

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ..... II - 4192

— Επί των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως που θίγονται από το αίτημα μεταρρυθμίσεως ..... II - 4193

— Επί των κανόνων που ισχύουν για τη μείωση των προστίμων λόγω αποδεικτικών στοιχείων παρασχεθέντων από την επιχείρηση που μετέσχε στην παράβαση και λόγω ουσιαστικής συνεργασίας αυτής κατά τη διοικητική διαδικασία ..... II - 4194

— Επί των πληροφοριών και στοιχείων που παρέσχαν η FEH και η FES, τα οποία, κατά την εκτίμησή τους, αφενός, ενέχουν «σημαντική προστιθέμενη αξία» σε σχέση με τα στοιχεία που η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της, και, αφετέρου, συνιστούν «ουσιαστική συνεργασία» κατά τη διοικητική διαδικασία ..... II - 4197

— Επί των πληροφοριακών στοιχείων που παρέσχαν η FEH και η FES σε σχέση με την ύπαρξη του κοινού συμφώνου από το 1988 και τον αμοιβαίο χαρακτήρα αυτού ..... II - 4199

— Επί των διαφόρων εγγράφων, ιδίως δε δελτίων συμφωνίας, τα οποία είναι σύγχρονα των πραγματικών περιστατικών και σχετίζονται με δεκατρία διαφορετικά έργα EMMA που καλύπτονταν από τις συμφωνίες της συμπράξεως ..... II - 4208

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 4212